

Diagnoza aktualnego stanu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Suchy Las

Spis treści

1.	Uwarunkowania zewnętrzne	4
1.1.	Uwarunkowania prawno - polityczne makrootoczenia.....	4
1.2.	Uwarunkowania prawno – polityczne mikrootoczenia	8
2.	Charakterystyka i diagnoza aktualnego stanu społeczno – gospodarczego gminy Suchy Las	10
2.1.	Położenie geograficzne gminy Suchy Las	10
2.2.	Jednostki pomocnicze gminy Suchy Las	14
2.3.	Rys historyczny	17
2.4.	Zagospodarowanie przestrzenne	18
2.4.1	<i>Planowanie przestrzenne i urbanizacja</i>	18
2.4.2	<i>Struktura użytkowania gruntów</i>	21
2.4.3	<i>Własność gruntów i budynków</i>	24
2.4.4	<i>Infrastruktura techniczna</i>	27
2.5.	Gospodarka	35
2.5.1	<i>Rolnictwo</i>	35
2.5.2	<i>Leśnictwo</i>	36
2.5.3	<i>Podmioty gospodarcze</i>	37
2.5.4	<i>Turystyka i zagospodarowanie turystyczne</i>	40
2.6.	Sfera społeczna	46
2.6.1	<i>Struktura społeczna</i>	46
2.6.2	<i>Grupy ryzyka społecznego</i>	50
2.6.3	<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	55
2.6.4	<i>Ochrona zdrowia</i>	56
2.6.5	<i>Oświata i wychowanie</i>	57
2.6.6	<i>Formy zorganizowania społeczeństwa</i>	59
2.7.	Walory kulturowe.....	62
2.7.1	<i>Obiekty architektury i budownictwa. Obszary objęte ochroną konserwatorską.</i>	62
2.7.2	<i>Instytucje kultury</i>	65
2.8.	Współpraca partnerska	68
2.9.	Walory przyrodnicze i krajobrazowe.....	69
2.9.1	<i>Warunki klimatyczne</i>	69
2.9.2	<i>Ukształtowanie terenu</i>	70
2.9.3	<i>Sieć hydrologiczna</i>	70
2.9.4	<i>Ekosystemy leśne</i>	72
2.9.5	<i>Zasoby naturalne</i>	73
2.9.6	<i>Prawne formy ochrony przyrody</i>	74

2.9.7	<i>Stan i ochrona środowiska</i>	78
2.10.	Wielkość i struktura budżetu gminy Suchy Las	81
2.10.1	<i>Polityka finansowa gminy Suchy Las</i>	81
2.10.2	<i>Struktura dochodów gminy Suchy Las</i>	82
2.10.3	<i>Struktura wydatków gminy Suchy Las</i>	84
2.10.4	<i>Działalność inwestycyjna</i>	86
3.	Analiza benchmarkingowa – szybkość rozwoju gminy Suchy Las wśród gmin powiatu poznańskiego	87
	Spis tabel	107
	Spis wykresów	108
	Spis map	108
	Spis rysunków.....	108
	Bibliografia	109

1. Uwarunkowania zewnętrzne

1.1. Uwarunkowania prawno - polityczne makrootoczenia

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zaczęły obowiązywać przewidziane w art. 91 Konstytucji RP zasady określające stosunek prawa wspólnotowego do prawa krajowego, tj. zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa państw członkowskich oraz zasada bezpośredniego stosowania. Obowiązywanie tych zasad jest o tyle istotne dla władz samorządowych, że powoduje znaczącą zmianę w katalogu źródeł prawa stanowiących podstawę funkcjonowania administracji publicznej. Obok norm krajowego porządku prawnego administracja samorządowa zobowiązana jest do stosowania norm pierwotnego i wtórnego prawa wspólnotowego.

Prawo Wspólnoty Europejskiej ma w dominującej części charakter gospodarczy. To ono jest głównym (aczkolwiek nie jedynym) środkiem, za pomocą którego realizuje się szeroko rozumiana integracja ekonomiczna państw UE.

Gminy są jednostkami gospodarczymi jednolitego rynku Unii Europejskiej, gdyż po pierwsze, korzystają z uregulowań kształtujących jego działanie współuczestnicząc jako podmioty gospodarujące w obrocie handlowym, a po drugie, mają do nich zastosowanie istotne ograniczenia wynikające z ochrony tego rynku przed zniekształceniami konkurencji lub zaburzeniami jego funkcjonowania spowodowanymi brakiem wyraźnego rozdziału pomiędzy spełniającymi także funkcje władcze organami działającymi w sektorze publicznym, a sektorem prywatnym. Ograniczenie to wynika z prawa Unii Europejskiej, nawet chociażby konkretne akty prawne, które mają zastosowanie do gmin miały postać ustaw lub aktów niższego rzędu wydanych przez parlament krajowy.

Reasumując, można najogólniej stwierdzić, iż prawo europejskie ma na gminy wpływ w trzech obszarach:

- **po pierwsze**, w istotnym stopniu określa warunki makroekonomiczne ich funkcjonowania,
- **po drugie**, tworzy narzędzia wspomagające (w szczególności o charakterze finansowym),
- **po trzecie**, tworzy nowe zadania w stosunku do gmin lub też znacząco modyfikuje zadania już istniejące (powodując także konieczność wypracowania nowych kompetencji).

Jak to wynika z art. 5 TWE, Unia Europejska nie reguluje wszystkich sfer działania gmin. W zakresie kompetencji wspólnych z państwami członkowskimi musi się ona kierować zasadą subsydiarności pozostawić wiele istotnych kwestii do regulacji prawodawców krajowych.

Tabela 1 Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej

Układ Europejski
Artykuł 1 definiuje następujące cele Układu: • ustanowienie odpowiednich ram dla dialogu politycznego, który umożliwi rozwój bliskich stosunków politycznych między stronami, • popieranie rozwoju handlu i harmonijnych stosunków gospodarczych między stronami, w celu sprzyjania dynamicznemu rozwojowi gospodarczemu i dobrobytowi w Polsce, • stworzenie podstawy dla pomocy finansowej i technicznej Wspólnoty dla Polski, • stworzenie właściwych ram dla stopniowej integracji Polski ze Wspólnotą, • popieranie współpracy w dziedzinie kultury.
Strategia Lizbońska
Celem Strategii Lizbońskiej jest uczynienie z UE obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, jednocześnie zachowującego wysoką spójność społeczną. Spójność społeczna rozumiana jest tutaj jako zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom oraz minimalizowania rozbieżności między nimi. Polega więc nie tylko na zwalczaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa, ale przede wszystkim na tworzeniu solidarności w społeczeństwie, tak aby ograniczyć zasięg występowania tego zjawiska. Strategia ta opiera się na trzech filarach: konkurencyjności, zatrudnieniu i spójności społecznej.
Traktat Lizboński
Traktat został opracowany po to, aby Unia Europejska w XXI wieku lepiej odpowiadała na stojące przed nią wyzwania. Dzięki wprowadzonym w Traktacie zmianom Unia będzie bardziej demokratyczna, przejrzysta i skuteczna w działaniu. Zwiększą się możliwości działania w dziedzinach o istotnym znaczeniu dla dzisiejszej Unii takich jak bezpieczeństwo energetyczne czy walka z terroryzmem. Traktat wprowadza ponadto istotne zmiany w tak ważnej sferze działalności, jak polityka zagraniczna, m.in. poprzez ustanowienie funkcji Wysokiego Przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych oraz powołanie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych. Zmiany te przyczynią się do lepszego promowania interesów i wartości europejskich w świecie oraz umocnienia pozycji międzynarodowej UE.

Tabela 2 Akty prawne i dokumenty strategiczno – planistyczne odnoszące się do rozwoju społeczno - gospodarczego – obecnie obowiązujące w Polsce¹

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807)
Ustawa reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania organów administracji publicznej w tym zakresie.
Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001, nr 142, poz.1591 z późn. zmianami)
Konieczność posiadania aktualnej strategii rozwoju gminy podyktowana jest nie tylko względami praktycznymi „dobrego rządu”, ale również wynika z uregulowań prawnych, w tym w ustawie o samorządzie gminnym, która stanowi, iż do zadań gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, a art. 18 ustawy wśród kompetencji rady gminy wymienia „opracowanie programów gospodarczych”.
Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2009. nr 89, poz. 712 z późn. zmianami)
Ustawa określa zasady prowadzenia polityki rozwoju, podmioty prowadzące tę politykę oraz tryb współpracy między nimi. Przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Ustawa ta obowiązuje samorządy do posiadania aktualnej strategii rozwoju.
Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013
Celami Strategii Polityki Społecznej Rządu w latach 2007 – 2013 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.

¹<http://www.mgip.gov.pl/Prawo/Obowiazujace+prawo/Turystyka/> oraz J. Gospodarek, *Prawo Turystyczne w zarysie*, Bydgoszcz – Warszawa 2003.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Celem prac nad Narodową Strategią Integracji Społecznej jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji.

Narodowa Strategia Spójności²

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągany będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Celami horyzontalnymi NSS są:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015³

Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno - gospodarczego kraju służącym jako punkt odniesienia dla innych strategii i programów zarówno rządowych jak i terytorialnych.

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z opóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze kierunki i główne działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu SRK.

Priorytetami tymi są:

- Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
- Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa
- Rozwój obszarów wiejskich
- Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020

Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) ⁴

Celem strategicznym polityki regionalnej - będącym jednym z kluczowych elementów osiągania celów rozwoju kraju - jest wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym. Jego realizacja wymaga efektywnego wykorzystywania właściwych dla poszczególnych regionów lub terytoriów potencjałów rozwojowych oraz wzmocnienia przewag konkurencyjnych przy jednoczesnym usuwaniu barier rozwojowych.

Cel strategiczny obejmuje trzy cele szczegółowe:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność),
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność),
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).

²Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie, Narodowa Strategia Spójności. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Warszawa, maj 2007).

³Źródło: www.bip.mrr.gov.pl - Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015.

⁴Źródło: www.mrr.gov.pl – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Warszawa, 13 lipca 2010 r.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013⁵

W dokumencie rozwój dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza w ujęciu regionalnym i lokalnym potraktowano jako atut wzmacniający atrakcyjność turystyczną, a tym samym jako impuls do wzrostu gospodarczego i zwiększenia liczby miejsc pracy. Kulturowanie i promocja szczególnie wartościowych zjawisk kultury lokalnej traktowane jest w dokumencie w wymiarze podstawowego czynnika rozwoju regionu w odniesieniu do kapitału intelektualnego, wyrównywania szans, rozwoju ekonomicznego – inwestycji i turystyki.

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna to dokument strategiczny, który przez określenie celów i priorytetów ekologicznych wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu.

Polityka ekologiczna państwa podejmuje wyzwania, w tym dotyczące:

1. realizacji założeń dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów i o konieczności redukcji o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych,
2. sporządzania map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania planów walki z hałasem,
3. prac nad dokumentem dotyczącym nadzoru nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek, czyli o wdrażaniu rozporządzenia REACH.

⁵ Źródło: www.mkidn.gov.pl - *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013*, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.

1.2. Uwarunkowania prawno – polityczne mikrootoczenia

Informacje zebrane w tabelach, przedstawiają wybrane zapisy w dokumentach określających kierunki i cele rozwoju województwa wielkopolskiego oraz powiatu poznańskiego.

Tabela 3 Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w województwie wielkopolskim oraz powiecie poznańskim

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020
Cel generalny strategii: Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013
Cel główny Regionalnego Programu Operacyjnego wynika ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. W dokumencie tym nakreślono wizję regionu, zgodnie, z którą w perspektywie 2020 roku, Wielkopolska ma być regionem zintegrowanym i konkurencyjnym. Tak nakreślona wizja rozwoju jest zgodna z założeniami odnowionej Strategii Lizbońskiej, z kierunkami polityki spójności Unii Europejskiej, z głównymi celami Strategii Rozwoju Kraju, Narodowej Strategii Spójności oraz ze Strategicznymi Wytocznymi Wspólnoty. Cel główny programu: Wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia.
Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych w Województwie Wielkopolskim na lata 2007-2013
Cel strategiczny programu: Poprawa warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu w województwie wielkopolskim.
Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Wielkopolskim
Strategia rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim obejmuje okres 2007 – 2013 i podobnie jak strategia rozwoju województwa, dotyczy głównie obszarów i zagadnień, które są przedmiotem interwencji publicznej, i formułuje cele, których osiągnięcie zależy od aktywności wszystkich podmiotów zaangażowanych w rozwój turystyki w województwie. Zakres strategii obejmuje obszary, produkty i rynki turystyczne, na których województwo wielkopolskie może, zamierza, bądź powinno konkurować. Jako dokument o charakterze wojewódzkim, strategia dotyczy obszarów i zagadnień o znaczeniu ponadlokalnym, regionalnym, ogólnopolskim lub międzynarodowym.
Biała Księga Aglomeracji Poznańskiej Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej
<i>Biała Księga Aglomeracji Poznańskiej</i> to dokument na poziomie ponadgminnym, zawierający propozycje kierunków rozwoju, programów i działań w odniesieniu do 5 osi strategicznych: gospodarka przestrzenna i środowisko, infrastruktura i organizacja transportu, gospodarka i rynek pracy, usługi społeczne, zarządzanie i marketing terytorialny. Dokument ten poświęcony jest perspektywie rozwojowej jednostek samorządowych współpracujących w ramach Rady Aglomeracji Poznańskiej. Za priorytetowe dla dalszego rozwoju aglomeracji poznańskiej uznano 5 osi strategicznych: 1. Gospodarka przestrzenna i środowisko. 2. Infrastruktura i organizacja transportu. 3. Gospodarka i rynek pracy. 4. Usługi społeczne. 5. Zintegrowane zarządzanie i marketing terytorialny.
Strategia Promocji Gospodarczej Województwa Wielkopolskiego 2011-2020
Celem głównym w zakresie promocji gospodarki i regionu jest dążenie do wzrostu konkurencyjności województwa w kontekście globalnym, podniesienia jego pozycji w kontekście krajowym i międzynarodowym, wzmocnienia wizerunku regionu oraz wytwarzanych w nim produktów i oferowanych usług. Realizacja wizji założonej w Strategii zaplanowana została w formie pięciu linii strategicznych. Linie te odpowiadają na zidentyfikowane w ramach diagnozy regionu jego słabe strony z punktu widzenia promocji gospodarczej, realizując trzy nadrzędne cele Strategii: • Poprawę współpracy podmiotów regionu w zakresie działań promocyjnych; • Poprawę rozpoznawalności województwa na rynkach zewnętrznych; • Podnoszenie konkurencyjności regionalnej gospodarki na tle krajowym i międzynarodowym.

Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006 - 2013

Wizja

Powiat poznański, tworząc z miastem Poznaniem aglomerację poznańską, rozwija się bardzo dynamicznie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Stopa bezrobocia spada, a mieszkańcy powiatu mają łatwy dostęp do pracy, edukacji, miejsc wypoczynku, kultury i opieki zdrowotnej. Duża liczba mieszkańców powiatu nie stwarza zagrożenia dla środowiska naturalnego, lecz pozytywnie oddziałuje na rozwój szkolnictwa i usług komercyjnych.

Tabela 4 Miejscowe akty prawne dotyczące rozwoju społeczno – gospodarczego obowiązujące w gminie Suchy Las

Program Ochrony Środowiska dla gminy Suchy Las

Celem Programu jest określenie polityki ekologicznej gminy Suchy Las w aspekcie programowej koncepcji ochrony środowiska. Program definiuje cele średniookresowe (8 lat) w perspektywie do 2014 r. oraz uwzględnia opis działań (zadania) i harmonogram operacyjny.

Program rewitalizacji obszarów powojkowych w miejscowości Biedrusko na lata 2010-2018

Realizacja Programu Rewitalizacji Obszarów Powojkowych w miejscowości Biedrusko przyczyni się do zaspokojenia następujących potrzeb i rozwiązania określonych problemów:

- ożywienie społeczno-gospodarcze zdegradowanego obszaru rewitalizacji,
- osiągnięcie ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej,
- poprawa wizerunku miejscowości oraz wzrost tożsamości lokalnej mieszkańców, integracja mieszkańców, tworzenie równych szans oraz rozwój zasobów ludzkich,
- poprawa stanu bazy turystycznej, rekreacyjnej, edukacyjnej i sportowej umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców Biedruska, gminy Suchy Las i turystów.

CEL GŁÓWNY: Wzrost poziomu życia mieszkańców poprzez zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz nadanie mu nowych funkcji, a także rozwój lokalnej infrastruktury.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchy Las

Głównym celem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest określenie polityki przestrzennej gminy z uwzględnieniem elementów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań społeczno – gospodarczych oraz potrzeb rozwojowych mieszkańców gminy Suchy Las.

2. Charakterystyka i diagnoza aktualnego stanu społeczno – gospodarczego gminy Suchy Las

2.1. Położenie geograficzne gminy Suchy Las

Gmina Suchy Las jest gminą wiejską, leżącą w środkowej części województwa wielkopolskiego, na północ od miasta Poznania – stolicy województwa. Administracyjnie gmina Suchy Las należy do powiatu poznańskiego. Razem z 21 jednostkami administracyjnymi położonymi wokół Poznania tworzy strefę podmiejską zwaną Poznańskim Obszarem Metropolitalnym.

Gmina Suchy Las graniczy:

- od południa – z miastem Poznań (Piątkowo, os. Marysieńki, Podolany, Strzeszyn, Strzeszynek i Psarskie); granicę stanowi tu miejscowość Suchy Las i część Złotnik,
- od zachodu - z gminą Rokietnica; granicę stanowią tu miejscowości: Złotniki, Gołęczewo i Zielątkowo,
- od północy - z miejską gminą Oborniki Wlkp.; miejscowościami granicznymi są tutaj Chludowo i Zielątkowo,
- od północnego wschodu - z gminą Murowana Goślina,
- od wschodu - z gminą Czerwonak; granicę stanowi tu rzeka Warta.

Gmina Suchy Las zajmuje powierzchnię 11 605 ha, co stanowi 6,1% powierzchni powiatu poznańskiego oraz 1,4% powierzchni województwa wielkopolskiego. Suchy Las wyróżnia się na tle innych gmin powiatu poznańskiego, jak również gmin całej Polski nietypowym wewnętrznym podziałem administracyjnym. W skład gminy wchodzi osiem miejscowości: Biedrusko, Chludowo, Gołęczewo, Suchy Las, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki i Jelonek. Rada Gminy swoimi uchwałami powołała jedenaście jednostek pomocniczych – sześć sołectw i pięć osiedli. Złotniki zostały podzielone na trzy jednostki pomocnicze: Złotniki-Osiedle, Złotniki-Wieś oraz Osiedle Grzybowe. Do osiedli zaliczono: Suchy Las, Suchy Las – Wschód, Biedrusko, Złotniki-Osiedle i Osiedle Grzybowe. W skład sołectw zaliczono: Chludowo, Gołęczewo, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki - Wieś i Jelonek. Ośrodkiem gminnym jest miejscowość Suchy Las. Gminę wyróżnia również położony na jej terenie poligon, wliczany w granice ewidencyjne miejscowości Biedrusko, zajmujący ok. 60% powierzchni całej gminy. Polygon jest wyjątkowo malowniczym obszarem, o niesłychanie ciekawej faunie i florze, a ze względu na bliskość Poznania pełni funkcję „zielonych płuc miasta”.

Tabela 5 Struktura administracyjno- terytorialna gminy Suchy Las - stan na dzień 25.06.2012 r.

Miejscowość	Jednostka Pomocnicza	Sołectwo	Osiedle	Powierzchnia (w ha)
Biedrusko	Biedrusko		X	7 579,49
Chludowo	Chludowo	X		923,60
Goleńczewo	Goleńczewo	X		531,01
Suchy Las	Suchy Las		X	642,01
	Suchy Las - Wschód		X	
Zielątkowo	Zielątkowo	X		612,68
Złotkowo	Złotkowo	X		302,29
Złotniki	Złotniki Wieś	X		954,33
	Osiedle Grzybowe		X	
	Złotniki Osiedle		X	
Jelonek	Jelonek	X		60,11
Gmina Suchy Las				11 605,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Suchy Las.

Według podziału na regiony fizyczno-geograficzne gmina Suchy Las leży w zasięgu makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Część zachodnia gminy znajduje się w obrębie Pojezierza Poznańskiego, natomiast część wschodnia gminy wraz z Biedruskiem znajduje się w Poznańskim Przełomie Warty. Na rzeźbę terenu gminy miał wpływ lądolód skandynawski i jego wody roztopowe. Działalność erozyjna i akumulacyjna lądolodu wykształciła liczne wzniesienia - ponad połowa terenu gminy to tereny pagórkowate. Większość obszaru leży na wysokości około 100 m n.p.m. (średnia dla gminy wynosi 101,5 m n.p.m.). Przez gminę przebiega z zachodu na wschód pasmo moreny środkowo-poznańskiej. Najwyższym wzniesieniem wśród młodoglacjalnych pagórków jest Góra Moraska (153,9 m n.p.m.), przylegająca bezpośrednio do granicy gminy od strony południowej⁶. Góra ta jest zarazem najwyższym wzniesieniem środkowej Wielkopolski.

Sieć hydrograficzna gminy Suchy Las jest słabo rozwinięta. Głównym jej elementem jest rzeka Warta, której przebieg pokrywa się z przebiegiem wschodniej granicy gminy. Południowo-zachodnią część gminy odwadnia Samica Kierska uchodząca do Warty (poza obszarem gminy).

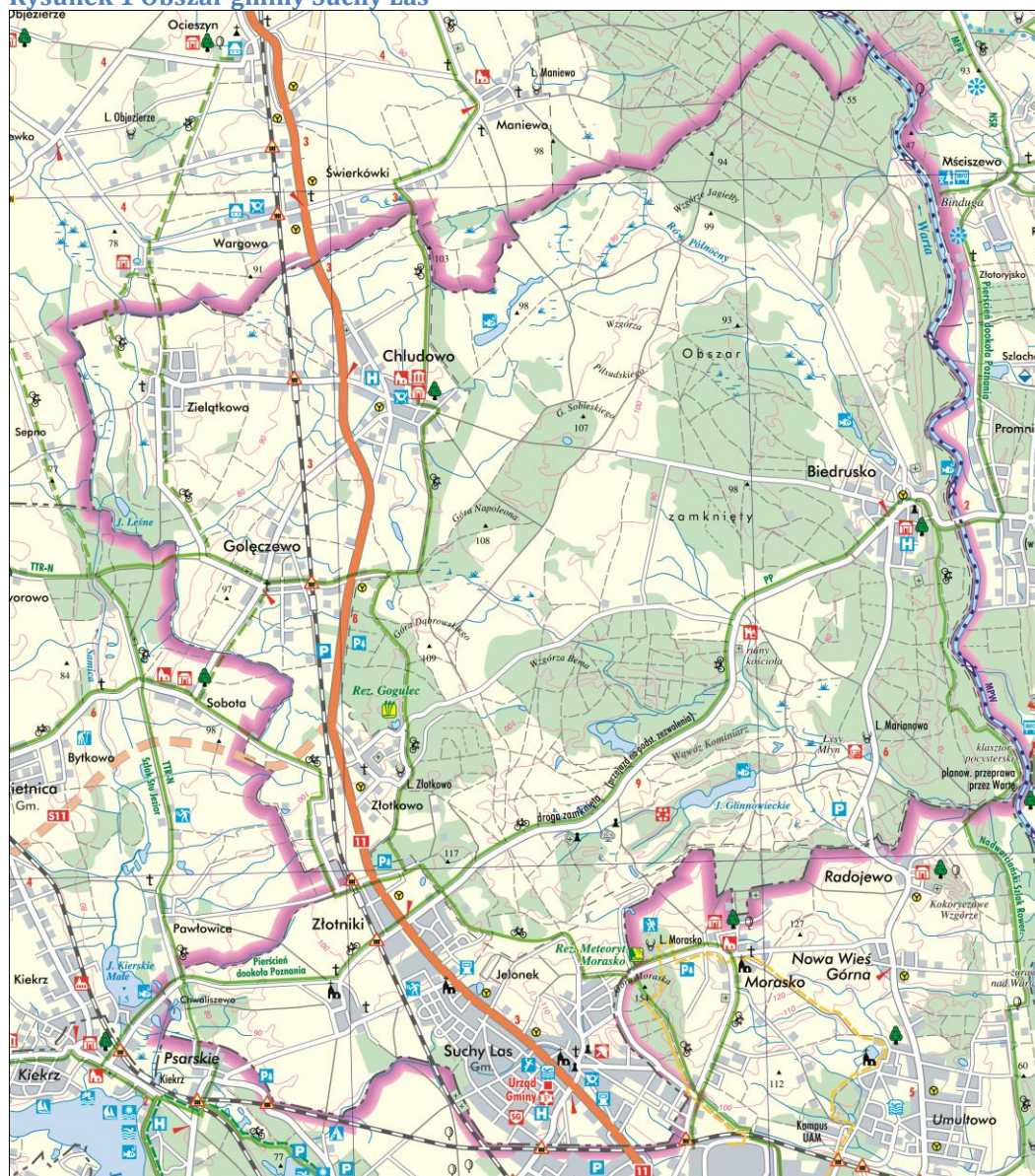
Na terenie gminy znajduje się tylko jedno polodowcowe Jezioro Glinnowieckie, o powierzchni około 20 ha, oraz niewielkie jeziorko w Chludowie, o powierzchni 2,48 ha. Występują również strugi (w większości bezimienne), oczka polodowcowe oraz nieduże zbiorniki wodne.

Gmina Suchy Las charakteryzuje się bardzo korzystnym położeniem w układzie sieci transportowej. Obszar gminy przecina droga krajowa nr 11 o znaczeniu międzyregionalnym (Poznań – Oborniki – Piła - Kołobrzeg). Droga ta jest jedyną drogą odprowadzającą ruch z Poznania w kierunku północnym do Koszalina. W zachodniej części gminy przebiega linia kolejowa relacji Poznań –

⁶ Kulminacja Góry Moraskiej znajduje się na terenie Miasta Poznania w odległości 300 m od granicy gminy Suchy Las.

Oborniki – Piła-Kołobrzeg. Natomiast wzdłuż wschodniej granicy gminy, przez miejscowość Biedrusko, przebiega droga powiatowa nr 2406P, klasy G. Most zlokalizowany w Biedrusku jest jedyną przeprawą przez rzekę Wartę między Poznaniem a Obornikami. Droga prowadząca z Poznania przez Biedrusko i dalej na prawy brzeg Warty stanowi jedyne alternatywne połączenie w stosunku do drogi wojewódzkiej nr 196 prowadzącej z Poznania w stronę Murowanej Gośliny i Wągrowca. Na terenie poligonu wojskowego zlokalizowane są drogi prowadzące do Chludowa i Złotnik. Na co dzień są one wyłączone z użytku publicznego, jednak stanowią pewnego rodzaju alternatywę w komunikacji pomiędzy miejscowościami gminy. Ponadto w miejscowości Złotkowo zbudowany został węzeł komunikacyjny zachodniej obwodnicy poznańskiej. Obwodnica ta odciąża drogę krajową nr 11 na odcinku Poznań - Suchy Las i skieruje ruch samochodów osobowych i ciężarowych poprzez gminę Rokietnica.

Rysunek 1 Obszar gminy Suchy Las

Źródło: Urząd Gminy Suchy Las (licencja Top Mapa 2012).

Suchy Las jest gminą malowniczą, nowoczesną i prężnie rozwijającą się, przez co przyciąga zarówno inwestorów, jak i osoby chcące osiedlić się z dala od miejskiego zgiełku. Najbardziej atrakcyjne i cenne obszary objęte zostały ochroną poprzez utworzenie w 1994 r. Obszaru Chronionego Krajobrazu „Biedrusko”, który bezpośrednio łączy się z Zespołem Przyrodniczo – Krajobrazowym „Morasko”, położonym na obszarze miasta Poznania. Unikatem na skalę europejską jest usytuowany na tym terenie „Rezerwat Meteorytów”, w którym można zobaczyć kratery powstałe na skutek deszczu meteorytów.

Gmina Suchy Las z powodu swojego położenia na obszarze Pojezierza Wielkopolskiego jest gminą atrakcyjną pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Na terenie gminy znajduje się Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (OOS) „Biedrusko” o powierzchni 9 938,1 ha, obejmujący teren poligonu Biedrusko (z wyłączeniem miejscowości Biedrusko) oraz Specjalny Obszar Ochrony (SOO) „Dolina Samicy” obejmujący teren o powierzchni 2 391 ha. Ostoja Dolina Samicy rozpościera się między górnym i środkowym biegiem rzeki Samicy, która jest lewym dopływem Warty.

Na terenie gminy tworzone są dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, co nie tylko przyciąga inwestorów, ale przede wszystkim owocuje nowymi miejscami pracy. Do tego celu stworzona została spółka komunalna Lokalna Agencja Rozwoju Gospodarczego. Bliskie sąsiedztwo Poznania wpływa również na rozwój budownictwa mieszkaniowego, usług i bazy sportowo-rekreacyjnej. Gmina posiada własną komunikację publiczną oraz przedsiębiorstwo komunalne. Dysponuje pełną infrastrukturą techniczną, obiektami użyteczności publicznej. Obecnie podejmowane są kroki w kierunku informatyzacji miejscowości. W tym celu budowana jest sieć światłowodowa przez spółkę gminną GCI Sp. z o.o.

Na terenie gminy funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, ośrodki zdrowia, ośrodki kultury z filiami bibliotecznymi w Złotnikach Osiedlu oraz w Chłudowie, apteki, centrum handlowe i banki. Nieustannie prowadzone są inwestycje drogowe mające na celu budowę nowych, bezpiecznych dróg i modernizację już istniejących.

2.2. Jednostki pomocnicze gminy Suchy Las

Gmina Suchy Las podzielona jest na jedenaście jednostek pomocniczych:

- osiedla: Suchy Las, Suchy Las – Wschód, Biedrusko, Złotniki – Osiedle, Osiedle Grzybowe,
- sołectwa: Chludowo, Gołęczewo, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki – Wieś, Jelonek.

Suchy Las

Suchy Las jest osiedlem znajdującym się na południu gminy, bezpośrednio graniczącym z miastem Poznań. To sąsiedztwo nadaje osiedlu typowo podmiejski charakter. Suchy Las, jeszcze w latach 60-tych zamieszkiwany był głównie przez ludność rolniczą. Powierzchnia Suchego Lasu wynosi 642,01 ha. Obecnie jest to obszar objęty systematyczną migracją mieszkańców Poznania. Powstają tu liczne, osiedla domów jednorodzinnych (o wysokim standardzie), osiedla domów wielorodzinnych. Intensywnie rozwija się budownictwo indywidualne.

Migracja mieszkańców Poznań - Suchy Las jest bardzo dynamiczna, zlokalizowana w bliskim otoczeniu miasta. Przekłada się to na znaczną różnicę cen nieruchomości i gruntów budowlanych pomiędzy aglomeracją miejską, a obszarami podmiejskimi.

Suchy Las to nowoczesne, prężnie rozwijające się osiedle, które czerpiąc korzyści z bliskości dużego miasta, nie przestaje utrzymywać swego specyficznego charakteru. Funkcjonują tu wszystkie niezbędne placówki użyteczności publicznej: ośrodki zdrowia, szkoła podstawowa, gimnazjum, przedszkola publiczne i prywatne, apteki, banki, Park Wodny Octopus, hala sportowo - widowiskowa Gminnego Ośrodka Sportu, ośrodek kultury, centrum handlowe. Osiedle wyposażone jest w znacznej części we wszystkie urządzenia infrastruktury technicznej, a władze gminy konsekwentnie uzupełniają uzbrojenie kolejnych terenów.

Suchy Las – Wschód

Osiedle Suchy Las – Wschód obejmuje obszar miejscowości Suchy Las, położony na wschód od ulicy Obornickiej. Osiedle powołane zostało Uchwałą nr XXX/291/13 Rady Gminy Suchy Las z dnia 31 stycznia 2013 r. Na terenie jednostki pomocniczej znajduje się min. kościół, remiza strażacka, pomnik komandora maltańskiego Michała Stanisława Dąbrowskiego, działa tu również centrum handlowe Nowy Rynek.

Biedrusko

Osiedle Biedrusko zlokalizowane jest w północno – wschodniej części gminy Suchy Las, przy szosie z Poznania do Murowanej Gośliny i Wągrowca. Wraz z przylegającym do niego poligonem, znajduje się na terenie kompleksu leśnego o powierzchni 7 579 ha.

Na rozciągającym się od stron północnej, południowej i zachodniej poligonie wojskowym funkcjonuje Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych. Poligon ten spełnia aktualnie funkcje szkoleniowe.

Do końca lat 80-tych Biedrusko było „terenem zamkniętym”. Obecnie dojazd do tej miejscowości od strony zachodniej jest nadal utrudniony. Obowiązuje tu regulamin korzystania z drogi ul. Łagiewnickiej przez rowerzystów w dni wolne od pracy (w pozostałe dni poligon jest terenem zamkniętym).

Biedrusko ma charakter osiedla wysoce zurbanizowanego, z dominującą funkcją mieszkaniową.

Chludowo

Chludowo to miejscowość o powierzchni 923,60 ha, położona w północnej części gminy Suchy Las, przy drodze krajowej nr 11 z Poznania do Obornik i Piły.

Po wojnie było wsią nastawioną na produkcję rolniczą i ośrodkiem misyjnym księży werbistów, co trwa do dnia dzisiejszego. Najważniejszym zabytkiem Chludowa jest piękny, modrzewiowy kościół p.w. Wszystkich Świętych, wzniesiony z inicjatywy zakonu Cysterek z Owińsk.

Na terenie wsi znajduje się filia biblioteki gminnej, a od roku 1934 swą siedzibę ma Zgromadzenie Księży Werbistów. W zabytkowym parku, w budynkach Zgromadzenia znajduje się Muzeum Etnograficzno - Misyjne.

Golęczewo

Golęczewo jest położone w zachodniej części gminy Suchy Las, na zachód od drogi krajowej nr 11 i linii kolejowej z Poznania do Obornik. Jego powierzchnia wynosi 532,01 ha. W pobliżu miejscowości znajdują się malownicze tereny doliny rzeki Samicy Kierskiej. Są one interesujące pod względem przyrodniczym, zachęcają do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Ponadto w miejscowości znajduje się duża ilość obiektów zabytkowych, będących pod opieką Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Golęczewo jest wsią typowo rolniczą, z mocno rozwiniętym sadownictwem i ogrodnictwem. Na jego terenie osiedla się coraz więcej ludzi. Posiada tereny pod budownictwo jednorodzinne, wyposażone w urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju mieszkalnictwa.

Zielątkowo

Zielątkowo jest niewielką wsią (o powierzchni 612,68 ha), położoną w północno – zachodniej części gminy. Szczególną uwagę zwraca bliskość malowniczej doliny rzeki Samicy Kierskiej, co stanowi atrakcję turystyczną dla cyklistów i amatorów pieszych wycieczek. Obecnie Zielątkowo jest wsią rolniczą, ale cecha ta stopniowo zanika. Osiedla się tu coraz więcej ludzi nie zajmujących się rolnictwem, szukających spokoju, ciszy i bliskości przyrody.

Złotkowo

Złotkowo jest niewielką wsią, położoną w zachodniej części gminy, przy szlaku krajowym nr 11 z Poznania do Obornik. Powierzchnia wsi wynosi 302,29 ha. W 1910 r. w pobliżu Złotkowa, w bezodpływowym oczku wodnym odkryto jedyne w Wielkopolsce stanowisko strzelby przekopowej (ryby z rodziny karpowatych). W 2001 r. utworzony został Torfowiskowy Rezerwat Przyrody Gogulec. Obecnie, z racji położenia przy drodze krajowej nr 11, Złotkowo coraz bardziej traci dawny – rolniczy charakter, stając się terenem atrakcyjnym dla podmiotów gospodarczych.

W miejscowości Złotkowo powstał węzeł komunikacyjny Zachodniej Obwodnicy Poznania. Budowa obwodnicy na odcinku Głuchowo – Złotkowo ma stanowić fragment dwujezdniowej drogi ekspresowej S11, łączącej Poznań z Koszalinem oraz drogi ekspresowej S-5, łączącej Poznań z Wrocławiem. W Głuchowie S11 łączy się z autostradą A2.

Złotniki

Złotniki składają się z trzech jednostek pomocniczych o łącznej powierzchni 954,33 ha. Są to: Złotniki Wieś, Osiedle Grzybowe i Złotniki Osiedle.

Osiedle Grzybowe – jego budowa rozpoczęła się w 1996 r. na części gruntów należących wcześniej do Akademii Rolniczej w Poznaniu. Zabudowę osiedla tworzą domy jednorodzinne, szeregowe i czterorodzinne. Osiedle posiada własny rynek, sklepy i sieć dróg wewnętrznych.

Złotniki Osiedle – jest położone po obu stronach drogi krajowej nr 11 z Poznania do Obornik. Obok zabudowy mieszkalnej, jest to miejsce dużej aktywności podmiotów gospodarczych. Funkcjonuje filia biblioteki gminnej i pracownia ceramiczna.

Złotniki Wieś – miejscowość położona w południowo zachodniej części gminy. W starej części, typowo wiejskiej, zachował się zabytkowy budynek dawnej szkoły z 1885 r. W tej części znajduje się Zakład Doświadczalny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, który prowadzi gospodarstwo rolne na obszarze ok. 600 ha, zajmując się uprawami polowymi oraz hodowlą.

Jelonek

Jelonek to dawna osada. Uchwałą nr XXVII/251/12 Rady Gminy Suchy Las z dnia 25 października 2012 r. powołano nową jednostkę pomocniczą – sołectwo Jelonek. Wcześniej miejscowość była częścią Złotnik Osiedla.

Obecnie Jelonek, leżący przy drodze krajowej nr 11 jest ceniony przez inwestorów głównie z powodu korzystnej lokalizacji do prowadzenia działalności gospodarczej. Obok zabudowy mieszkalnej znajdują się na jego terenie liczne zakłady handlowe, usługowe i produkcyjne.

2.3. Rys historyczny⁷

Tereny dzisiejszej gminy Suchy Las, podobnie jak cała środkowa Wielkopolska, znalazły się w X wieku w państwie Mieszka I. Prawdopodobnie w XI lub XII wieku powstała pierwsza parafia we wsi Chojnica, która to w średniowieczu była główną osadą związku ponad dwudziestu wsi, zwanego opolem. Pierwsze wzmianki o położonych na terenie gminy miejscowościach pojawiają się w dokumentach z XIII w. Wówczas miejscowość Chludowo, a później Biedrusko zostały nadane klasztorowi cysterek z Owińsk. Suchy Las został przyznany Joannitom z Poznania.

Nazwa Suchy Las w brzmieniu „Zuchilez” w dokumentach po raz pierwszy pojawiła się w 1218 roku. Wtedy też, biskup poznański Paweł, w dokumencie z 30 listopada, zatwierdził nadanie poczynione na rzecz poznańskiego domu joannitów przez swoich poprzedników, biskupów Radwana, Benedykta i Arnolda. Choć co do daty są pewne rozbieżności, to najważniejszy jest kontekst, w jakim ją zanotowano. Mianowicie w dokumencie „Zuchilez” został wymieniony jako wieś, stanowiąca uposażenie poznańskich joannitów, zakonu rycerskiego szpitalników, osadzonego w Poznaniu jeszcze przez księcia Mieszka Starego dla obsługi szpitala przy ówczesnym kościele św. Michała na Śródcie. Zakon Joannitów władał dotąd Suchym Lasem aż do swej kasacji przez pruskiego zaborcę w roku 1810, przy czym ostatnie dobra zakonu przejęto po śmierci ostatniego komandora maltańskiego, w roku 1832.

Pierwsze wzmianki o położonych na terenie gminy miejscowościach Chludowo i Chojnica (obecnie teren poligonu wojskowego) wywodzą się z XIII w. Wzniesiono tam wtedy kościoły, przy których założono w połowie wieku szkoły parafialne. W 1757 roku w Glininie koło Suchego Lasu urodził się Wojciech Bogusławski – „Ojciec teatru polskiego”. Obecnie w miejscu, gdzie stał dworek Bogusławskich (spalony po II wojnie światowej), stoi głaz z tablicą ku czci Wojciecha Bogusławskiego. Do Glinna sprowadzono również ziemię z cmentarza „Powązkowskiego”, miejsca spoczynku Bogusławskiego. Jego imię nosi także Szkoła Podstawowa w Suchym Lesie.

Pierwsza wzmianka o Złotnikach pochodzi z 1308 r. Nazwa jest typowa dla osad służebnych książąt lub biskupów, których mieszkańcy wytwarzali przedmioty ze złota. Od 1843 r. Złotniki należały do rodziny Hoffmeyer, która posiadała je do roku 1945.

W czasach zaborów Gołęczewo zostało niemiecką wsią wzorcową. W latach 1902 - 1906 wybudowano tam kilkadziesiąt gospodarstw według niemieckich wzorców. Dzięki temu dzisiejsza architektura wsi, pomimo szeregu zmian, wyróżnia Gołęczewo spośród innych miejscowości w regionie.

Na początku XX wieku majątek w Biedrusku wraz z czterema okolicznymi wsiami został zakupiony przez armię pruską, co dało początek budowie „obozu wojskowego”, koszar i rozwojowi poligonu.

⁷ Źródło: Chruszczewski R., *Zarys historii gminy Suchy Las i jej mieszkańców*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2010.

Fakt ten zaważył na późniejszym rozwoju tego terenu. Okolice Suchego Lasu były areną walk Powstańców Wielkopolskich z załogą koszar w Biedrusku, które zostały zdobyte 28 grudnia 1918 roku.

W przeszłości Garnizon Biedrusko wizytowany był często przez znane osobistości świata polityki. Bywali tutaj: prezydent Ignacy Mościcki, marszałek Józef Piłsudski, marszałek Francji i Polski Ferdinand Foch oraz król Rumunii Karol II razem z płk Józefem Beckiem i marszałkiem Edwardem Rydzem - Śmigłym.

We wrześniu 1939 roku teren gminy został zajęty przez wojska niemieckie. Okres okupacji cechowały terror i represje w stosunku do mieszkańców. Obszar gminy został wyzwolony w styczniu 1945 roku przez wojska radzieckie, przy istotnym współudziale mieszkańców.

Gmina Suchy Las została utworzona w 1973 roku. Poprzednio znaczna jej część należała do gminy Piątkowo, obejmującej niemal cały obszar dzisiejszej gminy Suchy Las. Po II wojnie światowej siedzibę gminy Piątkowo przeniesiono do Suchego Lasu. W 1973 r. Piątkowo zostało włączone do granic Poznania. W tym samym roku utworzono nową gminę – Suchy Las.

Kolejne zmiany terytorialne nastąpiły w 1987 r., gdy teren gminy Suchy Las został pomniejszony o Morasko, Radojewo z Nową Wsią Górną i Umultowo z Nową Wsią Dolną, które włączono do Poznania.

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne

2.4.1 Planowanie przestrzenne i urbanizacja

Gmina Suchy Las leży w strefie intensywnych procesów urbanizacyjnych oraz w paśmie dynamicznego rozwoju społeczno - gospodarczego. Powyższa sytuacja wynika przede wszystkim z bliskości aglomeracji poznańskiej i rozwoju układu drogowego, co stwarza dogodne warunki dla inwestorów.

Podstawę kształtowania struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Suchy Las stanowi poziom rozwoju infrastruktury gminy oraz istniejące i potencjalne uwarunkowania przyrodnicze, ekologiczne, demograficzne, techniczne i komunikacyjne. W szczególności na strukturę przestrzenną wpływa ukształtowanie terenu, które warunkuje procesy urbanizacyjne. Istotną rolę w tych procesach odgrywa obecność gminy Suchy Las w aglomeracji poznańskiej.

Strukturę przestrzenną obszaru gminy kształtuje także występowanie terenów zamkniętych stanowiących poligon wojskowy oraz położenie gminy w ciągu drogi krajowej nr 11. Dodatkowo na strukturę przestrzenną mają wpływ obszary prawnie chronione, które jednak w znacznej części pokrywają się z terenami zamkniętymi.

W przypadku struktury inwestycyjnej w gminie Suchy Las jednoznacznie można stwierdzić, iż do najbardziej rozwiniętych inwestycyjnie obszarów należy Suchy Las. Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne dla mieszkańców gminy, ale również usługi o charakterze ponadlokalnym. Pozostałe tereny, oprócz zabudowy mieszkaniowej, posiadają również funkcje usługowe. Większość rozbudowanych terenów zlokalizowanych jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych: drogi krajowej oraz dróg powiatowych. Zabudowa rozwija się w sposób regulowany i harmonijny. Niestety zauważalne jest zjawisko lokalizowania rozproszonej zabudowy, która często nie jest wyposażona w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Na terenie gminy znacznie ograniczono powstawanie rozproszonej zabudowy, m.in. poprzez uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy ukształtowały się następujące strefy funkcjonalne:

1. strefa zurbanizowana

Strefa zurbanizowana w południowej części gminy jest predysponowana do kontynuacji intensywnego wielofunkcyjnego rozwoju. W strefie tej możliwy jest dalszy zrównoważony rozwój działalności gospodarczych o charakterze niekonfliktowym w formie małych i średnich zakładów działalności gospodarczej – o lokalizacji rozproszonej oraz częściowo związanej z zabudową mieszkaniową oraz o lokalizacji skoncentrowanej.

Strefa zurbanizowana wykształciła się również w Biedrusku. Stanowi ona tereny osiedleńcze, z charakterystyczną zabudową mieszkaniową, wielorodzinną, średnio wysoką, obiektami i placówkami usługowymi oraz podmiotami działalności gospodarczej o rozproszonej lub skoncentrowanej lokalizacji. Dominującą funkcję na tym obszarze stanowi funkcja mieszkaniowo - usługowa.

W bezpośrednim sąsiedztwie Osiedla Grzybowego w Złotnikach znajdują się 44 ha terenów inwestycyjnych, należących do **Nickel Technology Park Poznań (NTPP)**. Jest to pierwszy w Polsce niepubliczny park technologiczny, ośrodek łączący w sobie wyzwania związane z realizacją obiektów specjalistycznych i dedykowanych oraz kompetencje w zakresie transferu wiedzy do biznesu oraz business development. Około 23 tys. m² powierzchni Parku stanowią wysokiej klasy budynki biurowe oraz hale magazynowe. Działalność NTPP ukierunkowana jest przede wszystkim na aktywne wspieranie rozwoju branży biotechnologicznej oraz szeroko rozumianego sektora IT.

- *strefa osadnicza* – stanowi tereny zainwestowane o funkcjach mieszkaniowo – usługowo - produkcyjnych oraz tereny urządzeń infrastruktury technicznej i komunalnej. Zlokalizowana jest przede wszystkim w otoczeniu drogi krajowej nr 11 oraz dróg powiatowych i gminnych. Strefa osadnicza gminy obejmuje również tereny istniejącego i projektowanego zainwestowania

osiedleńczego wsi Gołęczewa, Zielątkowa i Chludowa. Predyspozycje przestrzenne tych jednostek oraz zachodzące przemiany urbanizacyjne na ich terenie ukierunkowują dalszy ich rozwój.

- *strefa działalności gospodarczej* - obejmuje tereny położone w środkowej i północnej części gminy pomiędzy drogą krajową K-11, a torem kolejowym Poznań - Piła, w kierunku na północ i południe od węzła „Złotkowo”. Zachodzące procesy inwestycyjne wskazują na rozwój działalności gospodarczej z ukierunkowaniem na obsługę ruchu i podróżnych przy drodze krajowej. Tereny te, ze względu na uwarunkowania przestrzenne predysponowane do rozwoju funkcji gospodarczych – małych i średnich firm produkcyjno - usługowych, charakteryzujących się wysoką techniką i postępem technologicznym.

2. **strefa rolnicza**, w tym:

- strefa tradycyjnej produkcji rolnej, strefa rolnictwa doświadczalnego i nauki – strefa ta zajmuje północną część gminy, fragmentarycznie areal w środkowej części oraz znaczny areal w południowo - zachodniej części gminy. Strefa w północnej części gminy charakteryzuje się użytkami rolnymi o wysokiej bonitacji gleb oraz gospodarką indywidualną o charakterze rozdrobnionym. W południowo - zachodniej części gminy występuje rolnictwo o charakterze doświadczalno - naukowym. Kierunek specjalistyczny produkcji rozwija się w oparciu o areal rolny wysokiej kultury, kadry naukowe i techniczne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Cała strefa rolnicza gminy ulega systematycznemu zmniejszeniu na skutek zachodzących intensywnych procesów urbanizacyjnych.
- tereny zamknięte – obszar wojskowy Biedrusko.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.) ustanowiła wymóg opracowania i uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin przed upływem 1999 roku. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało, więc sporządzone w 1998 roku i uchwalone Uchwałą Nr LXV/349/98 Rady Gminy Suchy Las z dnia 18 czerwca 1998 r. W 2001 roku została sporządzona zmiana Studium, którą uchwalono uchwałą Nr XLIV/424/2001 Rady Gminy Suchy Las z dnia 12 lipca 2001 r.

Do kolejnej zmiany Studium przystąpiono po wejściu w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), na mocy uchwały Nr XV/125/2003 Rady Gminy Suchy Las z dnia 11 września 2003 r. W rezultacie Rady Gminy Suchy Las podjęta uchwałę Nr L/428/2006 z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las.

Prace planistyczne nad kolejną zmianą studium rozpoczęto po podjęciu uchwały Nr LIII/456/2006 Rady Gminy Suchy Las z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany

studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las. Uchwalenie zmiany studium nastąpiło na Sesji Rady Gminy Suchy Las w dniu 2 września 2009 r. (Uchwała Nr XXXVIII/351/2009).

W związku z postępującym rozwojem społeczno-gospodarczym gminy, zaistniała konieczność zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las, do której przystąpiono na podstawie Uchwały Nr XLVII/429/10 Rady Gminy Suchy Las z dnia 25 marca 2010 roku.

Na terenie gminy obserwuje się znaczący postęp w pracach planistycznych w trakcie ostatnich kilku lat, zarówno w zakresie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na znacznym obszarze, jak i w zakresie przystąpienia do sporządzenia nowych planów. Na terenie gminy Suchy Las obowiązuje ponad 100 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia objęta planami wynosi ok. 8 500 ha, co stanowi ok. 73,3 % powierzchni gminy Suchy Las. Ponadto intensyfikacja prowadzonych inwestycji przyczyniła się znacząco do rozwoju gminy pod względem społeczno - gospodarczym, co z kolei plasuje gminę Suchy Las w czołówce regionalnych i krajowych rankingów.

Sytuację planistyczną na terenie gminy Suchy Las obrazują również wydawane decyzje o warunkach zabudowy. Do 30 września 2006 r. wydane były, przez wójta gminy, 134 decyzje o warunkach zabudowy i 63 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Natomiast w okresie od 1 października 2006 r. do 30 września 2010 r. wójt gminy Suchy Las wydał 254 decyzje o warunkach zabudowy i 107 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego⁸.

2.4.2 Struktura użytkowania gruntów

Według danych ewidencyjnych powierzchnia geodezyjna gminy Suchy Las wynosi 11 605,53 ha. Struktura użytkowania gruntów według stanu na dzień 01.01.2012 r. w gminie Suchy Las przedstawia się następująco:

Tabela 6 Sposób użytkowania gruntów w gminie Suchy Las – według stanu na 01.01.2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha] 11 601	Udział % w ogólnej powierzchni 100%
1.	Użytki rolne, w tym:	3 168	27,31%
	grunty orne	2 745	23,66%
	sady	71	0,61%
	łąki	203	1,75%
	pastwiska	41	0,35%
	grunty rolne zabudowane	71	0,61%
	grunty pod stawami	8	0,07%

⁸ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las, część A.

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha] 11 601	Udział % w ogólnej powierzchni 100%
	grunty pod rowami	29	0,25%
2.	Lasy i grunty leśne	3 714	32,01%
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	742	6,40%
	tereny mieszkaniowe	271	2,34%
	tereny przemysłowe	11	0,09%
	inne tereny zabudowane	97	0,84%
	zurbanizowane tereny niezabudowane	45	0,39%
	tereny rekreacyjne	16	0,14%
	tereny komunikacyjne	302	2,60%
4.	Grunty pod wodami	94	0,81%
5.	Nie użytki	258	2,22%
6.	Tereny różne	3 625	31,25%

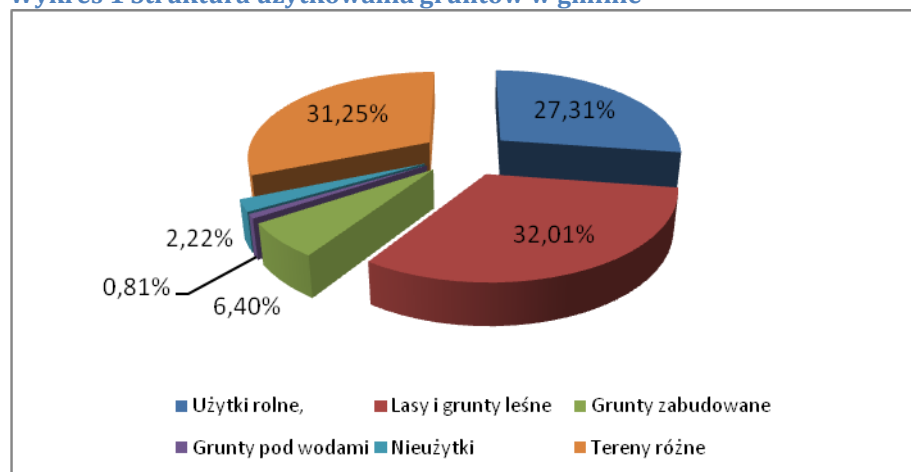
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu.

Użytki rolne oraz lasy i grunty leśne, które odgrywają znaczącą rolę w obrazie gminy, stanowią łącznie 59,32% jej powierzchni, podczas gdy tereny zabudowane i zurbanizowane – 6,40%.

Jednakże na terenie gminy Suchy Las jest relatywnie niski udział użytków rolnych w strukturze użytkowania gruntów. Zajmują one łącznie 3 168 ha, co stanowi 27,31% powierzchni ogólnej. Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne (ponad 23%). Ich niski udział oraz wysoki wpływ lasów i gruntów leśnych (32,01%) w powierzchni gminy związany jest z niską bonitacją gleb oraz świadczy o małej znaczącej roli rolnictwa na terenie gminy.

Z kolei udział kompleksów przyrodniczych, tj. lasy, grunty leśne odgrywa istotną rolę w obrazie gminy, wzbogacając jej walory krajobrazowe.

Wykres 1 Struktura użytkowania gruntów w gminie

Źródło: Opracowanie własne.

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 742 ha, czyli 6,40% powierzchni gminy. Największą grupę stanowią drogi 302 ha (40,7% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych) oraz tereny mieszkaniowe 271 ha (36,5% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych). Znacznie mniejszy jest udział innych terenów zabudowanych (97 ha; 0,84% powierzchni gminy) oraz zurbanizowanych terenów niezabudowanych (45 ha; 0,39% powierzchni gminy).

Obok użytków rolnych i lasów oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w strukturze użytkowania ziemi wyodrębniamy inne grunty, do których zaliczamy grunty pod wodami, użytki ekologiczne oraz nieużytki. Na terenie gminy Suchy Las nie występują użytki ekologiczne. Grunty pod wodami w gminie zajmują 94 ha (czyli 0,81% powierzchni gminy) i obejmują grunty pod wodami płynącymi i grunty pod wodami stojącymi. Na nieużytki przypada 258 ha, czyli ok. 2,22% powierzchni gminy.

2.4.3 Własność gruntów i budynków

Własność gruntów

Powierzchnia ewidencyjna gruntów na terenie gminy Suchy Las wynosi (na dzień 01.01.2012 r.) 11 610 ha. W strukturze własności dominują te w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stanowiące 63,34% ogólnej powierzchni. Struktura własności wskazuje ponadto na przeważający udział gruntów osób fizycznych wchodzących w skład gospodarstw rolnych, stanowiących 16,39% powierzchni gminy.

Szczegółową strukturę własności gruntów w gminie Suchy Las obrazuje poniższa tabela.

Tabela 7 Struktura własności gruntów w gminie Suchy Las – stan na 01.01.2012 r.

Numer grupy rej.	Numer podgr. rej.	Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział w ogólnej powierzchni gminy [%]
1	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w wieczyste użytkowanie, w tym:		7 817	67,33%
	1.1	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	171	1,47%
	1.2	Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	7 354	63,34%
	1.3	Grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	77	0,66%
	1.4	Grunty wchodzące w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa	60	0,52%
	1.5	Grunty Skarbu Państwa przekazane do zagospodarowania WAM	9	0,08%
	1.7	Pozostałe grunty SP spośród gruntów zaliczanych do grupy	146	1,26%
2	Grunty Skarbu Państwa przekazane w wieczyste użytkowanie, w tym:		110	0,95%
	2.1	Grunty SP w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	32	0,28%
	2.2	Grunty SP w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych	34	0,29%
	2.4	Grunty SP w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	44	0,38%
3	Grunty spółek SP, przeds. państwowych i in. państwowych osób prawnych		577	4,97%

Numer grupy rej.	Numer podgr. rej.	Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział w ogólnej powierzchni gminy [%]
4	Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w wieczyste użytkowanie, w tym:		289	2,49%
	4.1	Grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości	281,15	2,42%
	4.2	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	5,5	0,05%
	4.3	Pozostałe grunty spośród gruntów zaliczanych do 4grupy	2	0,02%
5	Grunty gmin i zw. międzygminnych przekazane w wieczyste użytkowanie, w tym:		100,5	0,87%
	5.4	Grunty gmin i ich związków w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	100,5	0,87%
7	Grunty osób fizycznych, w tym:		2 532	21,81%
	7.1	Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	1 903	16,39%
	7.2	Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	629	5,42%
8	Grunty spółdzielni		15	0,13%
	8.1	Grunty, które są własnością roln. sp- ni produkcyjnych i ich związków oraz grunty których właściciele nie są znani	13	0,11%
	8.3	Pozostałe grunty	2	0,02%
9	Grunty kościołów i związków wyznaniowych		15	0,13%
11	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w wieczyste użytkowanie, w tym:		10	0,09%
	11.1	Grunty wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości	10	0,09%
15	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pkt. 1 - 14		145	1,25%
	15.1	Grunty spółek prawa handlowego	145	1,25%
		Powierzchnia ewidencyjna	11 610	100,00
		Powierzchnia wyrównawcza	-5	
		Powierzchnia geodezyjna	11 605	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu (aktualizacja: Urząd Gminy Suchy Las).

Zasoby mieszkaniowe

Na terenie gminy Suchy Las prężnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe, czego przykładem są m.in. osiedla Przylesie, Poziomkowe i Jagodowe w miejscowości Suchy Las czy Osiedle Grzybowe (część Osiedla Złotniki), którego zabudowę tworzą domy jednorodzinne, szeregowe i czterorodzinne. Gmina stale się rozwija, tworząc alternatywę dla ludzi zamożnych, szukających odpoczynku od uciążliwości Poznania. Ponadto nowe osiedla: Natura i Błękitny Staw powstały także na terenie Biedruska. Powstawaniu nowych osiedli mieszkalnych towarzyszy budowa infrastruktury w postaci placów zabaw, dróg dojazdowych, chodników czy enklaw zieleni.

Według danych GUS, w roku 2010 na terenie gminy było 4 906 mieszkań o powierzchni użytkowej 538 642 m². Mieszkaniowy zasób gminy Suchy Las tworzy 9 budynków, w których znajduje się 21 lokali mieszkaniowych o łącznej powierzchni 1 154,30 m². We wspólnotach mieszkaniowych znajdują się 4 budynki mieszkalne, w których gmina posiada udziały.

Lokale socjalne znajdują się w nowo wybudowanym budynku w Złotnikach przy ul. Słonecznej 26 i ul. Słonecznej 28. Budynki te stanowią własność Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ze 100% udziałem gminy i są wydierżawione gminie. W budynku przy ul. Słonecznej 26 znajduje się 5 mieszkań, w budynku przy ul. Słonecznej 28 – 7 mieszkań.

Zestawienie lokali mieszkaniowych komunalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Suchy Las na dzień 12.12.2011 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Lokale mieszkalne komunalne wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy Suchy Las – stan na 12.12.2011 r.

Lp.	Adres budynku	Rok zasiedlenia	Ilość mieszkań	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Forma własności gruntu
1.	Chludowo ul. Szkolna 5	1981	1	28,31	Wspólnota mieszkaniowa
2.	Chludowo ul. Szkolna	1905	2	84,50	Własność Gminy
3.	Złotniki ul. Słoneczna 27	1905	2	217,10	Własność Gminy
4.	Złotniki ul. Pawłowska 2	1950	2	102,44	Wspólnota mieszkaniowa
5.	Goleńczewo ul. Tysiąclecia 13	1905	2	71,17	Wspólnota mieszkaniowa
6.	Goleńczewo ul. Dworcowa 58	1905	3	185,72	Własność Gminy
7.	Suchy Las ul. Poziomkowa 39	1989	3	142,30	Wspólnota mieszkaniowa
8.	Suchy Las ul. Młodzieżowa 3	1905	2	64,76	Własność Gminy
9.	Biedrusko ul. Ogrodowa 115	1905	4	258,00	Własność Gminy
Razem			21	1 154,30	

Źródło: Urząd Gminy Suchy Las.

W zasobach mieszkaniowych gminy Suchy Las przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 109,8 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę kształtowała się na poziomie 35,6 m²⁹.

Standard mieszkań określany według wyposażenia w instalacje wodno - kanalizacyjne i centralne ogrzewanie plasuje je na wysokim poziomie. Prawie wszystkie lokale mieszkalne podłączone są do wodociągu (99,3%). Oznacza to, że jedynie około 34 mieszkania na terenie gminy nie miały bieżącej wody. Łazienki brakowało w 3% mieszkań. Co roku na terenie gminy wzrasta procent mieszkań z centralnym ogrzewaniem, na koniec 2010 roku było to 92,4% mieszkań.

Tabela 9 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno – sanitarne – według stanu na 31.12.2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba mieszkań
1.	wodociąg	4 872
2.	ustęp spłukiwany	4 792
3.	łazienka	4 760
4.	centralne ogrzewanie	4 533
5.	gaz sieciowy	3 473

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

2.4.4 Infrastruktura techniczna

Układ drogowy i komunikacyjny

Sieć drogowa na terenie gminy Suchy Las administrowana jest przez trzy zarządy: Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Powiatowych oraz gminę Suchy Las. Przez gminę przebiegają: droga krajowa, drogi powiatowe i gminne.

Uwarunkowania komunikacyjne gminy Suchy Las wyróżniają się rozbudowanym systemem drogowym. Układ dróg umożliwia dogodne połączenie wewnętrzne i zewnętrzne. Do układu nadrzędnego łączącego obszar gminy z systemem drogowym kraju należy zaliczyć drogę krajową nr 11. W układzie podstawowym obsługującym gminy powiatu poznańskiego, znajdują się drogi powiatowe. Z kolei układ uzupełniający tworzą drogi gminne, pełniące funkcje dojazdowe do jednostek i poszczególnych nieruchomości.

Główną oś komunikacyjną gminy Suchy Las stanowi droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Oborniki – Poznań – Ostrów Wielkopolski – Bytom. Droga ta pełni rolę korytarza transportowego o znaczeniu międzyregionalnym, co jednocześnie wpływa na rozwój gospodarczy

⁹ Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych.

gminy. Na terenie gminy Suchy Las droga posiada przekrój jednojezdniowy, a jej parametry odpowiadają klasie technicznej GP.

Przez obszar gminy Suchy Las przebiega 7 dróg powiatowych o łącznej długości 23,2 km, administrowanych przez Zarząd Dróg Powiatowych. Drogi powiatowe stanowią ważny łącznik pomiędzy poszczególnymi gminami, ale również mają istotne znaczenie przy obsłudze terenów zlokalizowanych w granicach gminy.

Tabela 10 Wykaz dróg powiatowych w gminie Suchy Las

Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi	Długość [km]	Klasa
2400P	Napachanie - Złotkowo	granica gminy - Złotkowo	1,435	G
2406P	Bolechowo – Radojewo	granica gminy - Biedrusko -granica powiatu	5,896	G
2431P	Radojewo – Poznań	granica powiatu – Suchy Las – granica powiatu	2,280	G
2427P	Żydowo-Chludowo	granica powiatu – Zielątkowo - Chludowo	3,860	Z
2428P	Goleńczewo – Sobota	Goleńczewo – granica gminy	2,295	Z
2061P	Wargowo - Goleńczewo	granica powiatu – Zielątkowo - Goleńczewo	4,460	Z
2430P	Psarskie – Złotniki	granica powiatu - Złotniki	3,000	Z

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Poznaniu.

Drogi gminne wymienione są w:

- załącznikach 1-7 do Uchwały Nr XIV/124/2003 Rady Gminy Suchy Las z dnia 28 sierpnia 2003 r.,
- załącznikach 1-4 do Uchwały Nr XXXV/300/2005 Rady Gminy Suchy Las z dnia 17 lutego 2005 r.,
- załącznikach 1-5 do Uchwały Nr LVII/506/2006 Rady Gminy Suchy Las z dnia 21 września 2006 r.,
- załącznikach 1- 2 do Uchwały Nr XXXVIII/345/2009 Rady Gminy Suchy Las z dnia 27 sierpnia 2009r.,
- załączniku 1 do Uchwały Nr LIII/503/2010 Rady Gminy Suchy Las z dnia 30 września 2010 r.,
- załączniku 1 do Uchwały Nr XXVI/239/2012 Rady Gminy Suchy Las z dnia 27 września 2012 r.

w sprawie zaliczenia do kategorii dróg gminnych.

Stan techniczny większości dróg gminnych jest dobry, należy jednak zwrócić uwagę na zbyt wysoki udział dróg gminnych o nawierzchni gruntowej. Powyższa sytuacja ulega stałej poprawie dzięki stałym działaniom gminy, których celem jest kompleksowa poprawa jakości dróg gminnych poprzez ich modernizację oraz budowę nowych ciągów komunikacyjnych.

Komunikacja autobusowa

Na terenie gminy Suchy Las za świadczenie usług w zakresie komunikacji autobusowej odpowiada Zakład Komunikacji Publicznej – jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której 100% udziałów posiada gmina Suchy Las.

Spółka obsługuje 6 stałych linii komunikacyjnych, które łączą centrum Poznania i jego północne dzielnice z następującymi miejscowościami gminy: Biedrusko, Chludowo, Gołęczewo, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki, Suchy Las.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega jedna linia kolejowa nr 354 pierwszorzędowa o państwowym znaczeniu relacji Poznań – Piła. Pociągi tej linii zatrzymują się w granicach administracyjnych gminy w Złotnikach, Gołęczewie i Chludowie, obsługujące tereny znajdujące się w najbliższym położeniu. Ponadto wzdłuż południowej granicy gminy przebiega linia magistralna – północna łącznica kolejowa.

Komunikacja lotnicza

Osiedle Suchy Las leży w strefie oddziaływania Portu Lotniczego Poznań – Ławica oraz 31. Bazy Lotnictwa Taktycznego Poznań – Krzesiny. Odległość stolicy gminy od Portu Lotniczego Poznań Ławica wynosi 13 km.

Gospodarka wodno – ściekowa

Sieć wodociągowa

Wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy Suchy Las wyposażone są w wodociągi. Suchy Las zaopatrywany jest poprzez ujęcie wody w Złotnikach oraz z Poznańskiego Systemu Wodociągowego.

Na terenie gminy Suchy Las działają trzy stacje wodociągowe:

- *Stacja wodociągowa w Zielątkowie* zaopatruje w wodę wsie Zielątkowo i Gołęczewo. Ujęcie zlokalizowane jest w Zielątkowie na działce 163/2 należącej do Urzędu Gminy Suchy Las. Ujęcie pod względem morfologii położone jest w dolinie Samicy Kierskiej. Dla ujęcia ustanowiono strefę ochronną (teren ochrony bezpośredniej i pośredniej). Aktualnie składa się ono z dwóch studni głębinowych ujmujących czwartorzędową warstwę wodonośną.
- *Stacja wodociągowa w Chludowie* zrealizowana została na potrzeby tej wsi. Występuje tam dwu - stopniowana baza studni wgłębnej o zasobach 24 m³/h. Przeprowadzona przez hydrogeologów szczegółowa analiza budowy geologicznej ujęcia wykazała, że wielkość jest zawyżona i w rzeczywistości kształtuje się na poziomie 11-14 m³/h. Nie widzi się możliwości rozbudowy ujęcia. Sieć wodociągowa Chludowa połączona jest z siecią wodociągową Zielątkowa i tworzy zamknięty pierścień. Wodociągi te mogą ze sobą współpracować. Stacja wodociągowa została zaprojektowana i wykonana na wydajność 24 m³/h i jest wykorzystywana w ok. 60% swych możliwości.

- *Stacja wodociągowa w Biedrusku* zaopatruje w wodę mieszkańców i koszarę. Jest to ujęcie wody zlokalizowane w północno-zachodniej części Biedruska przy ulicy Zjednoczenia. Ujęcie posiada zasoby eksploatacyjne równe 100,0 m³/h. Dla ujęcia ustanowiono strefę ochronną (teren ochrony bezpośredniej i pośredniej). Aktualnie ujęcie składa się z 4 studni głębinowych, które ujmują czwartorzędową warstwę wodonośną. Są to studnie o wydajnościach: nr 1 – 18,0 m³/h, nr 2 – 20,0 m³/h, nr 3 – 32,0 m³/h, nr 4 – 50,0 m³/h.

Z sieci wodociągowej według stanu na 31.12.2010 r. korzystało 95,7% mieszkańców. Obserwuje się od wielu lat spadek zużycia wody w gminie. Na przestrzeni lat 2008 - 2010 wyniósł on około 6,5%. Według danych na koniec 2010 roku średnioroczne zużycie wody w gminie Suchy Las wynosiło 42,5 l/dobę/mieszkańca.

Tabela 11 Sieć wodociągowa w gminie Suchy Las

Wyszczególnienie	J.m.	2008	2009	2010
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	95,9	96,3	96,9
sieć rozdzielcza na 100 km ²	km	82,7	83,0	83,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2988	3048	3126
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	690,7	688,3	636,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	13731	14092	14481
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	95,6	95,6	95,7
zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	49,0	47,4	42,5
woda dostarczona do wodociągu na terenie gminy w czasie doby w badanym roku	dam ³	2,2	2,2	2,3
woda sprzedana z wodociągu ogółem	dam ³	2,2	2,2	2,3
woda sprzedana z wodociągu gospodarstwom domowym	dam ³	1,9	1,9	1,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wodociągi i stacje uzdatniania wody są w dobrym stanie technicznym; stacje wybudowano w latach 90-tych. Zaopatrzenie w wodę jest wystarczające dla zidentyfikowanych potrzeb.

Sieci wodociągowe znajdujące się na terenie gminy Suchy Las w większości są eksploatowane przez Spółkę AQUANET. Gmina docelowo dąży do sytuacji, by wszystkie posesje były zaopatrywane w wodę za pośrednictwem wodociągów będących w posiadaniu spółki AQUANET.

Sieć kanalizacyjna

W kanalizację sanitarną wyposażone są miejscowości Suchy Las, Złotniki, Złotkowo, Chłudowo i Biedrusko. W trakcie realizacji jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Złotkowie, Chłudowie, Golęczewie i w Zielątkowie.

Ścieki sanitarne z miejscowości Suchy Las, Złotniki i Złotkowo odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej miasta Poznania do kolektora podolańskiego, a z miejscowości Biedrusko – do oczyszczalni ścieków

w Szlachęcinie, w gminie Czerwonak. Ścieki z Chludowa a docelowo również z Gołęczewa i Zielątkowa odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Chludowie.

Ścieki komunalne ze Złotnik odprowadzane są do Kolektora Złotnickiego i dalej – przez przepompownię – do sieci Suchego Lasu.

Wsie: Gołęczewo i Zielątkowo nie są skanalizowane. Ścieki sanitarne bytowe odprowadzane są do urządzeń indywidualnych, zbiorników szczelnych, i wywożone do oczyszczalni ścieków komunalnych w Chludowie.

W gminnej ewidencji zarejestrowanych jest 39 oczyszczalni przydomowych.

Tabela 12 Sieć kanalizacyjna w gminie Suchy Las

Wyszczególnienie	J.m.	2008	2009	2010
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	42,8	43,0	46,7
sieć rozdzielcza na 100 km ²	km	36,9	37,1	40,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2185	2362	2490
ścieki odprowadzone	dam ³	396,9	493,0	519
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	8873	9310	9705
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	61,8	63,2	64,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków usytuowane na terenie gminy Suchy Las eksploatowane są przez spółkę AQUANET.

Kanalizacja deszczowa

Sieć kanalizacji deszczowej obecnie istnieje w Suchym Lesie, Złotnikach i Złotkowie. Na terenie gminy Suchy Las znajdują się dwa zbiorniki retencyjne w Suchym Lesie i Złotnikach.

Aglomeracja Poznań

Obszar aglomeracji ściekowej Poznań o równoważnej liczbie mieszkańców 1 200 000 został ustalony Rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego Nr 201/06 z dnia 18 października 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Poznań (Dz. U. Nr 176, poz. 4061, z dnia 18 października 2006 r.).

Aglomeracja Poznań obejmuje swym zasięgiem tereny objęte systemem kanalizacji zbiorczej zakończonej oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Koziegłowy, gmina Czerwonak, położone w mieście Poznań oraz w powiecie poznańskim, w gminach: Czerwonak, Luboń, Mosina, Pobiedziska, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne.

Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami gminę Suchy Las obsługuje Zakład Gospodarki Komunalnej w Suchym Lesie.

Odpady komunalne z terenu gminy wywożone są na istniejące Składowisko Odpadów Miasta Poznania. Użytkownikiem składowiska jest Zakład Zagospodarowania Odpadów.

Składowisko odpadów zlokalizowane jest na granicy miasta Poznania od strony północnej w terenie pofałdowanym w granicach administracyjnych gminy Suchy Las. Składowisko położone jest na północnym stoku Góry Moraskiej. Jej północną i wschodnią granicę stanowią tereny poligonu Biedrusko. W odległości 1,2 km od składowiska nie występuje zabudowa mieszkaniowa oraz brak jest wszelkiego rodzaju upraw roślinnych. W celu ochrony mieszkańców wysypisko pozostało otoczone naturalną roślinnością leśną i trawiastą, aby zminimalizować szkodliwe i uciążliwe dla ludzi skutki jego działalności.

Składowisko określa się, z punktu widzenia prawa, jako składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, czyli z gospodarstw domowych i od innych wytwórców, nie wytwarzających substancji niebezpiecznych. Obiekt otwarto w 1984 r. Powierzchnia składowiska wynosi 48,7553 ha, pojemność docelowa to 5,36 miliona m³ śmieci. Na składowisku zdeponowano ok. 3,84 mln m³ odpadów. W ramach wysypiska działa elektrownia biogazowa służąca zagospodarowaniu powstającego wewnątrz składowiska metanu.

Energetyka

• Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Suchy Las nie funkcjonuje zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Zaspokajanie potrzeb ciepłych odbywa się obecnie w oparciu o:

- lokalne kotłownie opalane węglem, gazem ziemnym, olejem opalowym, zasilające wielorodzinne budynki mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej i produkcyjne,
- indywidualne źródła w domach mieszkalnych jedno - i wielorodzinnych oraz obiektach usługowych, na gaz ziemny, paliwa stałe – głównie węgiel oraz drewno i jego odpady, dostarczające energię cieplną na potrzeby centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody,
- w szczątkowej formie występują też elektryczne urządzenia grzewcze.

Obecne wymogi ochrony powietrza atmosferycznego wymuszają potrzebę podjęcia inicjatyw związanych ze zmianą obecnego rodzaju paliw używanych do celów grzewczych, szczególnie węgla i koksu, w kierunku szerszego wykorzystania paliw uznawanych za ekologiczne. Takim nośnikiem energii może stać się np. gaz przewodowy lub biomasa.

• Sieć energetyczna

Na terenie gminy znajduje się fragment elektroenergetycznej linii jednotorowej o napięciu 220 kV relacji Plewiska - Czerwonak. Równolegle do trasy linii elektroenergetycznej 220 kV w relacji Plewiska - Czerwonak (trasa jej biegnie na północ od wsi Suchy Las w kierunku Moraska) przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Piątkowo - Kiekrz, która od terenów kolejowych skręca na południe i biegnie do nich równolegle.

Tabela 13 Wykaz linii energetycznych na terenie gminy Suchy Las

Nazwa linii	Rodzaj linii	Długość linii [km]
Kiekrz – Jelonek	napowietrzno - kablowa	13,578
Kiekrz – Sobota	napowietrzno - kablowa	16,478
Kiekrz – Żydowo - Gołębowo	napowietrzno - kablowa	12,373
Kiekrz – Suchy Las	napowietrzno - kablowa	16,842
Czerwonak – Suchy Las	napowietrzno - kablowa	19,367
Piątkowo – Suchy Las	napowietrzno - kablowa	2,2

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Suchy Las, 2009 r.

Gmina Suchy Las zasilana jest w energię elektryczną z dwóch Głównych Punktów Zasilania (GPZ) 110/15 kV: GPZ Kiekrz, GPZ Piątkowo.

Linie SN - 15 KV znajdujące się na terenie gminy Suchy Las posiadają ograniczone możliwości zwiększania obciążenia.

Na terenie gminy Suchy Las jest planowana budowa GPZ 110kV/15kV w przypadku zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną.

Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia średnicy Dn 350 mm – obwodnica miasta Poznania. Na terenie gminy w miejscowości Złotniki istnieje stacja redukcyjno - pomiarowa pierwszego stopnia o przepustowości $Q=12.000 \text{ m}^3/\text{h}$. Łączna długość sieci niskiego i średniego ciśnienia wynosi 95 610 m.

Sieć gazownicza w gminie jest własnością WOSD Sp. z o.o. Eksploatacją i dystrybucją gazu zajmuje się WOSD Sp. z o.o. Odbiorcy w gminie Suchy Las są zasilani gazem ziemnym Gz-50.

Do wszystkich miejscowości na terenie gminy doprowadzona jest gazowa sieć dystrybucyjna.

Parametry charakteryzujące sieć gazową na terenie gminy przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14 Sieć gazowa w gminie Suchy Las

Wyszczególnienie	J.m.	2008	2009	2010
długość czynnej sieci ogółem	m	108153	111276	113418
długość czynnej sieci przesyłowej	m	7506	7506	7506
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	100647	103770	105912
sieć rozdzielcza na 100 km^2	km	86,8	89,4	91,3
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt	2470	2600	2707
odbiorcy gazu	gosp. dom.	3153	3341	3478

Wyszczególnienie	J.m.	2008	2009	2010
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	2033	2333	1898
zużycie gazu	tys. m ³	6003,50	7154,40	7291,40
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	5077,4	6111,1	6108,5
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	6901	10324	10712
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	48,0	70,1	70,8
zużycie gazu na 1 mieszkańca	m ³	425,5	492,5	487,0
zużycie gazu na 1 odbiorcę / korzystającego	m ³	1904,1	2141,4	2096,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rurociąg naftowy

W południowej części gminy, na jej granicy z miastem Poznań, przebiegają dwa rurociągi dalekosiężne wysokiego ciśnienia o średnicach DN 520 i DN 820 oraz kabel światłowodowy. Ułożone są one poza obszarami zabudowanymi. Dla sieci przesyłowych dalekosiężnych: rurociągów naftowych i kabla światłowodowego występują strefy bezpieczeństwa zgodnie z obowiązującymi przepisami. Oba w/w rurociągi przesyłowe dalekosiężne podlegają Przedsiębiorstwu Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” w Płocku.

Telekomunikacja. Sieć światłowodowa

Gmina Suchy Las obsługiwana jest przez sieci telekomunikacyjne, głównie Orange, Netia. Ponadto cały obszar w pełni pokrywają swym zasięgiem operatorzy telefonii komórkowej: Plus, T - Mobile, Orange oraz Play.

Na terenie gminy Suchy Las została ułożona kanalizacja teletechniczna, wyposażona w infrastrukturę teletechniczną (światłowód).

Podstawą funkcjonowania tej sieci jest tzw. szkielet światłowodowy. Sieć gwarantuje możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu, telewizji i telefonu. Jednostką odpowiedzialną za zrealizowanie ww. inwestycji oraz administrowanie siecią jest GCI Sp. z o.o.

Na dzień 14.09.2012 r. wybudowano ok. 12 km czynnej sieci teletechnicznej, 2 km przyłączy do gospodarstw domowych oraz 1 km kanalizacji teletechnicznej. Do sieci światłowodowej podłączonych jest 250 – 280 gospodarstw. Planowo do końca roku 2012 gmina będzie dysponować kanalizacją teletechniczną o długości 27,5 km, w tym: ok. 18 – 20 km czynnej sieci światłowodowej oraz 7,5 – 9,5 km pustej kanalizacji/mikrokanalizacji. Docelowo liczba gospodarstw podłączonych do sieci może wzrosnąć o 190 – 200 gospodarstw.

Dalsza rozbudowa sieci realizowana będzie zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową przy okazji realizacji inwestycji drogowych. W związku z tym realizacja przyłączy do klientów końcowych będzie systematycznie powiększała długość czynnej sieci światłowodowej.

Gmina Suchy Las leży na trasie przebiegu linii radiowej Poznań (Piątkowo) –Szamotuły – Szczecin. Wokół linii wyznaczono pas ochronny o szerokości 100 m (po 50 m w każdą stronę) ograniczający wysokość zabudowy. Pas ten ma na celu zapewnienie nie zakłóconej pracy linii radiowej. Rozmieszczenie w/w linii radiowej nie wiąże się z zagrożeniem dla mieszkańców gminy czy środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Wojskowa sieć telekomunikacyjna

Na obszarze gminy Suchy Las występują urządzenia teletechniczne wykorzystywane przez wojsko zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- Suchy Las (ul. Obornicka i Forteczna) – kable telekomunikacyjne doziemne dalekosiężne wojskowej łączności specjalnej,
- Jelonek (ul. Obornicka) – kable telekomunikacyjne dalekosiężne wojskowej łączności specjalnej,
- Złotniki (ul. Obornicka) – kable telekomunikacyjne doziemne dalekosiężnej wojskowej łączności specjalnej,
- Złotkowo (ul. Obornicka i Lipowa) – kable telekomunikacyjne doziemne dalekosiężne wojskowej łączności specjalnej.

2.5. Gospodarka

2.5.1 Rolnictwo

Ze względu na niewielką powierzchnię użytków rolnych (27% powierzchni gminy) pokrywających teren gminy, rolnictwo nie odgrywa istotnej roli w gospodarce gminy Suchy Las. Sytuacja ta związana jest z przeciętnymi warunkami glebowymi na jej terenie. Niemniej jednak wysokiej klasy bonitacji gleby występujące we wsiach, leżących w północno - zachodniej i zachodniej części gminy, wskazują na możliwość rozwoju gospodarki rolnej.

Z punktu widzenia efektywności struktura gospodarstw rolnych w gminie jest niekorzystna, gdyż największy udział mają gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha. Stanowią one ponad 62% liczby wszystkich gospodarstw na terenie gminy.

Rozmieszczenie przestrzenne gleb wykazuje, że lepsze jakościowo gleby występują w północno - zachodniej i zachodniej części gminy we wsiach: Chludowo, Zielątkowo, Gołęczewo, Złotniki i Złotkowo, gdzie wskaźnik bonitacji waha się od 1,00-0,94. Najślabsze gleby występują we wschodniej i południowej części gminy – Biedrusko (0,88) i Suchy Las (0,91). W gminie przeważają kompleksy żytne, które łącznie stanowią ponad 73% ogólnej powierzchni gruntów ornych gminy.

Największą liczbę gospodarstw indywidualnych posiadają wsie: Chludowo i Gołęczewo. W tych wsiach również występuje największa liczba małych gospodarstw rolnych. Gospodarstwa większe,

powyżej 10 ha, prowadzone są przez rolników indywidualnych w większości we wsiach: Chludowo i Zielątkowo. Gospodarstwa indywidualne zajmują się produkcją polową, ogrodniczą oraz hodowlą zwierząt gospodarskich.

Osiedlami, gdzie nie występują prawie wcale lub w ograniczonym zakresie indywidualne gospodarstwa rolne jest Biedrusko z terenami wojskowymi oraz Złotniki, w których gospodaruje Rolnicze Gospodarstwo Doświadczalne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Na przestrzeni lat zauważa się tendencję spadkową powierzchni terenów rolniczych. Związane jest to z ekspansją obszarów zabudowy, na rzecz budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej. Położenie gminy Suchy Las w bezpośrednim sąsiedztwie Poznania wiąże się z dużą presją na wykupywanie gruntów na cele inwestycyjne, co w konsekwencji zmniejsza areał użytków rolnych. Szczególnie podatne na to zjawisko są tereny południowe gminy, graniczące z Poznaniem (Suchy Las, Złotniki).

2.5.2 Leśnictwo

Na terenie gminy Suchy Las kompleksy leśne stanowią około 32,01 % jej powierzchni. Są to lasy na terenach Skarbu Państwa administrowanych przez Lasy Państwowe oraz – w ok. 2% – lasy prywatne. Większa część lasów położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Biedrusko.

Są to różnowiekowe drzewostany, na różnych siedliskach. Przeważają tu siedliska lasu mieszanego świeżego z drzewostanami sosnowymi lub dębowymi. Znaczne powierzchnie zajmują też siedliska boru mieszanego świeżego z monokulturą sosny lub lasu świeżego z różnorodnym drzewostanem: dębami, sosną, grabem. Wzdłuż doliny Warty występują lasy dębowo-grabowe oraz głównie w rejonie starorzeczy, łęgi wierzbowe.

Nad Jeziorem Glinnowieckim oraz w dolinie Rowu Północnego występują łęgi jesionowo-olszowe. Lasy wzdłuż doliny Warty pełnią funkcję ekologiczną – są to lasy ochronne (glebo- i wodochronne).

Na terenie gminy Suchy Las uznano lasy za szczególnie chronione, ponieważ położone są w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców. Ponadto wśród lasów ochronnych można wyróżnić:

- lasy wodochronne (las wzdłuż doliny rzeki Warty),
- lasy glebochronne (niewielki fragment wokół Jeziora Glinnowieckiego),
- lasy, które mają szczególne znaczenia dla obronności i bezpieczeństwa państwa (lasy położone w granicach poligonu Biedrusko, w okolicach Wzgórza Jagiełły),
- lasy, które wykazują uszkodzenia drzewostanów na skutek gazów i pyłów emitowanych przez zakłady przemysłowe, objawiające się ubytkiem liści w ponad 25% oraz zniekształceniem koron, lub lasy, w których drzewostany przewidziane są do przebudowy.

2.5.3 Podmioty gospodarcze

Na terenie gminy Suchy Las w rejestrze REGON w 2011 roku figurowały 3 004 podmioty gospodarki narodowej, w tym 2 973 w sektorze prywatnym (co stanowi 99% ogółu przedsiębiorstw) i 31 w sektorze publicznym (1,0%). Z ogólnej liczby prywatnych podmiotów gospodarki narodowej w gminie Suchy Las osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 73,9% (tj. 2 220 osób). Świadczy to o wysokiej aktywności mieszkańców gminy, ale także charakteryzuje to podmioty, które dysponują niskim kapitałem firmy i nie tworzą dużej ilości miejsc pracy, a przeważnie oparte są na samozatrudnieniu. Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie gminy Suchy Las.

Według danych zweryfikowanych przez Lokalną Agencję Rozwoju Gospodarczego Gminy Suchy Las Sp. z o.o. na terenie gminy na dzień 31.12.2011 r. funkcjonowało 1 848 podmiotów.

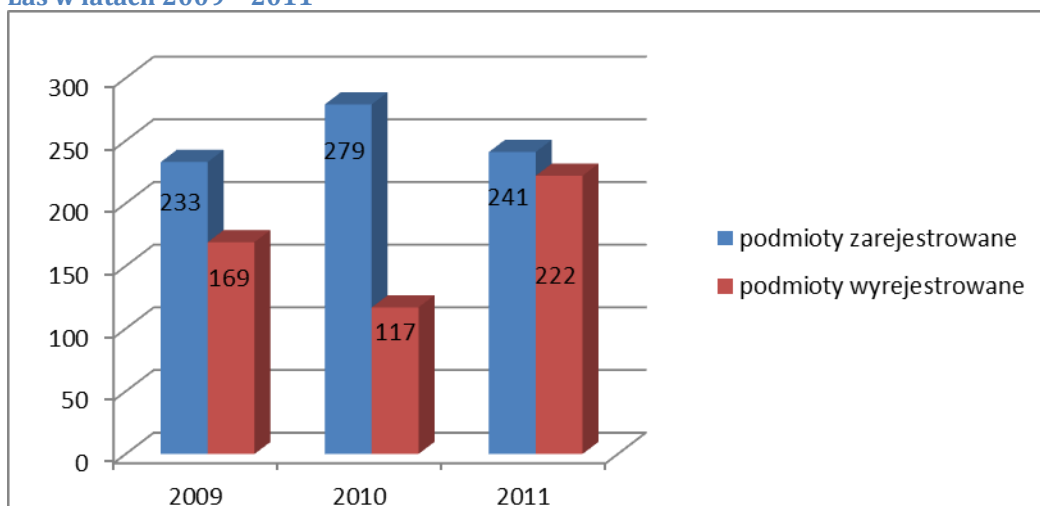
Tabela 15 Podmioty gospodarcze na terenie gminy Suchy Las

Wyszczególnienie	2009 r.	2010 r.	2011 r.	zmiana (wzrost/spadek) od 2009 r.
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 715	2 932	3 004	+289
sektor publiczny	28	28	31	+3
sektor prywatny, w tym:	2687	2904	2973	+286
osoby fizyczne	2042	2189	2220	+178
spółki handlowe	313	361	384	+71
spółki z kapitałem zagranicznym	75	78	78	+3
spółdzielnie	4	4	4	0
Fundacje	3	5	6	+3
stowarzyszenia i organizacje społeczne	30	35	38	+8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Rosnąca z każdym rokiem ilość podmiotów gospodarczych na terenie gminy Suchy Las, i to głównie w obszarze mikro i małych firm, winna stać się inspiracją dla tworzenia nowych ofert inwestycyjnych na terenie gminy. Jednocześnie analizując przyrost uruchamianych działalności gospodarczych należy zwrócić uwagę na ich lokalny charakter, w tym również w zakresie właścicielskim, stąd koniecznym jest funkcjonowanie systemu wspierania mikro i małych przedsiębiorców oraz lokalny system preferencji ekonomicznych.

Liczba nowo zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych świadczy o tym, że klimat gminy Suchy Las służy rozwojowi przedsiębiorczości.

Wykres 2 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych i wyrejestrowanych w gminie Suchy Las w latach 2009 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Spośród ogółu podmiotów gospodarczych najwięcej jest mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 osób. Od roku 2009 procentowy udział mikroprzedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych kształtuje się na średnim poziomie 93%.

Tabela 16 Podmioty według klas wielkości

Wyszczególnienie	2009 r.	2010 r.	2011 r.
0-9	2 532	2 735	2 818
10 – 49	150	164	154
50 – 249	29	29	29
250 – 999	3	3	2
1 000 i więcej	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Spośród wszystkich przedsiębiorstw w gminie Suchy Las najpopularniejszym rodzajem działalności jest handel hurtowy i detaliczny, naprawy (24,3% ogółu firm w 2011 r.) oraz budownictwo (10,6%). Również w latach ubiegłych powyższe sekcje działalności były najpopularniejsze. Pomiędzy 2009 a 2011 rokiem w 4 sekcjach (handel hurtowy i detaliczny, transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z zakwaterowaniem, działalność finansowa i ubezpieczeniowa) zanotowano spadek firm i nie był to spadek znaczący. Największy wzrost odnotowano w przetwórstwie przemysłowym.

Tabela 17 Podmioty według sekcji PKD 2007

Przedmiot działalności	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	53	60	63
Górnictwo i wydobywanie	3	1	2
Przetwórstwo przemysłowe	311	345	358
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	6
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	11	13	15
Budownictwo	298	321	326
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	694	741	730
Transport i gospodarka magazynowa	193	208	201
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	59	61	60
Informacja i komunikacja	93	95	104
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	84	79	77
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	133	141	151
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	365	383	391
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	89	99	107
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	7	7
Edukacja	52	59	68
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	148	173	189
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	26	28	31
Pozostała działalność usługowa. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	95	116	118

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Położenie gminy w sąsiedztwie Poznania i przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 11 Poznań – Piła spowodowały ekspansję rozwoju usług dla mieszkańców Poznania także na terenie gminy Suchy Las. Rejon ten dzięki dogodnemu usytuowaniu oraz rozbudowanej infrastrukturze przyciąga kolejnych inwestorów. Przy wspomnianej powyżej trasie zlokalizowanych zostało wiele nowych inwestycji. Przede wszystkim należą do nich salony samochodowe, przedsiębiorstwa handlowe i usługowe branży budowlanej, ogrodniczej i rolniczej oraz zakłady produkcyjne: poligraficzne, odzieżowe, meblowe.

Z uwagi na duży udział zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanej w południowej części gminy, rozwój działalności gospodarczej jest ograniczony. Ponadto istnienie poligonu wojskowego w Biedrusku powoduje, iż gmina nie posiada znacznych terenów rozwojowych i inwestycyjnych dla działalności

gospodarczej. Duża część istniejących zakładów usługowych zlokalizowana jest w obszarach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Przedsiębiorczości oraz rozwojowi gospodarczemu gminy Suchy Las sprzyjać będzie niewątpliwie istnienie **Lokalne Agencji Rozwoju Gospodarczego Gminy Suchy Las Spółka z o.o.**

Celem Agencji Rozwoju jest inspirowanie i wspieranie aktywności gospodarczej firm działających na terenie gminy Suchy Las oraz działalność informacyjna na linii Urząd Gminy Suchy Las – przedsiębiorstwa.

Cel ten ma być realizowany przez zbudowanie kompleksowej bazy firm, a następnie prowadzenie działań konsolidacyjnych wobec środowisk przedsiębiorców, ich promocję, intensywne wspieranie finansowe oraz pobudzanie aktywności gospodarczej poprzez udzielanie mikropożyczek i poręczeń.

2.5.4 Turystyka i zagospodarowanie turystyczne

Zasoby rekreacyjno – turystyczne

Na terenie gminy Suchy Las zlokalizowane są następujące obiekty dziedzictwa kulturowego, istotne z punktu widzenia rozwoju turystyki:

Suchy Las - Wschód:

- świątynia pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, oddana do użytku w 2003 r.,
- pomnik upamiętniający 7 strażaków, członków Ochotniczej Straży Pożarnej z Suchego Lasu, zamordowanych przez hitlerowców w czasie II wojny światowej,
- pomnik z pamiątkową tablicą ku czci komandora maltańskiego Michała Stanisława Dąbrowskiego.

Biedrusko:

- pałac z 1880 r., będący kiedyś własnością pruskiej rodziny von Treskov oraz park krajobrazowy z XIX w. Pochodzący z lat 1877-80 neoklasycystyczny pałac wzniesiony został przez gorzowskiego architekta Ludwika Hunha dla Albrechta Ottona von Treskova. Przez szereg lat mieścił się w nim klub garnizonowy (kasyno). Nietypowe jest umieszczenie jednego z głównych wejść do pałacu w elewacji bocznej (podobnie jak w pałacu biedzrowskim). Pałac stoi w parku, na wzgórzu, w pobliżu rzeki Warty,
- ruiny kościoła p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciela z XVI w. w nie istniejącej wsi Chojnicy – dziś na terenie poligonu w Biedrusku,
- wpisane do rejestru zabytków grodzisko wczesnośredniowieczne na obszarze Glinienka,
- Glinno - miejsce urodzenia Wojciecha Bogusławskiego – dziś poligon w Biedrusku,

- wodociągowa wieża ciśnień zbudowana w 1901 r. z czerwonej cegły - wpisana do rejestru zabytków,
- dawny młyn wodny (nazwa zwyczajowa - Łysy Młyn), piętrzący wody strumienia, zwanego Młynówką, płynącego z Jeziora Glinnowieckiego do Warty. Młyn jest zlokalizowany na południe od osiedla, przy szosie do Radojewa. Aktualnie mieści się tam Wirtualne Laboratorium Interaktywnego Nauczania z Centrum Ochrony „Pachnicy Dębowej”,
- w nieistniejących łagiewnikach - „Pomnik ofiar faszyzmu”, odsłonięty w 1968 r.,
- pomnik żołnierzy 7-go Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich w Biedrusku.

Chludowo:

- kościół modrzewiowy z XVIII w. pod wezwaniem Wszystkich Świętych,
- Muzeum Misyjno – Etnograficzne Misjonarzy Werbistów, w którym zgromadzone są pamiątki z misji, a także funkcjonuje Izba Pamięci o. M. Żelazka.

Goleńczewo:

- zabytkowe domy przy ulicach Lipowej, Dworcowej i Tysiąclecia,
- dawna „Gospoda pod Żółtą Gwiazdą”,
- dawna łaźnia z piekarnią (później remiza),
- stacja kolejowa (szachulcowy dworzec).

Zielątkowo:

- pozostałości XIX – wiecznego zespołu dworskiego, wybudowanego w 1834 r. dla Moraczewskich,
- zabytkowa ceglana stodoła z XIX w.,
- dawna szkoła wzniesiona przed I wojną światową.

Złotniki Osiedle:

- zabytkowa stacja kolejowa z końca XIX w., z dużą rampą przeładunkową, służącą do rozładunku pociągów z transportami sprzętu wojskowego do ćwiczeń na pobliskim poligonie.

Złotniki Wieś:

- dobrze zachowany zespół dworsko – folwarczny, obejmujący dwór, dom ogrodnika z 1893 r., park krajobrazowy. Sam dwór powstał około 1895 r. dla właściciela majątku – Karola Augusta Hoffmeyera,
- ceglany budynek szkoły, zbudowany w 1885 r. staraniem ówczesnego właściciela – Luisa Hoffmeyera.

Baza noclegowa

Istotnym problemem gminy Suchy Las w zakresie obsługi ruchu turystycznego jest mała liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania.

Na terenie gminy Suchy Las struktura rodzajowa bazy noclegowej oparta jest przede wszystkim na następujących obiektach hotelowych, dysponujących także restauracjami: Gościniec Sucholeski w Suchym Lesie, Ogród Przysmaków w Chludowie oraz Pałac Biedrusko.

Sport i rekreacja

Władze gminy Suchy Las dążą, aby poprzez podejmowane działania kultura fizyczna była stylem życia i źródłem zdrowia mieszkańców gminy. Realizowana jest ona nie tylko w aspekcie budowy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, ale również w aspekcie upowszechniania kultury fizycznej wśród mieszkańców.

W gminie działają **kluby i towarzystwa sportowe**, umożliwiające aktywne uprawianie wielu dyscyplin sportowych. Wśród nich wymienić należy:

- kluby piłkarskie – TMS „Suchary” Suchy Las, UKS „Złoci” Złotkowo, GKS Gołęczewo, „Trans – Rakieta” Biedrusko,
- kluby sztuki walki (karate) – Sucholeskie Stowarzyszenie Sportowe „Fighter”, UKS „Rekord” Chludowo,
- kluby prowadzące kilka sekcji sportowych – UKS „Gimnazjon” Suchy Las, UKS „Delfin” Biedrusko, UKS „Spartakus” Biedrusko.

Gmina Suchy Las posiada bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki czynnej, głównie rowerowej. Ukształtowanie terenu wraz z atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kulturowym tworzą podstawę do przeprowadzenia przez teren gminy tras i dróg rowerowych. Przez teren gminy przebiegają następujące **szlaki rowerowe**, w pełni ukazujące jej walory krajoznawcze i turystyczne:

Tabela 18 Szlaki rowerowe na terenie gminy Suchy Las

Szlak Poznań (PST Os. Jana III Sobieskiego) – Oborniki Wlkp.		
Góra Morasko – Suchy Las – Złotniki – Złotkowo (Rezerwat Gogulec) – poligon Biedrusko– Chludowo (Muzeum Misyjno – Etnograficzne, Zgromadzenie Ojców Werbistów, ul. Kościelna – zabytkowy drewniany kościół z 1736 r.) – Maniewo – Gołaszyn – Oborniki Wlkp.		Długość całkowita – 26,5 km, na terenie gminy Suchy Las – 16 km
Szlak wyposażony jest w infrastrukturę turystyczną: tablice informacyjno – edukacyjne, wiatę z ławostołem i ławki. W znacznej części szlak biegnie w terenie leśnym.		

Szlak Nadwarciański – odcinek zachodni Poznań – Oborniki Wlkp. – Wronki - Międzychód		
<i>Poznań – Radojewo – Biedrusko wzdłuż rzeki Warty.</i>		Długość całkowita – 122 km,
Na trasie szlaku podziwiać można skupisko starych dębów (pomniki przyrody), w Biedrusku zabytkowy pałac wybudowany przez rodzinę von Treskow (obecnie własność prywatna). Szlak wytyczony jest w lesie, nawierzchnia szutrowo – gruntowa.		na terenie gminy Suchy Las – 5,3 km
Szlak „Stu jezior”		
<i>Poznań (Park Sołacki) – Międzychód</i>		na terenie gminy Suchy Las – 0,4 km
Szlak o nawierzchni gruntowej.		
Pierścień rowerowy wokół Poznania		
Szlak na terenie gminy Suchy Las w znacznej części znajduje się na terenie poligonu Biedrusko. W pobliżu szlaku znajdują się: Łagiewniki – pomnik ofiar II Wojny Światowej, Glinno – miejsce urodzin Wojciecha Bogusławskiego oraz Chojnica – ruiny XVI – wiecznego kościoła. Teren Obszaru Chronionego Biedrusko stanowi strefę zamkniętą. Umożliwiony jest wjazd na teren poligonu, zgodnie z regulaminem korzystania z drogi do Biedruska dla rowerzystów w dni wolne od pracy.		Długość całkowita – 173 km, na terenie gminy Suchy Las – 15 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Albumu promującego walory gminy Suchy Las*.

Naturalną granicą dzielącą gminę Suchy Las z gminą Czerwonak i Murowana Goślina jest rzeka Warta, coraz bardziej doceniana pod względem turystycznym. Rzeka ta jest wykorzystywana pod względem różnych form turystyki wodnej, począwszy od kajakarstwa, poprzez żeglarstwo i sporty motorowo - wodne. Na poszczególnych odcinkach Warty powstają obecnie nowe przystanie, porty i mariny, jednak w samej gminie Suchy Las pomimo przebiegającego Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego nie istnieje jeszcze żadna infrastruktura związana z turystyką wodną.

Jedną z atrakcji Suchego Lasu jest zbiornik wodny „Ryga” oraz przylegający do niego park, stanowiący miejsce wypoczynku mieszkańców.

Rozwojowi kultury fizycznej w gminie Suchy Las sprzyja funkcjonowanie na jej terenie nowoczesnej bazy sportowo – rekreacyjnej:

Hala sportowo - widowiskowa Gminnego Ośrodka Sportu

Hala w Suchym Lesie jest nowoczesnym obiektem sportowym, jednym z nielicznych o takim standardzie w kraju. Hala sportowo-widowiskowa o wymiarach 27 m x 46 m i wys. 8,2 m przystosowana jest do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną i halową piłkę nożną.

Hala położona jest przy drodze krajowej nr 11 z Poznania do Piły przy ul. Obornickiej 500 m za wiaduktem w Suchym Lesie. Przy hali znajduje się duży parking na 150 samochodów i 6 autokarów.

Zastosowana w hali podłoga sportowa DD Linodur Sport należy do najbardziej wartościowych wykładzin sportowych w skali światowej. Podłoga jest podłożem powierzchniowo-elastycznym

i ogranicza do minimum możliwość wystąpienia przeciążeń i kontuzji, stwarzając przyjazne warunki dla uprawiania sportu i rekreacji.

Hala posiada widownię na 320 miejsc i 6 miejsc dla osób niepełnosprawnych z możliwością dostawienia 120-stu dodatkowych miejsc.

Na sali mogą być prowadzone jednocześnie zajęcia dla trzech grup, gdyż salę można podzielić kotarami grodzącymi na segmenty. Dla ćwiczących do dyspozycji jest 6 szatni z węzłem sanitarnym.

Zespół boisk w Suchym Lesie przy Szkole Podstawowej w Suchym Lesie

Administratorem zespołu boisk w Suchym Lesie jest Gminny Ośrodek Sportu w Suchym Lesie. Zespół boisk znajduje się przy Szkole Podstawowej im. Wojciecha Bogusławskiego pomiędzy ulicami: Poziomkową, Szkolną i Młodzieżową.

W skład zespołu boisk wchodzi:

- boisko trawiaste o powierzchni 6000 m²,
- boisko ze sztuczną nawierzchnią o powierzchni 3000 m²,
- asfaltowe boiska do gry w koszykówkę o łącznej powierzchni 2145 m²,
- bieżnia lekkoatletyczna,
- skocznia do skoku w dal,
- miejsce do pchania kulą.

Park Wodny OCTOPUS

W skład Parku Wodnego OCTOPUS wchodzi:

1. Baseny:

- basen sportowy – sześciotorowy, o wymiarach 25 m x 12,50 m i głębokości od 135 cm do 180 cm. Niecka wyposażona jest w podnośnik basenowy przeznaczony dla osób niepełnosprawnych. Jest to stabilne siedzisko z oparciem, umożliwiające bezpieczne opuszczenie osoby niepełnosprawnej do wody. Temperatura wody w basenie sportowym wynosi 28-29 stopni C, zapewniając idealne warunki do rekreacyjnego pływania.
- basen rekreacyjny – przeznaczony jest do celów rekreacyjnych o głębokości od 0,60 do 0,90 metrów i wymiarach 12,70 m x 9,80 m, wyposażony jest w liczne atrakcje wodne m.in. w 4 leżanki powietrzne, gejzer powietrzny, 4 masaże boczne, masaż karku szeroki, zjeżdżalnię familijną wykonaną z tworzywa sztucznego o wysokości 0,95 m i szerokości 2,20 m, zjeżdżalnię zewnętrzną. Temperatura wody w kompleksie basenów rekreacyjnych wynosi 31-32 stopnie C.
- brodzik z małą zjeżdżalnią - przeznaczony jest dla najmłodszych dzieci, wymiary brodzika: 4,30 m x 4,30 m, głębokość 0,30 m.
- jacuzzi z hydromasażem.

2. *Sala konferencyjna* o powierzchni 163 m²- sala wyposażona jest w nowoczesny sprzęt, który umożliwia prowadzenie multimedialnych spotkań jak również telekonferencji z wykorzystaniem szybkiego łącza internetowego typu WIFI,
3. *4-torowa kręgielnia*, wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt do gry w bowling,
4. *Kompleks saun*, wyposażony w saunę parową, saunę fińską, pomieszczenie wypoczynku i słoneczną łąkę,
5. *Gabinet masażu*.

Lodowisko Iglo Park

Prywatne lodowisko mieści się w Suchym Lesie u zbiegu ulic Diamentowej i Sucholeskiej. Lodowisko ma 40 metrów długości i 20 szerokości. Obok lodowiska funkcjonuje też wypożyczalnia łyżew. W okresie letnim na terenie lodowiska działa „wrotkarnia”.

Gminne place zabaw

Na dzień 01.10.2012 r. na terenie gminy znajduje się 14 placów zabaw.

Szczegółową inwentaryzację obiektów sportowych i placów zabaw na terenie gminy Suchy Las przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19 Wykaz obiektów sportowych i placów zabaw na terenie gminy Suchy Las – według stanu na dzień 17.08.2012 r.

Rodzaj obiektu sportowego	Lokalizacja
Hala widowiskowo – sportowa	Gminny Ośrodek Sportu
	Hala Sportowo – Widowiskowa w Suchym Lesie, ul. Szkolna 20
Sale gimnastyczne	Zespół Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chludowie, ul. Szkolna 3
	Zespół Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wlkp. w Biedrusku, ul. Świerczewskiego 46
	Zespół Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chludowie, ul. Szkolna 3
	Przedszkole „Leśnych Ludków” w Suchym Lesie, ul. Promienista 33
	Gimnazjum im. Jana Pawła II w Suchym Lesie, ul. Poziomkowa 11
	Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie, ul. Szkolna 15
Kryta pływalnia	Park Wodny Octopus w Suchym Lesie, ul. Szkolna 18
Boiska	Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie,
	Zespół Boisk w Suchym Lesie, ul. Poziomkowa
	Zespół Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wlkp. w Biedrusku,
	Zespół Boisk w Biedrusku, ul. Świerczewskiego 46
	Zespół Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chludowie,
	Zespół Boisk w Chludowie, ul. Szkolna
	Gmina Suchy Las
	Zespół Boisk w Biedrusku, ul. Zjednoczenia
	Gmina Suchy Las
	Suchy Las, skrzyżowanie ul. Poziomkowej z ul. Powstańców Wlkp.

Rodzaj obiektu sportowego	Lokalizacja
	Gmina Suchy Las Suchy Las, ul. Meteorytowa
	Gmina Suchy Las Zespół Boisk w Złotowie, ul. Żytńia
	Gmina Suchy Las Boisko wielofunkcyjne w Złotnikach, ul. Sosnowa
	Gmina Suchy Las Gołęczewo, ul. Dworcowa
	Gmina Suchy Las Złotniki, ul. Słoneczna
	Gmina Suchy Las Gołęczewo, ul. Dworcowa
	Gmina Suchy Las Suchy Las, ul. Rzemieślnicza
Skate park	Gmina Suchy Las Suchy Las, ul. Rzemieślnicza
Place zabaw	<i>Suchy Las</i> ul. Poziomkowa ul. Bogusławskiego ul. Meteorytowa ul. Szkółkarska
	<i>Złotniki</i> ul. Słoneczna ul. Miła ul. Sosnowa
	<i>Złotkowo</i> ul. Złota
	<i>Zielątkowo</i> ul. Leśna ul. Sportowa
	<i>Gołęczewo</i> ul. Strażacka
	<i>Biedrusko</i> ul. Zjednoczenia ul. Powstańców Wlkp.
	Os. Natura

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Suchy Las.

2.6. Sfera społeczna

2.6.1 Struktura społeczna

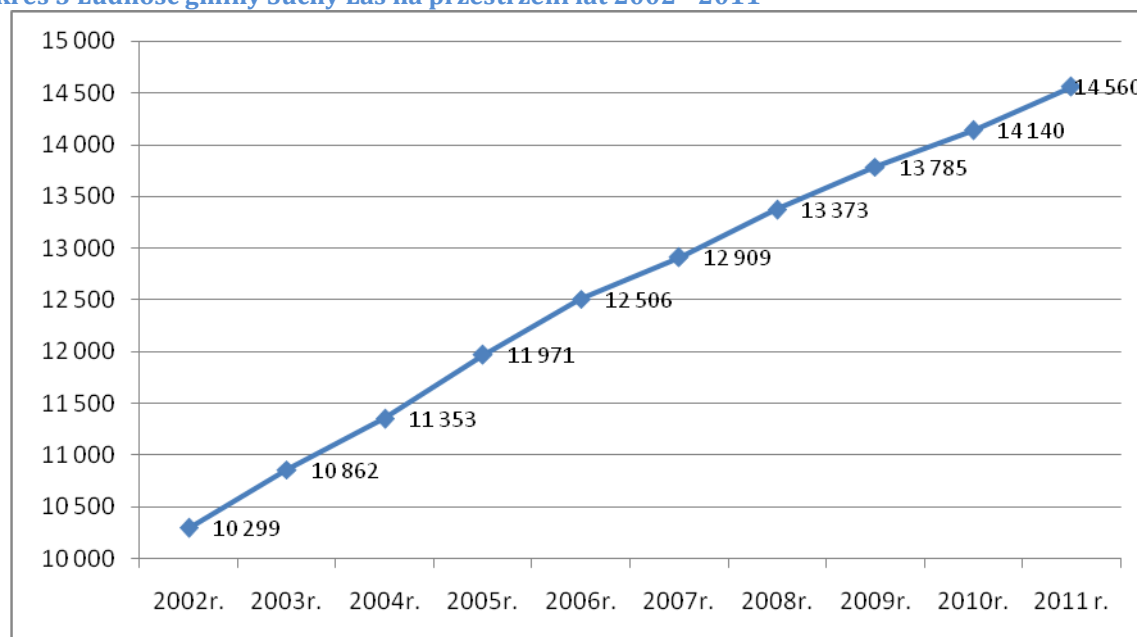
Według stanu na dzień 31.12.2011 r. ludność gminy Suchy Las liczyła 14 560 mieszkańców, co stanowiło około 7,6% mieszkańców powiatu poznańskiego, 0,44% mieszkańców województwa wielkopolskiego i około 0,04% mieszkańców kraju. W ostatnich dziesięciu latach w całej gminie odnotowano bardzo istotny wzrost zaludnienia. Tak znaczny przyrost ludności na przestrzeni lat 2002 – 2011 związany jest z migracją mieszkańców Poznania do miejscowości gminy. Przekłada się na to znaczna różnica cen nieruchomości i gruntów budowlanych pomiędzy miastem, a obszarami wiejskimi.

Gminę cechuje wysoki dodatni przyrost migracyjny w latach 2002 – 2011. Wysoki wskaźnik przyrostu migracyjnego warunkuje bliskie sąsiedztwo gminy z miastem Poznań. Ze względu na brak terenów

pod budownictwo mieszkaniowe w centrum Poznania zabudowa jednorodzinna zaczęła się kształtować na jego peryferiach, w tym również na obszarze gminy Suchy Las, co skutkowało wysoką liczbą zameldowań.

Na 1 km² powierzchni ogólnej gminy przypadało przeciętnie 130 osób, przy średniej dla powiatu poznańskiego 172 osoby, a dla województwa wielkopolskiego 115 osoby.

Wykres 3 Ludność gminy Suchy Las na przestrzeni lat 2002 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Urzędu Gminy Suchy Las.

Spośród miejscowości gminy najwięcej ludności według stanu na 31.12.2011 r. zamieszkiwało Suchy Las (6 151 osób zameldowanych). Najmniej ludności było w miejscowości Jelonek (217 mieszkańców). Podobnie jak w całej gminie, również w poszczególnych sołectwach odnotowano na przestrzeni lat wzrost liczby ludności.

Tabela 20 Liczba ludności w jednostkach pomocniczych gminy – stan na 31.12.2011 r.

	Biedrusko	Chludowo	Gołęczewo	Jelonek	Suchy Las	Zielątkowo	Złotkowo	Złotniki
Razem	2025	1299	1029	217	6150	470	407	2963
Kobiety	1 026	661	529	105	3 219	237	206	1 537
Mężczyźni	999	638	500	112	2 931	233	201	1 426

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Suchy Las.

Od 2002 r. do 2011 r. liczba ludności gminy Suchy Las wzrosła o 4 262 osoby, na co wpływ miał dodatni przyrost naturalny (liczba urodzeń przewyższyła liczbę zgonów) oraz dodatnie saldo migracji.

Napływ migracyjny na teren gminy w większości dotyczy ludności z Poznania i związany jest z celami osiedleńczymi.

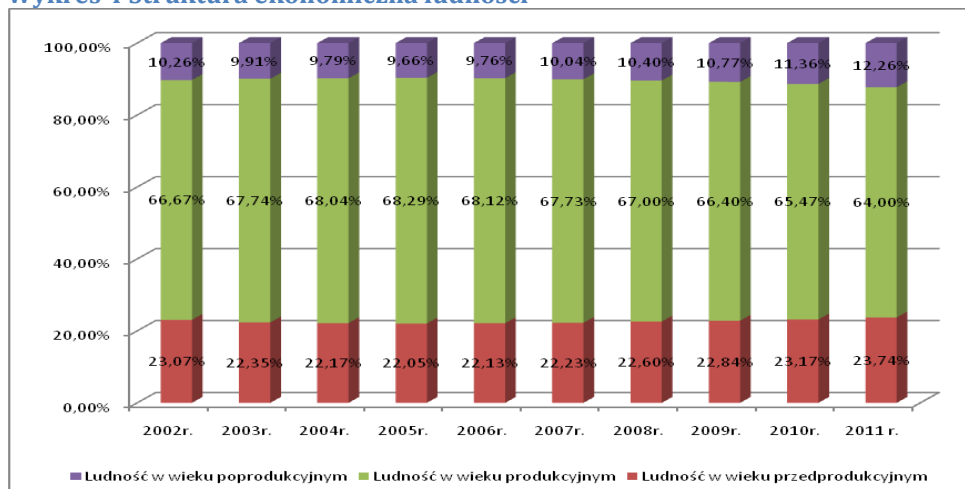
Tabela 21 Stan i ruch naturalny ludności w gminie Suchy Las

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011 r.
Stan ludności ogółem, w tym:	10 299	10 862	11 353	11 971	12 506	12 909	13 373	13 785	14 140	14 560
Mężczyźni	5 068	5 333	5 558	5 845	6 080	6 244	6 485	6 682	6 861	7 040
Kobiety	5 231	5 529	5 795	6 126	6 426	6 665	6 888	7 103	7 279	7 520
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	2 376	2 428	2 517	2 640	2 767	2 870	3 022	3 148	3 276	3 457
Mężczyźni	1 233	1 273	1 317	1 367	1 425	1 476	1 470	1 551	1 597	1 785
Kobiety	1 143	1 155	1 200	1 273	1 342	1 394	1 552	1 597	1 679	1 672
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	6 866	7 358	7 725	8 175	8 519	8 743	8 960	9 153	9 258	9 318
Mężczyźni	3 480	3 701	3 867	4 091	4 246	4 353	4 508	4 635	4 716	4 717
Kobiety	3 386	3 657	3 858	4 084	4 273	4 390	4 452	4 518	4 542	4 601
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	1 057	1 076	1 111	1 156	1 220	1 296	1 391	1 484	1 606	1 785
Mężczyźni	355	359	374	387	409	415	425	450	466	538
Kobiety	702	717	737	769	811	881	966	1 034	1 140	1 247
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	50	48	47	46	47	48	49	51	53	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Suchy Las i Banku Danych Lokalnych, GUS.

Struktura ludności gminy Suchy Las według ekonomicznych grup wiekowych w roku 2011 ukazuje przewagę ludności w wieku produkcyjnym, która stanowiła 64% ludności ogółem. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 23,74% ludności zamieszkującej obszar gminy, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym kształtowała się na poziomie 12,26% ludności ogółem.

Wykres 4 Struktura ekonomiczna ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Suchy Las.

Analiza struktury ludności gminy Suchy Las ze względu na wiek ekonomiczny wskazuje na negatywne tendencje – następuje starzenie się ludności, co powoduje zwiększanie się odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym i zmniejszanie się odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym nieznacznie wzrósł.

Od 2002 r. liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym obniżyła się o 0,67%. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym zmalała o 2,67%. Jednocześnie nastąpił wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym o 2,0%, na co nie miały wpływ miało obniżenie średniej długości życia, która w 2009 r. wynosiła w województwie wielkopolskim 80,5 lat dla kobiet (w Polsce – 80,1) i 72,5 lat dla mężczyzn (w Polsce – 71,5).

Proces starzenia jest bardziej zaawansowany wśród kobiet. Udział kobiet w wieku powyżej 65 lat wynosił w 2011 r. 8,75%, mężczyzn zaś 3,70%. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2011 r. wyniosła 56.

Analiza demograficzna z jednej strony napawa optymizmem ze względu na wysoki procentowy udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców. Utrzymujący się od wielu lat dodatni przyrost naturalny i rozwijające się nowe osadnictwo sprzyja korzystnemu rozwojowi struktury demograficznej na terenie gminy. Zjawisko to nie zwalnia jednak z projektowania na terenie gminy działań społecznych i organizacyjnych w sferze pomocy społecznej.

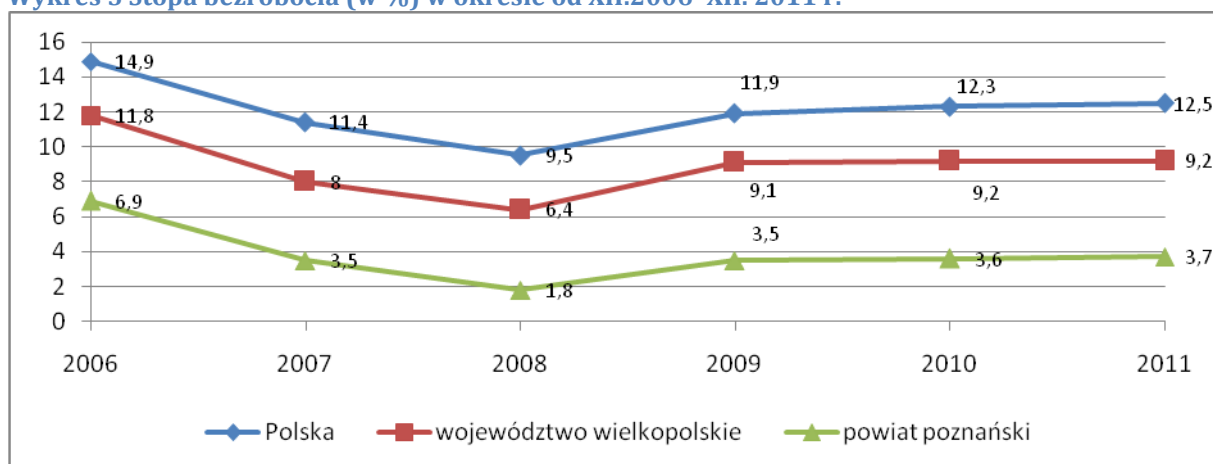
2.6.2 Grupy ryzyka społecznego

Rynek pracy i bezrobocie

W powiecie poznańskim liczba osób bezrobotnych ogółem według stanu na koniec grudnia 2011 roku wynosiła 5 383 i była wyższa o 355 osoby w porównaniu z końcem roku 2010, natomiast w stosunku do grudnia 2009 roku liczba bezrobotnych była wyższa o 537 osób.

Stopa bezrobocia¹⁰ w powiecie poznańskim na koniec 2010 roku wynosiła: 3,6%. Natomiast na koniec IV półrocza 2011 roku stopa bezrobocia wzrosła do poziomu 3,7%.

Wykres 5 Stopa bezrobocia (w %) w okresie od XII.2006–XII. 2011 r.

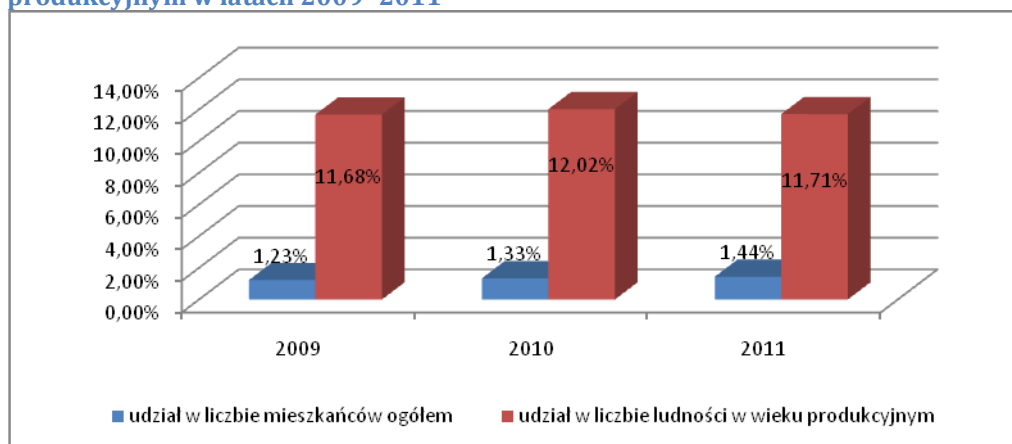
Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych na stronie psz.praca.gov.pl.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Suchy Las w końcu grudnia 2011 roku ukształtowała się na poziomie 209 osób, tj. o 28 osób więcej niż w roku 2010 (wzrost o 13,4%). Natomiast w porównaniu z rokiem 2009, liczba osób bezrobotnych w gminie wzrosła o 3,9% (w 2009 roku zarejestrowanych było 181 osób).

Bezrobotni zarejestrowani stanowili w 2011 roku 1,44% mieszkańców gminy, co w porównaniu do roku 2010 daje wzrost o 0,1% i 2,24% osób w wieku produkcyjnym (w porównaniu do roku 2009 zauważalny jest wzrost o 0,25%).

¹⁰ Stopa bezrobocia – obliczana w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu.

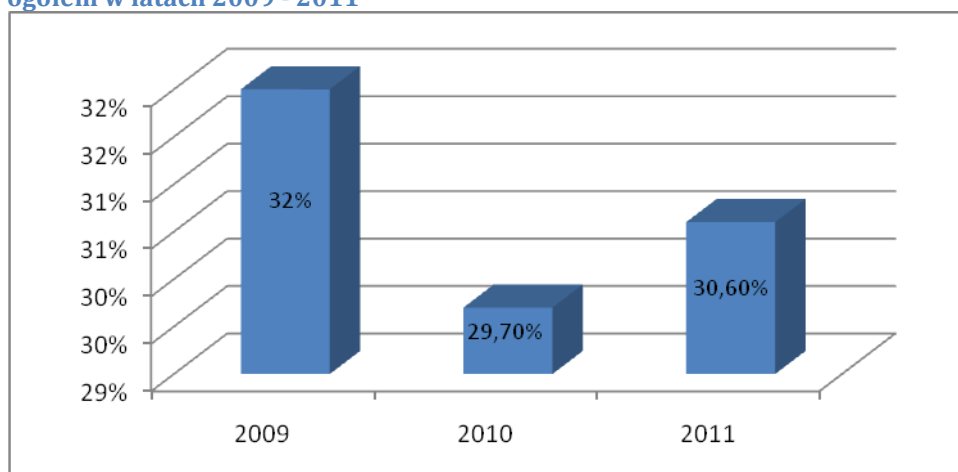
Wykres 6 Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem oraz w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2009- 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS i danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Udział osób posiadających prawo do zasiłku w ogólnej populacji bezrobotnych wystąpił najwyższy w roku 2011 i wyniósł 30,6%, najniższy udział natomiast przypadł na rok 2010, gdzie kształtował się na poziomie 29,7%.

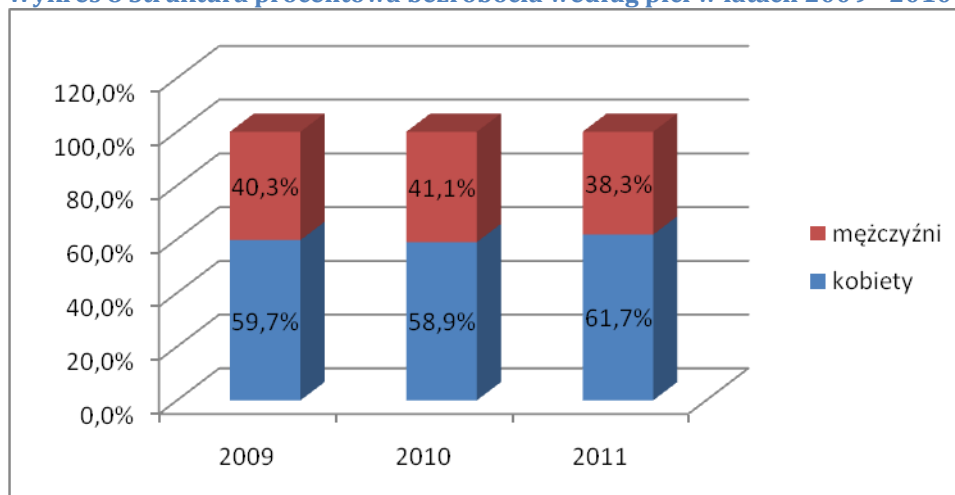
Wykres 7 Struktura procentowa osób posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem w latach 2009 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 56,5% i był o 1,3 pkt proc. niższy niż przed rokiem.

Wykres 8 Struktura procentowa bezrobocia według płci w latach 2009 - 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Tabela 22 Bezrobocie zarejestrowane w gminie Suchy Las

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2009r.	Stan na 31.12.2010r.	Stan na 31.12.2011r.
1.	Liczba bezrobotnych			
	ogółem	181	202	209
	kobiety	108	119	118
2.	W tym z prawem do zasiłku			
	ogółem	58	60	64
3.	Liczba długotrwale bezrobotnych			
	ogółem	23	39	54
4.	Osoby niepełnosprawne			
	ogółem	2	6	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Bezrobocie trwające dłużej niż 12 miesięcy w końcu grudnia 2011 r. dotyczyło 54 zarejestrowanych bezrobotnych (25,8% ogółu, wobec 23, tj. 12,7% w roku 2009).

W 2011 roku w gminie Suchy Las w rejestrze osób bezrobotnych pozostawały 4 osoby niepełnosprawne, co stanowiło 1,9% ogółu zarejestrowanych w tym czasie bezrobotnych.

Pomoc społeczna

Na terenie gminy Suchy Las pomoc społeczną realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie. Celem działania ośrodka jest realizacja polityki społecznej państwa zmierzająca do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, jak również działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawaniu sytuacji będących zagrożeniem potrzeb bytowych odpowiadających godności człowieka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie obejmuje pomocą rodziny, którym przysługiwało prawo do świadczeń z pomocy społecznej, zgodnie z art. 8. ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał: na osobę samotnie gospodarującą - 477,00 zł, na osobę w rodzinie - 351,00 zł. przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art.7 Ustawy o pomocy społecznej, takich jak przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 23 Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Ubóstwo	81	79	78	240	220	200
Bezdomność	4	6	7	7	13	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	37	30	129	157	125
<i>w tym wielodzietność</i>	6	5	4	33	28	22
Bezrobocie	63	71	66	200	218	188
Niepełnosprawność	70	84	78	168	199	182
Długotrwała lub ciężka choroba	95	121	111	233	308	278
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	45	44	57	135	130	155
<i>rodziny niepełne</i>	41	36	39	121	111	118
<i>rodziny wielodzietne</i>	2	1	0	11	5	0
Alkoholizm	19	17	18	22	44	41
Narkomania	1	1	0	1	2	0
Przemoc w rodzinie	2	2	1	7	7	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	3	6	2	6
Zdarzenie losowe	0	3	5	0	7	11
Sytuacja kryzysowa	2	0	0	8	0	0

Źródło: Sprawozdania MPiPS – 03 Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie za lata 2009 – 2011.

Na przełomie ostatnich 3 lat największą liczbę rodzin objętych pomocą społeczną stanowiły osoby żyjące w ubóstwie, bezrobotni, osoby niepełnosprawne oraz osoby dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą.

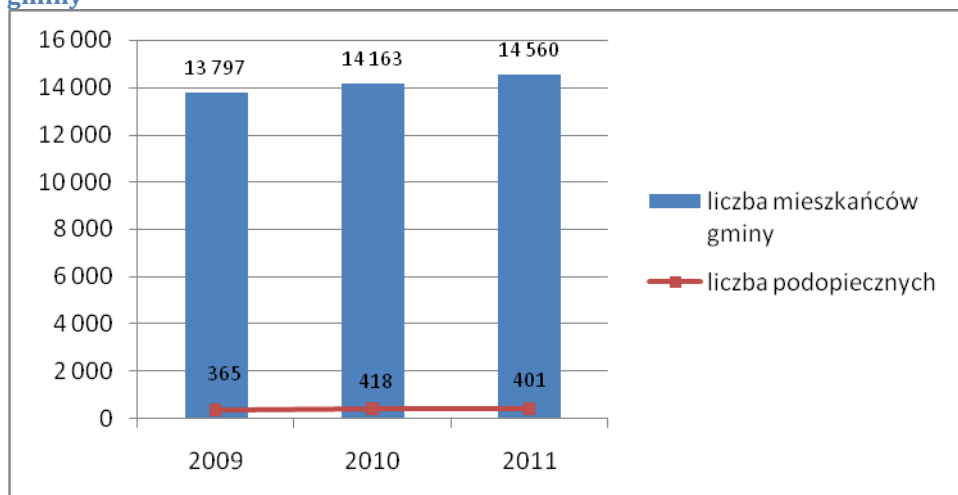
Na przestrzeni lat 2009 – 2011 pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie bez względu na formę i rodzaj pomocy objęto:

- w 2009 r. – 365 osób z 137 rodzin,

- w 2010 r. – 418 osób z 154 rodzin,
- w 2011 r. – 401 osób z 156 rodzin.

W latach 2009 - 2011 ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie skorzystało średnio 2,8% mieszkańców gminy.

Wykres 9 Podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie na tle liczby mieszkańców gminy

Źródło: Opracowanie własne.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi **Klub Seniora „Dębowy Liść”** w Suchym Lesie oraz jego filię w Biedrusku.

Klub Seniora „Dębowy Liść” swoją działalność rozpoczął 3 marca 2008 r. Jest finansowany z budżetu Gminy. W 2011 r. klub liczył ponad 100 członków. Uczestnicy klubu mają możliwość korzystania m.in. z następujących form spędzania wolnego czasu: zajęć komputerowych, ruchowych oraz zajęć plastycznych. Ponadto seniorzy mają możliwość korzystania raz w tygodniu z Parku Wodnego Octopus. Każdego roku od maja do września co miesiąc organizowane są jednodniowe wyjazdy w ciekawe zakątki Wielkopolski.

Od połowy 2009 roku przy klubie działa zespół „Dębowy Liść”, który ma na swoim koncie wiele nagród i występów na festynach, przeglądach muzycznych i okolicznych domach pomocy społecznej. 30 września 2011 roku w Biedrusku powstała filia Klubu Seniora „Dębowy Liść”. Siedziba klubu znajduje się w budynku Domu Osiedlowego w Biedrusku przy ul. Zjednoczenia 4. Zadaniem klubu jest integracja i aktywizacja środowiska osób starszych w gminie Suchy Las. Filia klubu adresowana jest do mieszkańców miejscowości posiadających emeryturę, rentę lub są w wieku poprodukcyjnym. Do klubu zapisanych jest około 100 osób.

Na terenie gminy Suchy Las w roku 2011 funkcjonowało 7 **świeclic środowiskowo – wychowawczych**: w Złotkowie, Złotnikach, Chłudowie, Biedrusku, Gołęczewie, Suchym Lesie oraz Zielątkowie. Na dzień 31.12.2011 w świetlicach pracowało 14 osób, a korzystało z nich około 130 dzieci.

2.6.3 Bezpieczeństwo publiczne

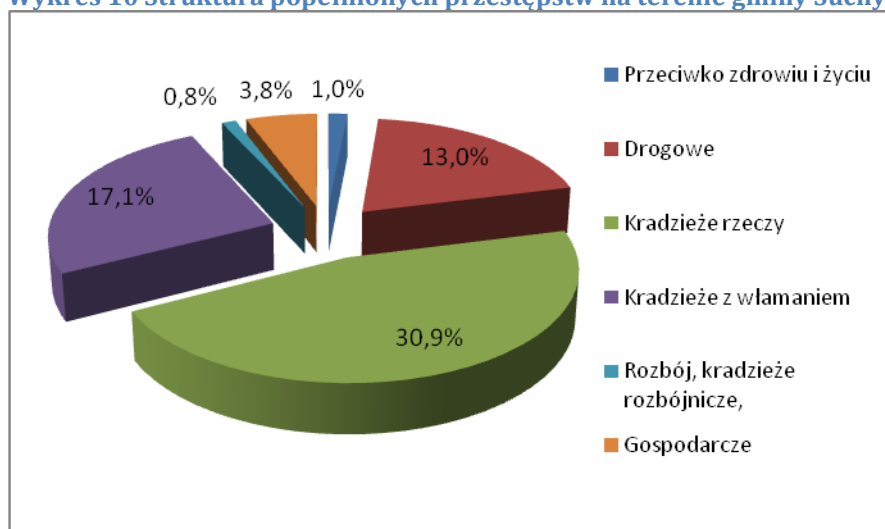
Na terenie gminy Suchy Las na koniec 2011 roku popełniono 391 przestępstw (średnio 7 przestępstw tygodniowo), tj. o 8% więcej niż w roku 2009. Analizując dane w perspektywie lat 2009 – 2011 należy mówić o wzroście liczby popełnianych przestępstw.

Tabela 24 Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy Suchy Las

Lp.	Kategoria przestępstw	2009 r.	2010 r.	2011 r.
1.	Liczba przestępstw – ogółem	362	395	391
2.	Przeciwko zdrowiu i życiu	6	2	4
3.	Drogowe	36	36	51
4.	Kradzieże rzeczy	110	128	121
5.	Kradzieże z włamaniem	73	79	67
6.	Rozbój, kradzieże rozbójnicze	1	1	3
7.	Gospodarcze	7	16	15

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Suchym Lesie.

Wykres 10 Struktura popełnionych przestępstw na terenie gminy Suchy Las – stan na 31.12.2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Suchym Lesie.

2.6.4 Ochrona zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna stanowi miejsce pierwszego kontaktu z systemem opieki zdrowotnej oraz gwarantuje wszystkim pacjentom łatwy dostęp do świadczeń na równych zasadach. Opieka zdrowotna poprzez swoje umiejscowienie i możliwości oddziaływania decyduje o poczuciu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców oraz przyczynia się do wzmocnienia działań, w obszarze szeroko rozumianej promocji zdrowia i zapobiegania chorobom.

Placówki służby zdrowia na terenie gminy Suchy Las:

- Przychodnia Lekarzy Rodzinnych TOPMED w Złotnikach,
- Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Suchym Lesie,
- Specjalistyczne Centrum Medyczne „Omega” w Suchym Lesie,
- Omega Lekarze Rodzinni w Suchym Lesie,
- Przychodnia Lekarska Eumedica w Suchym Lesie,
- Centrum Medyczne PROVIT- Poradnia w Chludowie,
- NZOZ Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Biedrusku,
- Gabinet Terenowy Lekarza Rodzinnego w Biedrusku.

Apteki ogólnodostępne na terenie gminy Suchy Las:

- Apteka Sucholeska, ul. Nowy Rynek 6, Suchy Las,
- Apteka Rodzinna, ul. Poznańska 39, Biedrusko,
- Apteka Witaminka, ul. Poznańska 10, Chludowo,
- Apteka Eskulap, ul. Obornicka 85 (Galeria Sucholeska), Suchy Las,
- Apteka Awicenna, ul. Bogusławskiego 8, Suchy Las,
- Apteka pod Lasem, pl. Grzybowy 7, Złotniki.

Urząd Gminy opracowuje *Gminny Program Zdrowotny na lata 2012-2015*, gdzie głównym celem programu jest **poprawa stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców gminy Suchy Las oraz zmiana świadomości na prozdrowotną**, a cele szczegółowe to:

Cel 1. Obniżenie częstości występowania próchnicy i chorób przyzębia wśród dzieci z terenu gminy Suchy Las, a w efekcie zmniejszenie wad ortodontycznych.

Cel 2. Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki, promocji i edukacji zdrowotnej na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców gminy Suchy Las.

Cel 3. Poprawa zdrowia osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych z terenu Gminy Suchy Las.

2.6.5 Oświata i wychowanie

Na terenie gminy Suchy Las istnieje bardzo dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa, oferująca edukację na wysokim poziomie.

Wychowanie przedszkolne

W roku szkolnym 2010/2011 na terenie gminy Suchy Las funkcjonowały 4 publiczne placówki wychowania przedszkolnego oraz 5 przedszkoli prywatnych, znajdujących się na terenie gminy Suchy Las.

Tabela 25 Przedszkola na terenie gminy Suchy Las – według stanu na dzień 17.08.2012 r.

Miejscowość	Przedszkole publiczne	Przedszkole niepubliczne
Suchy Las	Przedszkole "Leśnych Ludków" ul. Promienista 33	Prywatne Przedszkole „Piraciki” ul. Bogusławskiego 58
		Prywatne Przedszkole „Wesoły Delfinek” ul. Powstańców Wielkopolskich 81
		Niepubliczne Przedszkole Anglojęzyczne „Kraina Elmo” ul. Sprzeczna 20
		Prywatne Przedszkole „Natura” ul. Poziomkowa 11
Złotniki	Przedszkole "Leśnych Ludków" Oddział im. Misia Uszatka w Złotnikach ul. Słoneczna 13	Niepubliczne Przedszkole Dwujęzyczne „Zaczarowany Park” ul. Krzemowa 1
Chłudowo	Przedszkole w Zespole Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chłudowie ul. Szkolna 3	-
Goleńczewo	Przedszkole w Zespole Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chłudowie filia w Goleńczewie ul. Dworcowa 59	-
Biedrusko	Przedszkole w Zespole Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wilkp. w Biedrusku ul. 1 Maja 81	-

Źródło: Opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronie internetowej gminy Suchy Las.

W roku szkolnym 2010/2011 w ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym objęto 722 dzieci.

Szkoły podstawowe

W roku szkolnym 2010/2011 na terenie gminy Suchy Las działały 4 szkoły podstawowe prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego.

W związku z rosnącą liczbą dzieci i młodzieży w wieku 7 -12 lat, a więc w wieku typowym dla uczniów szkół podstawowych, systematycznie rośnie liczba uczniów w tych szkołach. W roku szkolnym 2010/2011 uczyło się w nich 1 039 dzieci i młodzieży.

Tabela 26 Szkoły podstawowe na terenie gminy Suchy Las – według stanu na dzień 17.08.2012 r.

Miejscowość	Publiczna szkoła podstawowa	Niepubliczna szkoła podstawowa
Suchy Las	Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie ul. Szkolna 15	-
Chludowo	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chludowie ul. Szkolna 3	-
Goleńczewo	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chludowie filia w Goleńczewie ul. Dworcowa 59	-
Biedrusko	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wlkp. w Biedrusku ul. Świerczewskiego 46	Prywatna Szkoła Podstawowa i Prywatne Gimnazjum w Biedrusku ul. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich 35

Źródło: Opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronie internetowej gminy Suchy Las.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2010 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w roku szkolnym 2010/11 wyniósł 92,63%.

Gimnazja

W roku szkolnym 2010/2011 na terenie gminy Suchy Las działały 4 gimnazja. W gimnazjach w roku szkolnym 2010/2011 uczyło się łącznie 621 uczniów.

Tabela 27 Gimnazja na terenie gminy Suchy Las

Miejscowość	Gimnazjum publiczne	Gimnazjum niepubliczne
Suchy Las	Gimnazjum im. Jana Pawła II ul. Poziomkowa 11	-
Chludowo	Gimnazjum w Zespole Szkół im. o. Mariana Żelazka ul. Szkolna 3	-
Biedrusko	Gimnazjum w Zespole Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich ul. Świerczewskiego 46	Prywatna Szkoła Podstawowa i Prywatne Gimnazjum w Biedrusku ul. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich 35

Źródło: Opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronie internetowej gminy Suchy Las.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2010 r. współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów (w wieku 13-15 lat) w roku szkolnym 2010/11 wyniósł 117,74%.

W większości placówek edukacyjnych na terenie gminy wprowadzone zostały dzienniki elektroniczne, stanowiące dodatkową formę kontaktu pomiędzy szkołą, a rodzicami uczniów.

Na terenie gminy Suchy Las nie funkcjonuje żadna szkoła średnia czy ponadgimnazjalna. Uczniowie w celu dalszej edukacji uczęszczają do szkół zlokalizowanych na terenie gmin sąsiednich lub miasta Poznań.

2.6.6 *Formy zorganizowania społeczeństwa*

Na terenie gminy Suchy Las działa wiele organizacji, co jest przejawem aktywności mieszkańców na płaszczyznach życia społecznego. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Suchy Las stanowią wartościowy potencjał, który w istotnym stopniu przyczynia się do budowania społeczeństwa obywatelskiego.

Na terenie gminy funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- **Chłudowskie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Roman”**

Stowarzyszenie w ramach działalności statutowej:

- organizuje i prowadzi spotkania grupowe i terapie oraz prelekcje o przebiegu choroby alkoholowej i sposobach jej zwalczania,
- udziela pomocy w prowadzeniu grup psychoterapeutycznych (AA, AI - Anon, grupy wsparcia),
- organizuje imprezy, takich jak rocznice klubowe, zabawy noworoczne,
- prowadzenie poradnictwo prawne i psychologiczne.

- **Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Gminy Suchy Las**

Celem Towarzystwa jest wspomaganie rozwoju gminy Suchy Las i niesienie pomocy jej mieszkańcom. Prowadzi ono działalność informacyjną i wydawniczą. Promuje rozwój gospodarczy i wspiera inicjatywy związane z życiem kulturalnym mieszkańców. Stowarzyszenie organizuje cyklicznie rajdy rowerowe, cieszące się olbrzymim zainteresowaniem wśród mieszkańców i przyjezdnych.

- **Stowarzyszenie Gołęczewian**

Celem Stowarzyszenia jest ochrona i promocja zabytkowej zabudowy Gołęczewa. Ponadto Stowarzyszenie aktywnie działa na rzecz mieszkańców, organizując uroczystości patriotyczne, wystawy i sesje popularnonaukowe.

- **Stowarzyszenie Biedrusko**

Członkowie Stowarzyszenia pomagają rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, organizują imprezy, tj. Dzień Dziecka, Dni Biedruska czy Wigilia dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Stowarzyszenie zapewnia opiekę byłym żołnierzom zawodowym, inwalidom wojennym i wojskowym oraz kombatanom. Ponadto Stowarzyszenie przyznaje nagrody najlepszym uczniom oraz sportowcom ze szkół w Biedrusku i reprezentuje interesy mieszkańców tej miejscowości, a także poza nią.

- **Sucholeskie Towarzystwo Przyjaciół Europy**

Stowarzyszenie propaguje ideę wspólnej Europy, a jego członkowie współpracują z mieszkańcami innych krajów europejskich, głównie z miejscowości partnerskich Isernhagen i Tamási. Istotnym

celem działalności Stowarzyszenia jest edukacja, obejmująca poznawanie historii, kultury i obyczajów innych narodów, organizowanie wypoczynku młodzieży i nauki języków obcych.

- **Stowarzyszenie Integracji Europejskiej – Aktywni**

Celami Stowarzyszenia są m.in.:

- działalność na rzecz współpracy i integracji środowisk dzieci, młodzieży i obywateli w szczególności z krajów wspólnoty oraz poza wspólnotowych,
- ułatwianie obywatelom realizacji zasady swobody podróżowania i zwiększanie ich mobilności,
- propagowanie idei otwarcia na kulturę innych krajów, w tym świadomej i odpowiedzialnej turystyki zgodnej z zasadą poszanowania naturalnego środowiska i dziedzictwa kulturalnego,
- zwiększenie uczestnictwa obywateli w programach dotyczących edukacji, kultury, ekologii, sportu, integracji europejskiej i globalnej oraz współpracy międzynarodowej,
- promocja Polski za granicą i dorobku kulturalnego i naukowego innych krajów w Polsce,
- wspieranie i promocja utalentowanej młodzieży, dzieci i obywateli.

- **Stowarzyszenie Leader Suchy Las**

Lokalna Grupa Działania Leader Suchy Las stanowi otwarte forum osób zorientowanych na partnerską współpracę w dążeniu do możliwie najlepszego wykorzystania lokalnych zasobów społecznych, ekonomicznych, naturalnych, kulturowych i historycznych w rozwoju obszaru LGD i w efekcie poprawy jakości życia mieszkańców.

- **Stowarzyszenie Producentów „Polski Profil Budowlany”**

Obszarem działalności Stowarzyszenia jest wspomaganie rozwoju gospodarczego.

- **Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "SPON - Pomost"**

Ideą Stowarzyszenia jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym. W ramach działalności organizowane są warsztaty i spotkania terapeutyczne, które mają wyzwalać u osób niepełnosprawnych inicjatywę wszechstronnej rehabilitacji.

- **Sucholeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom**

Stowarzyszenie świadczy pomoc dzieciom z terenu gminy Suchy Las, organizuje dla nich różne formy kształcenia, wypoczynku i rehabilitacji, dąży do pełnej integracji dzieci niepełnosprawnych z pełnosprawnymi.

- **Stowarzyszenie Charytatywno - Integracyjne "Człowiek człowiekowi"**

Celem Stowarzyszenia jest prowadzenie świetlicy środowiskowej, praca z dziećmi i młodzieżą, organizowanie wycieczek, gier, zabaw, kursów tańca i nauki języka. Ponadto Stowarzyszenie wspiera misje katolickie prowadzone przez Ojców Werbistów z Chludowa.

- **Stowarzyszenie Sportów Ekstremalnych i Turystyki Aktywnej – Suchy Las**

Stowarzyszenie zajmuje się promocją i ochroną zdrowia, upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu oraz różnych form turystyki.

- **Stowarzyszenie Basket Junior Suchy Las** - drużyna koszykówki młodzieżowej
Basket Junior Suchy Las jest projektem innowacyjnym, któremu przyświeca idea niesienia pomocy i wsparcia młodym, ambitnym sportowcom tak, by mogli realizować swoje pasje i spełniać marzenia.
- **Towarzystwo Młodzieży Sportowej "Suchary" w Suchym Lesie**
Ideą działalności Towarzystwa jest szkolenie dzieci i młodzieży w grze w piłkę nożną.
- **Sucholeskie Stowarzyszenie Sportowe "Fighter"**
Celem organizacji jest promowanie karate wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Suchy Las.
- **Fundacja Artystyczna im. Tadeusza Kalinowskiego**
Fundacja prowadzi działania w zakresie promocji współczesnej sztuki polskiej ze szczególnym uwzględnieniem sztuki tworzonej przez Tadeusza Kalinowskiego, organizacji plenerów rzeźbiarskich, wystaw i działalności wydawniczej.
- **Fundacja Wspierania Jeździectwa "Pro Hippica"**
Obszarem działania fundacji jest wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
- **Stowarzyszenie Hippyckie Grupy Nickel Na Rzecz Sportu i Rekreacji**
- **Stowarzyszenie Poznań w Chuście**
Celem stowarzyszenia jest propagowanie „rodzicielstwa i bliskości”.
- **Ochotnicza Straż Pożarna**
Do zadań Ochotniczej Straży Pożarnej należą przede wszystkim: gaszenie pożarów, usuwanie skutków wichur, lokalnych powodzi i udzielanie pomocy ofiarom wypadków drogowych. Na terenie gminy Suchy Las Ochotnicza Straż Pożarna funkcjonuje w miejscowościach: Gołęczewo, Suchy Las, Zielątkowo, Chludowo.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Delfin" Biedrusko** – misją UKS jest popularyzacja strzelectwa sportowego.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Gimnazjon" Suchy Las** – klub prowadzi sekcję judo, piłki siatkowej oraz lekkoatletyki, podopieczni klubu trenują w Sucholeskim Gimnazjum przy ul. Poziomkowej 11.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Meczbol" Suchy Las – Złotniki** – obszarem działania UKS „Meczbol” jest prowadzenie sekcji piłki nożnej.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Rekord" Chludowo** – klub prowadzi sekcję karate.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Spartakus" Biedrusko** – misją UKS jest wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, w tym w szczególności strzelectwa sportowego.
- **Uczniowski Klub Sportowy "Złoci Złotkowo"** – UKS prowadzi sekcję piłkarską.
- **Gołęczewski Klub Sportowy**
Misją Gołęczewskiego Klubu Sportowego jest popularyzacja piłki nożnej.

- **Klub Sportowy Octopus**

Obszarem działania Klubu Sportowego Octopus jest m.in. prowadzenie i zarządzanie działalnością sekcji pływackiej, organizowanie i prowadzenie nauki i doskonalenia pływania dla dzieci i młodzieży z przedszkoli i szkół wszystkich szczebli.

- **Stowarzyszenie Liga Lemons**

Stowarzyszenie Liga Lemons jest organizatorem amatorskiej ligi piłki nożnej - Ligi Koziołek.

- **Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Chłudowo**

Celem stowarzyszenia jest upowszechnianie muzyki w jej wielorakiej formie i funkcji społecznej, społeczno – wychowawcze działanie dla umuzykalnienia dzieci i młodzieży szkolnej, wspieranie artystów, upowszechnianie i rozwijanie kultury regionalnej.

2.7. Walory kulturowe

2.7.1 Obiekty architektury i budownictwa. Obszary objęte ochroną konserwatorską.

Na terenie gminy Suchy Las zidentyfikowano następujące zasoby o wartościach historyczno – kulturowych:

Tabela 28 Obiekty o wartościach historyczno - kulturowych

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1.	Chłudowo	• Muzeum Etnograficzne mieszczące się w pałacu zajmowanym przez Klasztor Misjonarzy Słowa Bożego, • popiersie R. Dmowskiego, • groby żołnierzy II Armii LWP oraz żołnierzy poległych w 1946 r., • grób patronki drużyny harcerskiej Małgosi Silmanowicz, • grób kierownika szkoły, który zginął w obozie.
2.	Goleńczewo	• domy mieszkalne ujęte w rejestrze zabytków.
3.	Zielątkowo	• miejsce urodzenia działaczki i pisarki Biblianny Moraczewskiej.
4.	Biedrusko	• pałac zbudowany w latach 1877 – 90, • pomnik żołnierzy 7-go pułku strzelców konnych, • pomnik bohaterów lat 1939-45.
5.	Suchy Las	• pomnik ku czci strażaków z terenu gminy pomordowanych w latach 1939-1945, • izba pamięci narodowej.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las.

Rejestr zabytków

W granicach administracyjnych gminy Suchy Las znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.

Tabela 29 Obiekty zabytkowe gminy Suchy Las ujęte w ewidencji konserwatorskiej

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1.	Biedrusko	- zespół pałacowy, 2 poł. XIX, nr rej.: 1778/A z 19.01.1978: - pałac - park - kasyno oficerskie, pocz. XX, nr rej.: 2209/A z 02.08.1991 wodociągowa wieża ciśnieniowa, ul. Poznańska, k. XIX, nr rej.: 534/Wlkp/Az 24.08.2007
2.	Chludowo	- kościół par. p.w. Wszystkich Świętych, drewn., 1765, nr rej.: 2397/A z 21.12.1932 - park, XIX, nr rej.: 2004/A z 14.06.1985
3.	Chojnica (Biedrusko)	kościół p.w. św. Jana Chrzyciela (ruina), XVI, XVIII, nr rej.: 2398/A z 21.12.1932
4.	Golęczewo	- stacja kolejowa, szach., 1902-06, nr rej.: 1893/A z 21.07.1981 - dom gminny ze szkołą, ob. szkoła, ul. Dworcowa 40 (ob. 55), 1905, nr rej.: 1889/A z 21.07.1981 - zajazd „Pod Żółtą Gwiazdą”, ul. Dworcowa 35 (ob. 46), 1904-1906: - oberża z salą taneczną, nr rej.: 1890/A z 21.07.1991 - stajnia, nr rej.: 1886/A z 21.07.1981 d. łaźnia, ob. OSP, ul. Dworcowa 50, 1904-06, nr rej.: 1892/A z 21.07.1981 - dom, ul. Dworcowa 25 (d. 22, 11), 1902-06, nr rej.: 1886/A z 27.01.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 26 (d. 15), 1902-06, nr rej.: 1855/A z 09.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 27 (d. 25/27, 10), 1902-06, nr rej.: 1858/A z 09.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 28 (d. 17), 1902-06, nr rej.: 1854/A z 09.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 29/31 (d. 14), 1902-06, nr rej.: 1856/A z 09.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 30 (d. 19), 1902-1906, nr rej.: 1864/A z 10.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 32/34 (d. 21), 1902-1906, nr rej.: 1877/A z 15.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 33 (d. 16), 1902-06, nr rej.: 1857/A z 09.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 35 (d. 18), 1902, 1934, nr rej.: 1849/A z 08.05.198 - dom, ul. Dworcowa 36 (dawniej 25), 1902-1906, nr rej.: 1870/A z 12.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 38 (d. 27), 1902-1906, nr rej.: 1861/A z 10.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 39 (dawniej 20), 1902-1906, nr rej.: 1880/A z 30.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 40 (d. 29), 1902-1906, nr rej.: 1863/A z 10.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 42 (d. 31), 1902-1906, nr rej.: 1859/A z 10.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 43 (d. 24), 1902-1906, nr rej.: 1867/A z 12.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 44 (d. 33), 1902-1906, nr rej.: 1875/A z 12.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 45 (d. 26), 1902-1906, nr rej.: 1866/A z 10.06.1981 i 743/Wlkp/A z 21.04.2009 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 47 (d. 28), 1902-1906, nr rej.: 1876/A z 15.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 48 (d. 37), 1902-1906, nr rej.: 1881/Az 30.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 49 (d. 30), 1902-1906, nr rej.: 1865/A z 10.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 53 (d. 34), 1902-1906, nr rej.: 1860/Az 30.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Dworcowa 57 (d. 38), 1902-1906, nr rej.: 1885/Az 30.06.1981 - dom, ul. Dworcowa 61 (d. 42), 1902-1906, nr rej.: 1869/A z 12.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Kręta 3 (d. 39), 1902-1906, nr rej.: 1878/A z 17.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Kręta 15 (d. 4, 41), 1902-1906, nr rej.: 1874/A z 12.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Lipowa 2 (d. 1), 1902-1906, nr rej.: 1891/A z 02.07.1981 - zagroda osadnicza, ul. Lipowa 3, 1902-1906, nr rej.: 1883/A z 30.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Lipowa 4 (d. 2), 1902-1906, nr rej.: 1853/A z 09.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Lipowa 5, 1902-1906, nr rej.: 1851/A z 09.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Lipowa 6 (d. 4), 1902-1906, nr rej.: 1852/A z 09.06.1981 - dom, ul. Tysiąclecia 2a (d. 1), 1902-1906, nr rej.: 1868/A z 12.06.1981 - dom, ul. Tysiąclecia 3/3a (d. 4), 1902-1906, nr rej.: 1872/A z 12.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Tysiąclecia 4 (d. 3), 1904-1906, nr rej.: 1862/Az 10.06.1981 - dom, ul. Tysiąclecia 7 (d. 6), 1902-1906, nr rej.: 1871/A z 12.06.1981 - zagroda osadnicza, ul. Tysiąclecia 8, 1902-1906, nr rej.: 1873/A z 12.06.1981 - dom, ul. Tysiąclecia 13 (d. 12), 1902-1906, nr rej.: 1884/A z 30.06.1981
5.	Jelonek	dwór, ul. Obornicka 2, nr rej.: 2128/A z 15.08.1987
6.	Żłotniki	- zespół dworski, k. XIX, nr rej.: 2197/A z 31.08.1990: - dwór - park

Zabytkowe cmentarze

Na terenie gminy Suchy Las znajdują się następujące zabytkowe cmentarze:

Tabela 30 Zabytkowe cmentarze

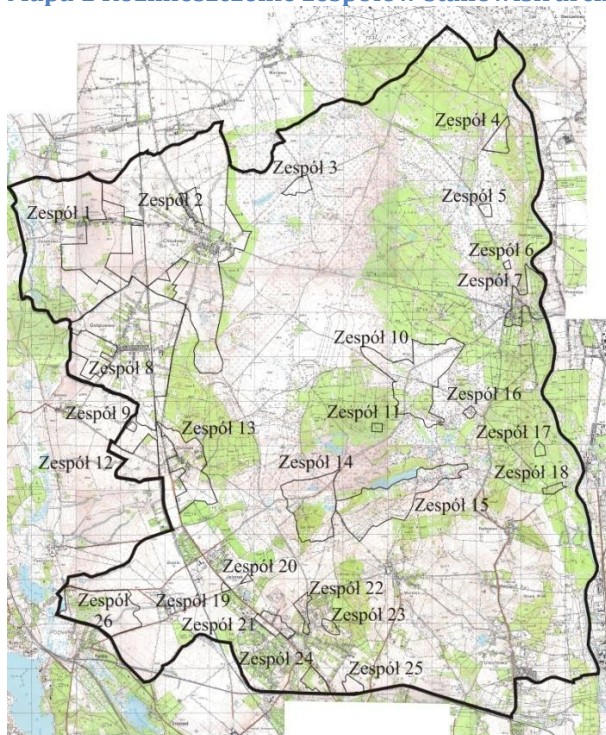
Lp.	Miejscowość	Cmentarz
1.	Biedrusko	- cmentarz bezwyznaniowy z XIX/XX w., - cmentarz prawosławny z XX w.
2.	Chludowo	cmentarz rzymsko-katolicki z I poł. XIX w.
3.	Chojnica	cmentarz rzymsko-katolicki z I poł. XIX w.
4.	Glinno	cmentarz rzymsko-katolicki z XIX w.
5.	Goleńczewo	cmentarz ewangelicki z XX w.
6.	Suchy Las	cmentarz ewangelicki z II poł. XIX w.
7.	Złotkowo	cmentarz ewangelicki z II poł. XIX w.
8.	Złotniki	cmentarz ewangelicki z XIX w.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchy Las, część A.

Stanowiska archeologiczne i zespoły stanowisk archeologicznych

Na terenie gminy zidentyfikowano 26 zespołów stanowisk archeologicznych, których rozmieszczenie przedstawia poniższa mapa.

Mapa 1 Rozmieszczenie zespołów stanowisk archeologicznych na terenie gminy Suchy Las

Źródło: Urząd Gminy Suchy Las.

Ponadto na terenie gminy Suchy Las zlokalizowanych jest 9 stanowisk archeologicznych, wśród których należy wyróżnić grodzisko średniowieczne w miejscowości Biedrusko wpisane do rejestru

zabytków województwa poznańskiego po numerem rejestru 2265/A, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznania z dnia 16 grudnia 1992 r. (AZP 50-27/30).

Tabela 31 Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Suchy Las

Lp.	Miejscowość	Rodzaj stanowiska	Nr w rejestrze zabytków	Obszar AZP/nr na obszarze
1.	Golęczewo	osada	-	50-26/262
2.	Biedrusko	grodzisko	2265/A z 1992 r.	50-27/30
3.		młyn-zagroda młyńska XIX-XX w.	-	50-27/75
4.	Suchy Las	cmentarzysko	-	51-27/111
5.	Złotkowo	osada	-	50-26/96
6.		osada	-	50-26/98
7.		osada	-	50-26/178
8.		osada	-	50-26/262
9.		osada	-	50-26/263

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchy Las, część A.

2.7.2 Instytucje kultury

▪ Ośrodek Kultury Gminy Suchy Las

Siedzibą Ośrodka jest budynek w Suchym Lesie przy ul. Bogusławskiego 17, będący własnością Gminy Suchy Las użyczony Ośrodkowi.

Swoją działalność Ośrodek prowadzi także w:

- *Chłudowie*, ul. Szkolna 2 – w użyczonych pomieszczeniach budynku będącego własnością Gminy Suchy Las; mieści się tu filia biblioteczna,
- *Złotnikach Osiedle*, ul. Żukowa 14 – w użyczonych pomieszczeniach budynku będącego własnością Gminy Suchy Las; mieści się tu filia biblioteczna i pracownie artystyczne,
- Suchym Lesie, ul. Poziomkowa 11- w użyczonym przez Gimnazjum im. Jana Pawła II pomieszczeniu piwnicznym; mieści się tam od 2003 roku Teatr na Palecie.
- w innych udostępnianych pomieszczeniach.

W Ośrodku Kultury działają (dane z roku kulturalnego 2011/2012):

- pracownia plastyczna *Magiczna sfera kredki i komputera* (filia Złotniki),
- pracownia plastyczna *Sztuka nie jedno ma imię*,
- 2 pracownie ceramiczne dla dzieci (filia Złotniki),
- pracownia ceramiczna dla dorosłych (filia Złotniki),
- pracownia biżuterii i witrażu dla dorosłych (filia Złotniki),
- 2 grupy baletowe (filia Złotniki),
- Studio Piosenki *Cosmos* (Teatr na Palecie),

- Grupa Teatralna *Niegrzeczne dzieci* (Teatr na Palecie),
- indywidualna nauka gry na gitarze i pianinie (Ośrodek Kultury, filia Złotniki i Teatr na Palecie).

W Złotnikach pod patronatem Ośrodka Kultury odbywają się zajęcia edukacyjno-artystyczne dla dzieci w wieku przedszkolnym *Akademia Malucha*.

W filii w Złotnikach odbywają się również weekendowe Warsztaty Artystyczne *Coś więcej* (z zakresu różnych sztuk, w tym rękodzieła, np. wikliniarstwo, ceramika, malowanie na jedwabiu).

Tygodniowo w zajęciach Ośrodka Kultury uczestniczy ponad 100 osób.

Ośrodek kultury jest organizatorem wielu imprez dla dorosłych i dzieci. Są to koncerty artystów i zespołów – profesjonalnych i amatorskich, spektakle teatralne dla dorosłych i dzieci, projekcje filmowe w ramach Plenerowego Kina Letniego.

Ośrodek realizuje projekty edukacji artystycznej, głównie dla dzieci i młodzieży. Należą do nich m.in. Konfrontacje Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych Województwa Wielkopolskiego *Dzień dobry sztuce* z zakresu teatru czy *Koło Sztuki Miejskiej* z zakresu plastyki.

Od czterech lat Ośrodek inicjuje działania w przestrzeni publicznej organizując wystawy plastyczne i fotograficzne na ulicach wszystkich miejscowości gminy wykorzystując udostępnione przez mieszkańców miejsca na ogrodzeniach i płotach.

Ośrodek współpracuje z instytucjami i organizacjami na terenie gminy włączając się we współorganizację wielu imprez, takich jak np. coroczny Rajd Rowerowy im. W. Bogusławskiego, Dni Biedruska, imprezy środowiskowe organizowane z Zarządem Osiedla Złotniki.

W strukturze organizacyjnej Ośrodka, stanowiąc jej integralną całość, znajduje się **Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las**, która posiada dwie filie biblioteczne zlokalizowane w Złotnikach i Chludowie. Biblioteki są skomputeryzowane, funkcjonuje katalog on-line, zamawianie i rezerwacja książek. Oprócz gromadzenia i wypożyczania książek i innych materiałów bibliotecznych biblioteki prowadzą działalność dotyczącą promocji książki i czytelnictwa. Organizowane są spotkania autorskie dla dorosłych i dzieci, prowadzony jest Klub Przyjaciół Książki. Księgozbiór biblioteki systematycznie poszerzany jest o nowości książkowe.

Na terenie Suchego Lasu w trakcie realizacji jest nowoczesne **Centrum Kultury**. W ramach Centrum przewidziano szereg funkcji związanych ze statutową działalnością Ośrodka Kultury Gminy Suchy Las. Budynek zaprojektowano, jako zwarty w dwóch bryłach obiekt połączony przeszklonym łącznikiem w postaci dwukondygnacyjnego patio. Mieścić się tu będzie m. in.: sala widowiskowa i teatralna, biblioteka, funkcja kulturalna w zakresie zajęć plastycznych i teatralnych, bank, kawiarnia i parking podziemny.

Tabela 32 Charakterystyka biblioteki – według stanu na 31.12.2010 r.

Rok 2010	Dane
Księgozbiór [szt.]	57 401
Pracownicy biblioteki [os.]	4
Czytelnicy w ciągu roku [os.]	3 486
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz [szt.]	48 767

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

▪ **Zespół Pieśni i Tańca Ludowego Chludowanie**

Zespół Pieśni i Tańca „Chludowanie” powstał w 2000 roku i działa przy Zespole Szkół im. o. Mariana Żelazka w Chludowie. W jego repertuarze znajdują się tańce narodowe i regionalne, które „Chludowanie” prezentują często podczas różnych uroczystości na terenie gminy, a także w kraju i zagranicą.

W zespole działają dwie grupy wiekowe. Tańca i śpiewu uczą się dzieci w wieku od 6 do 12 lat i młodzież od 12 do 19 roku życia.

▪ **Orkiestra Dęta Chludowo**

Początki orkiestry sięgają czasów powojennych, powstała ona w roku 1946.

Celem Stowarzyszenia Orkiestra Dęta Chludowo jest:

- upowszechnianie muzyki,
- społeczno – wychowawcze działania dla umuzykalnienia dzieci i młodzieży szkolnej,
- działalność charytatywna,
- podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości,
- upowszechnianie i rozwijanie kultury regionalnej,
- działalność polegająca na wspomaganiu rozwoju społeczności lokalnej,
- działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami.

▪ **Chór parafialny Soli Deo**

Chór parafialny Soli Deo działa w Suchym Lesie przy Kościele pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa. Liczy około 20 osób. Zespół istnieje od listopada 2000 roku.

Wykonuje muzykę sakralną dawną i współczesną i pieśni związane z kalendarzem Kościoła Katolickiego.

▪ Media

Na terenie gminy Suchy Las wydawane są dwa tytuły prasy lokalnej, tj. **„Gazeta Sucholeska”**, **„Sucholeski Magazyn Mieszkańców Gminy”**. Wydawnictwa te tworzone są dla mieszkańców, stanowiąc wszechstronną, bieżącą informację lokalną.

Ponadto działa również **Sucholeska Telewizja Internetowa (TVSI)** oraz Suchy Las Tv, przedstawiające wydarzenia z gminy oraz promującą jej wizerunek w Polsce i na świecie.

Część miejscowości gminy, jak i organizacje działające na terenie gminy posiadają własne strony internetowe, co znacznie umożliwia pełny i szybki przepływ informacji.

2.8. Współpraca partnerska

Istotnym elementem w działalności gminy jest nawiązanie kontaktów i podjęcie współpracy z gminami zagranicznymi: **niemiecką gminą Isernhagen, węgierskim miastem Tamási i miejscowością Regöly** oraz gminą krajową **Poronin**.

Umowa partnerska z niemiecką gminą Isernhagen została podpisana 11 stycznia 2001 r. Na rozwój pozytywnych stosunków pomiędzy obiema gminami duży wpływ mają członkowie Sucholeskiego Towarzystwa Przyjaciół Europy. Po stronie niemieckiej tożsamą organizacją do sucholeskiego towarzystwa jest Internationale Begegnungen Isernhagen.

Dzięki porozumieniu władz i zaangażowaniu wielu osób współpraca rozwija się i przynosi pozytywne rezultaty. Mieszkańcy obu gmin mieli okazję uczestniczyć w wizytach studyjnych w partnerskich gminach. Szczególny akcent we współpracy położono na tzw. wymianę młodzieży. Dzięki nim młodzi ludzie mają możliwość doskonalić znajomość języków obcych w ramach programu Socrates – Comenius, brać udział w zawodach i obozach sportowych, poznawać historię, tradycję oraz codzienne życie mieszkańców gminy partnerskiej. Ponadto pracownicy obu gmin mieli okazję wymieniać się doświadczeniami w trakcie staży zawodowych.

Umowę o partnerstwie z węgierskim Tamási Wójt Gminy Suchy Las Grzegorz Wojtera i Burmistrz Tamási Ribanyi József podpisali w Suchym Lesie 12 grudnia 2008 r. Kierunki współpracy obu gmin zostały wyznaczone w obszarze kultury, sportu i oświaty. W 2009 r. mieszkańcy Chludowa odwiedzili zaprzyjaźnioną wieś Regöly, a uczniowie i absolwenci Gimnazjum im. Jana Pawła II w Suchym Lesie – Tamási. Istotnym akcentem na polu współpracy gmin była wyprawa rowerowa, zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Gminy Suchy Las z Suchego Lasu do Tamási, która rozpoczęła się 14 lipca 2009 r. i trwała dwa tygodnie. Trasa liczyła 1 282 km.

Rok od podpisania listu intencyjnego przez wójtów gmin Suchy Las i Poronin, w którym zadeklarowano podjęcie działań, mających doprowadzić do podpisania porozumienia o partnerstwie, Uchwałą Rady Gminy z dnia 30 czerwca 2011 r. wyrażono wolę współpracy pomiędzy gminami.

Rok 2011 był owocny w zakresie nawiązywania współpracy zarówno na płaszczyźnie kulturalnej poprzez wizyty w Poroninie Zespołu Chłudowanie i Orkiestry Dętej Chłudowo, jak i poprzez kontakty samorządowców.

16 czerwca 2012 r. z okazji Dni Gminy Suchy Las gmina gościła delegację z Podhala na czele z Wójtem Gminy Poronin Bronisławem Stochem. Podpisana została wówczas umowa partnerska pomiędzy gminami. 20 lipca 2012 r. umowa została ratyfikowana w Poroninie, podczas wizyty delegacji z Suchego Lasu.

2.9. Walory przyrodnicze i krajobrazowe

2.9.1 Warunki klimatyczne

Klimat gminy Suchy Las znajduje się pod przeważającym wpływem mas powietrza polarno - morskiego napływającego z nad Atlantyku. Masy powietrza polarno - kontynentalnego wywierają znacznie mniejszy wpływ. Warunki klimatyczne na terenie gminy kształtowane są nie tylko w wyniku frontów atmosferycznych, ale również w wyniku dodatkowego oddziaływania wielkiego miasta – „wyspy ciepła”, jakim jest Poznań. Zmiany urbanistyczne są w charakterze pierwotnego siedliska, dopływu do atmosfery ciepła wytworzonego sztucznie, zwiększonego albedo i zanieczyszczenia powietrza – oddziaływanie miasta Poznań w obrębie gminy Suchy Las jest największe w rejonie: Suchego Lasu, Jelonka i Złotnik. W porównaniu do miejscowości gminy usytuowanych – w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Poznań obserwuje się powstawanie chmur o budowie pionowej sprzyjającym częstszym opadom, a także zmniejszenia siły wiatrów.

Średnia roczna suma opadów w gminie Suchy Las w latach 1971 – 2000 wynosiła 507 mm, w latach 2001 – 2010 dochodziła do 550 mm. Suma opadów w 2010 r. wynosiła ponad 770 mm. Najwilgotniejszym miesiącem jest lipiec (średnie opady 74,4 mm), a najbardziej suchym – luty, przy opadach równych 28,9 mm. Bilans wodny obszaru gminy jest niedostateczny. W ciągu roku notuje się od 140 – 160 dni z opadami deszczu poniżej 0,1 mm i 35 dni z opadami śniegu.

Z danych meteorologicznych wynika, że średnioroczna temperatura powietrza wynosi 8,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, przy średniej temperaturze wynoszącej 18,5°C, a najzimniejszym styczeń, przy temperaturze – 1,5°C. Miesiącami najbardziej pogodnymi są sierpień i wrzesień, a pochmurnymi listopad i grudzień. Zimy są zwykle łagodne, lata umiarkowanie ciepłe. Okres wegetacji trwa ok. 210 dni. Typowe cechy klimatu to duże wahania i zmienność typów pogody. Charakterystycznymi wskaźnikami są: 253 dni ciepłe i upalne, 32 mroźne i 80 dni z przymrozkami.

2.9.2 Ukształtowanie terenu

Najwyższym wzniesieniem młodoglacjalnych pagórków, na terenie bezpośrednio przyległym do gminy jest Góra Moraska – 153,9 m n.p.m., zlokalizowana na terenie rezerwatu „Meteoryt Morasko”. Wzgórze to jest zarazem najwyższym wzniesieniem Wielkopolski. Rzeźba terenu gminy jest zróżnicowana. Większość terenu gminy zajmuje wysoczyzna morenowa falista. Obszar gminy Suchy Las wzniesiony jest średnio na wysokości od około 90 do około 110 m. Najniżej położone obszary to obniżenie Jeziora Glinnowieckiego – 68,7 m n.p.m., dolina rzeki Warty 45,2 m., dolina rzeki Samicy Kierskiej w Zielątkowie – 65 m n.p.m. Deniwelacje osiągają około 90 m.

Charakterystycznymi dominantami naturalnymi w krajobrazie są wzgórza moreny czołowej, zlokalizowane na terenie poligonu wojskowego, od Złotkowa w kierunku północno – wschodnim do Warty - Góra Dąbrowskiego 108,8 m n.p.m., Wzgórze Sobieskiego 106,7 m n.p.m., Wzgórze Batorego 101,2 m n.p.m. oraz Wzgórze Jagiełły 98,7 m n.p.m.

Pagórki moreny czołowej znajdują się na terenie gminy między innymi na północ i północny - wschód od osiedla Złotkowo oraz wzdłuż południowej granicy poligonu wojskowego, na północ od osiedli: Złotniki - Wieś i Aleksandrowo. Materiały budujące moreny czołowe to głównie żwiry, piaski, gliny, iły, często mozaikowo ułożone.

Charakterystycznym elementem rzeźby terenu południowej części gminy jest sandr utworzony w czasie stadiału poznańskiego zlodowacenia bałtyckiego z wód roztopowych lądolodu z rejonu Góry Moraskiej.

Z uwagi na budowę geomorfologiczną obszaru poligonu Biedrusko można wyróżnić trzy główne jednostki na jego terenie. W południowej części dominują pagórki moreny czołowej, zbudowane głównie z piasków i żwirów pochodzenia wodnolodowcowego.

Środkowy, największy obszar, to wysoczyzna morenowa, falista i pagórkowata, z przewagą piasków i glin zwałowych. Od północnego wschodu i wschodu w obręb ostoi wchodzi Poznański Przełom Warty - południkowy odcinek doliny rzecznej powstały przez przekształcenie rynny polodowcowej.

2.9.3 Sieć hydrologiczna

Wody powierzchniowe

Cały obszar gminy leży na pograniczu zlewni rzeki Samicy Kierskiej (część zachodnia), zlewni Bogdanki (część południowa) i bezpośrednich zlewni rzeki Warty (część wschodnia z terenem poligonu). Strefy wododziałowe o charakterze akumulacyjnym decydują w znacznym stopniu o bilansie wodnym obszaru. Na terenie gminy strefy te przebiegają w znacznym swym odcinku na obszarach leśnych i spełniają swoją właściwą retencyjną i ochronną funkcję. Tylko na obszarze Suchego Lasu, Złotniki i częściowo poligonu przebiegają terenami zabudowanymi lub użytkami

rolnymi. Rzeką Warta odwadnia poprzez południkowo ułożone dolinki wschodnią część gminy, rzeka Samica Kierska – zachodnią, ciek Wierzbak (dopływ Bogdanki) z systemem rowów – część południową.

Więszymi zbiornikami jeziornymi na terenie gminy są: Jezioro Glinnowieckie, następnie Jezioro Chludowskie oraz Jezioro Gołęczewskie. Największym zbiornikiem jeziornym jest Jezioro Glinnowieckie o pow. 18 ha, głębokości średniej 3,5 m. Jezioro Chludowskie posiada powierzchnię 5,3 ha, Jezioro Gołęczewskie – 1,0 ha. Jezioro to jest silnie zarastające, otoczone terenami bagiennymi. Na terenie gminy brak jest posterunków wodowskazowych oraz mierzących przepływy wód powierzchniowych.

Wody podziemne

Uwarunkowania budowy geologicznej spowodowały powstanie uprzywilejowanych struktur hydrogeologicznych. Na terenie gminy główny użytkowany poziom wodonośny występuje w obrębie utworów czwartorzędowych i częściowo trzeciorzędowych.

W obrębie pasm struktur wodonośnych (różnowiekowych dolin kopalnych) zlokalizowane są trzy największe ujęcia wody w gminie Suchy Las:

- *Ujęcie w Zielątkowie* - posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. "B" z utworów czwartorzędowych w ilości $Q = 58,0 \text{ m}^3/\text{h}$ decyzją wydaną przez Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Wydział Ochrony Środowiska z dnia 09.11.1990 r. –nr OS-X-Hg-85302-59/90,
- *Ujęcie w Biedrusku* - posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kat. „B” $100,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 4,7-6,4 m decyzją PWRN w Poznaniu znak: PL-G-P-b-102/67 z dnia 29 sierpnia 1967 r.,
- *Ujęcie w Chludowie* - posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne z utworów czwartorzędowych w ilości: $Q = 24,0 \text{ m}^3/\text{h}$.

Wysokość zwierciadła wód podziemnych powiązana jest z budową geologiczną i rzeźbą danego terenu. Na obszarze wysoczyzn morenowych głębokość do zwierciadła wynosi z reguły do 5 m p.p.t. W strefie doliny Warty i Samicy głębokość do zwierciadła wynosi najczęściej do 1 m p.p.t. Specyficzne warunki występują na obrzeżach doliny Warty, gdzie wody wypływają na powierzchnię w formie źródeł i wysięków. Wahania zwierciadła wód podziemnych dla Chludowa są charakterystyczne dla strefy wysoczyzny morenowej zbudowanej w przewodzie z gliny zwałowej. Utwory te są słabo przepuszczalne i ograniczają infiltrację wód opadowych.

Na terenie gminy znajduje się obszar specjalnego znaczenia wód wglębnych występujący pod nazwą Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 150 – pradolina warszawsko-berlińska. Przebiega on południkowo i związany jest z doliną rzeki Warty. Obszary występowania zbiornika wód podziemnych wymagają ochrony w skali regionalnej i związane są głównie z lokalizacją i ochroną ujęć wody.

2.9.4 Ekosystemy leśne

Lasy gminy Suchy Las według regionalizacji przyrodniczo – leśnej położone są w III Krainie Wielkopolsko - Pomorskiej i 7 dzielnic Wielkopolsko-Kujawskiej. W gminie – lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 3 714 ha, co stanowi 32,01 % ogólnej powierzchni gminy. Administracyjnie lasy państwowe podlegają Nadleśnictwu Łopuchówko.

Mimo znacznej lesistości i stosunkowo małego rozczłonkowania większych kompleksów leśnych – generalnie lasy w gminie nie reprezentują dużej wartości przyrodniczej. Najczęściej mamy bowiem do czynienia z monokulturami sosnowymi w II – III klasie wieku, z domieszką drzew liściastych. Wprowadzono je na siedliskach mezo – i oligotroficznych lasów – przynależnych potencjalnie do wysokich grądów i kwaśnych grądów. W wielu partiach kompleksów leśnych procesy depredacyjne siedlisk i degeneracyjne roślinności są tak dalece zaawansowane, że trudne jest określenie potencjalnej roślinności naturalnej. Często spotykane są w terenie nasadzenia sosny opanowane przez trzcinnika piaskowego lub różne gatunki z rodzaju jeżyn.

W wielu oddziałach leśnych znaleźć można drzewostany czysto dębowe lub ze zdecydowaną przewagą dębu. Przedstawiają one w większości płaty acidofilnej dąbrowy trzcinnikowej.

W mozaice przestrzennej z kwaśnymi dąbrowami występują w niektórych miejscach świetliste dąbrowy. Najczęściej mają słabo zachowane runo, zwykle na skutek nadmiernej domieszki sosny.

Grądy występują na rozproszonych stanowiskach. Do najlepiej wykształconych lasów tego typu należą drzewostany w Leśnictwie Marianowo.

W wielu oddziałach leśnych rosną stare okazy dębów szypułkowych objęte ochroną prawną. Na badanym terenie drzewostany dębowe zajmują 12 % obszaru leśnego. Spore arealy tworzy dąb w IV klasie wieku. Dobrze zachowane są łągi jesionowo - olszowe i jesionowo - wiązowe. Zlokalizowane są w leśnictwach: Marianowo i Morasko. Do szczególnie interesujących należą łągi usytuowane przy północno-zachodnim brzegu Jeziora Glinnowieckiego, rozwinięte na dość stromo opadającym zboczu. Tworzą tam mozaikę z niewielkimi skupieniami fitocenozy źródłiskowych, które występują w miejscach wysięku wód, u stóp zbocza, pasem wzdłuż brzegu jeziora wykształciły się płaty żyznego olsu. Cały ten kompleks zboczowy, łącznie z podnóżem, zasługuje na szczególną uwagę. Jego roślinność jest w pełni naturalna i skupia wiele interesujących roślin entroficznych lasów liściastych, a także związanych z brzegami jeziora. Za najcenniejsze łągi jeziorno-wiązowe uznać należy drzewostany w leśnictwach Gołaszyn i Marianowo.

Drzewostany olszowe stanowią ok. 5 % terenów leśnych w gminie. Reprezentują różne klasy wieku. Największy areal zajęty jest przez drzewostany III klasy. Porastają przede wszystkim siedliska lasu mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego oraz lasu olchowego. Jesion obecny jest w siedliskach lasu wilgotnego i lasu świeżego wilgotnego na obszarze 0,5 %.

W dolinie Warty występują łęgi wierzby. Generalnie lasy zlokalizowane wzdłuż Warty, w tym także łęgi aluwialne, spełniać mają zgodnie z planem urządzeniowym – funkcję wodochronną. W naturalny sposób mają umacniać brzegi rzeki (zabezpieczenie przed erozją boczną), a także zmniejszać spływy powierzchniowe.

Na terenie gminy przeważają siedliska lasu mieszanego świeżego z drzewostanami sosnowymi lub dębowymi. Znaczące powierzchnie zajmują siedliska boru mieszanego świeżego najczęściej z monokulturą sosny oraz lasu świeżego z różnorodnymi drzewostanami: dębowymi, sosnowymi, grabowymi, jesionowymi, olchowymi. Blisko 10 % powierzchni leśnej zajęte jest przez gatunki przyrodniczo obce danemu potencjałowi siedliska. Do najważniejszych gatunków lasotwórczych należą: sosna - 70 % powierzchni, dąb - 12,0 % powierzchni, brzoza - 9,6 % powierzchni, olcha - 5,1 % powierzchni, jesion - 0,5 % powierzchni.

Z racji położenia względem miasta Poznania oraz specjalnych warunków fizjograficzno - ekologicznych – lasy na terenie gminy zaliczone są do grupy I lasów ochronnych. Z tego też względu podniesiony został wiek rębności drzew. Wynosi on według planu urządzania lasu dla: dębu - 140 lat, jesionu, wiązu - 140 lat, sosny, modrzewie - 110 lat, brzozy, olchy, grabu, jesionu, jawora – 80 lat.

2.9.5 Zasoby naturalne

Kopaliny

Na terenie gminy Suchy Las występują dwa udokumentowane złoża kruszywa naturalnego oraz dwa złoża surowców ilastych do ceramiki budowlanej. Złoża kruszywa naturalnego to: Glinienko i Złotkowo. *Zasoby złoża Glinienko* oszacowano na 75 tys. Mg. Złoże to nie było eksploatowane z uwagi na położenie na terenie poligonu wojskowego. Złoże Złotkowo zostało już wyeksploatowane. Złoże surowców ilastych (iłów płoceńskich) do ceramiki budowlanej o nazwie Jelonek nie było eksploatowane ze względu na położenie w terenie już zabudowanym. Drugie złoże również o nazwie Jelonek także nie było eksploatowane.

Na terenie gminy występują również złoża torfu głównie w rejonie: Chłudowa, Gołęczewa i Zielątkowa.

Energia odnawialna

W gminie Suchy Las energia biologicznego rozkładu biomasy w formie ciepła i biogazu oraz energia wiatru i geotermia znalazły swoje zastosowanie w praktyce.

Na terenie gminy Zakład Zagospodarowania Odpadów produkuje energię elektryczną i energię ciepłą wytwarzaną z biogazu. Ok. 30% wyprodukowanej energii przeznaczana jest na zaspokojenie potrzeb własnych składowiska. Pozostałe niewykorzystane zasoby podlegają sprzedaży odpowiednim zakładom energetycznym.

W gminie do pozyskania energii wykorzystywane są także pompy ciepłe. Takie pompy ciepłe pracują w miejscowości Chludowo (własność prywatna, wykorzystuje ciepło geotermalne) oraz w Złotnikach (własność Rolniczego Zakładu Doświadczalnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, wykorzystuje ciepło biologicznego rozkładu „wysokiej ściółki” w świniańi i ciepło geotermalne).

Ponadto w Gołęczewie funkcjonuje niewielka elektrownia wiatrowa. Energia z niej pozyskana zostaje przeznaczona w całości na cele prywatne.

2.9.6 Prawne formy ochrony przyrody

Rezerwat Gogulec

Rezerwat Gogulec o powierzchni 5,29 ha powstał w 2001 roku (podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 41/2001 Woj. Wielkopolskiego z dn. 7.11.2001 r. (Dz .Urz. Nr. 140, poz.2795) celem ochrony torfowiska z cenną florą i fauną. Znajduje się w nim bezodpływowe jezioro oraz śródlądne torfowisko przejściowe, porośnięte roślinnością wodną i torfowiskową. Na terenie rezerwatu występuje 6 gatunków objętych prawną ochroną:

- grążel żółty,
- rośiczka okrągłolistna,
- kruszyna (ochrona częściowa),
- konwalia majowa (ochrona częściowa),
- kalina koralowa (ochrona częściowa),
- porzeczka czarna (ochrona częściowa).

Ponadto na terenie rezerwatu Gogulec można obserwować takie gatunki flory jak: osoka aloesowa, pływacz zwyczajny, cibora brunatna, żabieniec lancetowaty, wiąz szypułkowy, pajęcznica gałęzista, czerwień błotna, bobrek trójlistny oraz kostrzewa sina.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Biedrusko”

Obszar Chronionego Krajobrazu „Biedrusko” o powierzchni 7554,8 ha rozciąga się na terenie zamkniętym poligonu Biedrusko (na północ od Poznania, nad Wartą). To pofałdowany morenowy krajobraz, z rowami z okresowo zanikającą wodą, niewielkimi jeziorami oraz starorzeczami. Ochronie podlegają tu suche wrzosowiska, murawy kserotermiczne i napiaskowe, łąki trzęślicowe i kośne, ziołorośla, torfowiska przejściowe, trzęsawiska i młaki. Zachodnie obrzeża poligonu porastają lasy, głównie grądowe i kwaśne dąbrowy z udziałem dąbrów świetlistych oraz zbiorowisk łęgowych i olsowych.

W lasach biedruskich rosną m.in. storczyki (kukułka krwista, kukułka szerokolistna, kruszczyk błotny, listera jajowata i kukawka), goździk pyszny, kosaciec syberyjski, pełnik europejski i wilżyna ciernista.

Obszar Chronionego Krajobrazu Biedrusko pokrywa się częściowo z obszarem Natura 2000 – Biedrusko, a na jego terenie leżą dwa rezerваты: Torfowisko Gogulec (5,29 ha) i Śnieżycowy Jar (2,89 ha).

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Samicy Kierskiej

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Samicy Kierskiej obejmuje tereny o powierzchni 378,1 ha.

Rozciąga się między Gołęczewem a Zielątkowem, a jego granice przebiegają w następujący sposób:

- od północy – wzdłuż granicy administracyjnej z gminą Oborniki do ul. Szkolnej w Zielątkowie,
- od zachodu – wzdłuż granicy administracyjnej z gminą Oborniki do granicy administracyjnej z gminą Rokietnica,
- od południa – wzdłuż granicy administracyjnej z gminą Rokietnica do ul. Lipowej w Gołęczewie i wzdłuż zachodniej strony ul. Lipowej do Al. Akacyjowej w Gołęczewie,
- od wschodu – wzdłuż zachodniej strony ulic: Akacyjowej, Promienistej i Dworcowej w Gołęczewie i wzdłuż zachodniej strony ulic Leśnej i Szkolnej w Zielątkowie.

Jego krajobraz tworzą głównie użytki zielone w dolinach, na terenach rolnych, oczka wodne wypełniające niewielkie zagłębienia, zadrzewienia śródpolne. Obszar ten jest ciekawie ukształtowany, mocno pofałdowany, z licznymi oczkami wodnymi oraz bogatą florą i fauną. Dolina Samicy jest jedną z 10 najważniejszych w Polsce ostoj bączka.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (OOS) „Biedrusko”

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (OOS) „Biedrusko” o powierzchni 9 938,1 ha obejmuje teren poligonu Biedrusko (z wyłączeniem miejscowości Biedrusko). Położony jest w bliskim sąsiedztwie Poznania (na północ od miasta) nad rzeką Wartą, w większości na jej lewym brzegu. Pod względem budowy geomorfologicznej można tu wyodrębnić trzy główne jednostki. W południowej części ostoi dominują pagórki moreny czołowe, zbudowane głównie z piasków i żwirów pochodzenia wodnolodowcowego. Środkowy, największy obszar, to wysoczyzna morenowa falista i pagórkowata, z przewagą piasków i glin zwałowych. Od północnego wschodu i wschodu w obręb ostoi wchodzi Poznański Przełom Warty - południkowy odcinek doliny rzecznej powstały przez przekształcenie rynny polodowcowej. Dno doliny pokryte jest holocenijskimi utworami aluwialnymi, zaś wyższe terasy charakteryzują się budową piaszczysto-żwirową. Wody płynące tworzą interesujący, rozgałęziony układ niewielkich cieków - lewobrzeżnych dopływów rzeki Warty, płynące wzdłuż wschodniej granicy poligonu. Charakterystyczną cechą obszaru jest sieć licznych rowów z okresowo zanikającą wodą. Obecne są również małe i średniej wielkości jeziora, starorzecza, a także drobne oczka wodne w bezodpływowych zagłębieniach pochodzenia wytopiskowego. Większość zbiorników wód stojących ma charakter eutroficzny i intensywnie zarasta, a część uległa już zładowieniu (np. Jezioro Podkowa). Do najcenniejszych należy wspaniale zachowany kompleks starorzeczy nadwarciańskich w okolicy Gołębowa. W zachodniej części obszaru, na terenie rezerwatu przyrody "Gogulec" występowało śródlądne Jezioro Gogulec wraz z przyległym torfowiskiem przejściowym. Jezioro uległo całkowitemu zanikowi, a roślinność torfowiskowa zachowała się w formie szczątkowej.

Największą część obszaru - ponad 62% - zajmują lasy. Są to przeważnie kompleksy grądowe i kompleksy kwaśnych dąbrów oraz zbiorowisk łęgowych i olsowych (w obniżeniach terenu). Dolina Warty to obszar potencjalnie przynależny do łęgów topolowych i wierzbowych oraz łęgu dębowo - wiązowo - jesionowego. Tego typu lasy zostały jednak przeważnie zniszczone, a ich siedliska częściowo obsadzone sosną. Dobrze zachowane fragmenty łęgów zboczowych zachowały się w parku podworskim w Radojewie. Pas przykorytowy Warty zajmują wikliny nadrzeczne. Roślinność centralnej części poligonu obfituje w płaty muraw psammofilnych, znacznie rzadsze murawy kserotermiczne; łącznie murawy pokrywają prawie 18% powierzchni obszaru. Ponad 11% zajmują różnego typu zarośla oraz stopniowo regenerujące lasy.

Specjalny Obszar Ochrony (SOO) „Dolina Samicy”

Ostoja Dolina Samicy obejmuje górny i środkowy bieg rzeki Samicy, która jest lewym dopływem Warty. Znajduje się w mezoregionie Pojezierze Poznańskie (Wzgórze Owińsko - Kierskie oraz Równina

Szamotulska). Specjalny Obszar Ochrony (SOO) „Dolina Samicy” obejmuje teren o powierzchni 2 391 ha.

Rzeka Samica rozcina płaski obszar moreny dennej wznoszącej się na wysokość 70-90 m n.p.m., jedynie we wschodniej części wysokość przekracza 90 m n.p.m. Dominującym elementem krajobrazu są pola uprawne. Jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki znajdują się wilgotne łąki, trzcinowiska oraz naturalne i sztuczne oczka wodne. Występują tutaj również niewielkie kompleksy leśne, głównie w postaci borów mieszanych, a także fragmenty dąbrów, grądów i olsów. W południowej części doliny znajduje się jezioro Kierskie Małe o powierzchni 34 ha i średniej głębokości 1,4 m. Pomiędzy miejscowościami Objezierze i Chrustowo znajduje się kompleks stawów rybnych o powierzchni ok. 150 ha oraz zbiorniki powstałe w wyniku eksploatacji wapna łąkowego i torfu.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Suchy Las zidentyfikowano następujące pomniki przyrody:

Tabela 33 Pomniki przyrody na terenie gminy Suchy Las

Nr wg rejestru	Gatunek	Obw. pierśnicy [cm]	Miejscowość	Podstawa prawna
311/85	Dąb szypułkowy	650	Chojnica	Dz. Urz. Nr 7 z 1957 r
184	Dąb szypułkowy	412	Biedrusko	PWRN RL VI 5/729/65
185	Dąb szypułkowy	306	Złotkowo	PWRN RL VI 5/730/65
186	Dąb szypułkowy	249	Złotkowo	PWRN RL VI 5/731/65
187	Dąb szypułkowy	202	Złotkowo	PWRN RL VI 5/732/65
188	Dąb szypułkowy	319	Złotkowo	PWRN RL VI 5/733/65
189	Dąb szypułkowy	313	Złotkowo	PWRN RL VI 5/734/65
190	Dąb szypułkowy	327	Złotkowo	PWRN RL VI 5/735/65
296	Dąb szypułkowy	450	Biedrusko	Dz. Urz. Nr 1 z 1973 r
1178/01	Dąb szypułkowy	330	Złotkowo	Dz. Urz. Nr 63 z 2000 r
1266/01	Lipa drobnolistna	270	Zielątkowo	Dz. Urz. Nr 136 z 2001r
1267/01	Morwa biała	220	Zielątkowo	Dz. Urz. Nr 136 z 2001r
1268/01	Morwa czarna	155	Zielątkowo	Dz. Urz. Nr 136 z 2001r
1322/02	Dąb szypułkowy	421	Biedrusko	Dz. Urz. Nr 1 z 2003 r
1321/02	Dąb szypułkowy	404	Biedrusko	Dz. Urz. Nr 1 z 2003 r
1320/02	Dąb szypułkowy 5 szt	380-517	Biedrusko -Łagiewniki	Dz. Urz. Nr1 z 2003 r
1319/02	Dąb szypułkowy 92 szt.	166-514	Biedrusko-Marianowo	Dz. Urz. Nr 1 z 2003 r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Programu Ochrony Środowiska gminy Suchy Las”, 2005 r.

Korytarz ekologiczny

Na terenie gminy Suchy Las wzdłuż rzeki Warty oznaczono korytarz ekologiczny o randze krajowej Dolina Środkowej Warty - odcinek Poznański. Korytarz ten ma duży zasięg i na terenie gminy obejmuje znaczną część poligonu Biedrusko. Oprócz korytarza o randze krajowej na terenie gminy Suchy Las występuje również korytarz ekologiczny rangi regionalnej zlokalizowany wzdłuż doliny rzeki Samica Kierska.

Ponadto na obszarze gminy Suchy Las wyróżnić można lokalne korytarze ekologiczne wzdłuż mniejszych cieków wodnych i rowów melioracyjnych.

Parki podworskie

Na terenie gminy ochroną Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody objęte są następujące parki podworskie:

- *park w Biedrusku* o założeniu krajobrazowym z pozostałościami renesansu (II poł. XIX w.) o powierzchni 15,60 ha. Obecnie park ten należy do właściciela prywatnego,
- *park w Chludowie* o układzie krajobrazowym z XIX w., o pow. 7,11 ha. Park należy do Zakonu Zgromadzenia Słowa Bożego Księży Werbistów,
- *park w Złotnikach* o układzie krajobrazowym i powierzchni 2,18 ha. Użytkownikiem parku jest Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Parki te oprócz znaczenia historycznego i kulturowego, pełnią funkcje ekologiczne, wzbogacając środowisko przyrodnicze.

2.9.7 Stan i ochrona środowiska

Ochrona gleb

Z uwagi na fakt, iż gmina Suchy Las sąsiaduje z aglomeracją poznańską zanieczyszczenia gleb związane są głównie z działalnością człowieka (presja związana z chęcią osiedlania się mieszkańców Poznania – zabudowa mieszkaniowa). Część gleb została silnie przeobrażona na skutek mechanicznych przekształceń przez zabudowę terenu, utwardzenie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów, nasypów i wyrównań. Przekształceniom gleby związanym z zabudową towarzyszą zmiany związane z budową niezbędnej infrastruktury.

Do czynnika degradującego gleby należy zaliczyć również metale ciężkie. Ich koncentracja ma miejsce na gruntach w strefie przylegającej do tras komunikacji drogowej.

Zanieczyszczenie metalami ciężkimi powoduje zachwianie równowagi biologicznej, zanieczyszczenia z gruntu przedostają się do wód podziemnych, niosąc za sobą ryzyko skażenia wód.

Ważną rolę odgrywa emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Do podstawowych źródeł zanieczyszczeń wód na terenie gminy Suchy Las trzeba zaliczyć przede wszystkim punktowe źródła zanieczyszczeń, a wśród nich: wprowadzanie do wód nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych; zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego, będące wynikiem nieprawidłowo prowadzonej gospodarki na obszarach użytkowanych rolniczo; nielegalne punkty składowania odpadów. W 2009 roku, program monitoringu wód na terenie województwa wielkopolskiego realizowano zgodnie z zakresem i częstotliwością określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Monitoringiem przeprowadzonym w 2009 roku nie objęto jednak wód znajdujących się na terenie gminy Suchy Las.

Na stan jakości wód podziemnych, podobnie jak na wody powierzchniowe, ma wpływ presja antropogeniczna związana z zanieczyszczeniami różnego pochodzenia, w zależności od rejonów gminy. Są to zanieczyszczenia związane z procesami zabudowy powierzchni (m.in. zanieczyszczenia wzdłuż dróg), użytkowaniem rolniczym (stosowanie nawozów i środków ochrony roślin – głównie azotany, fosforany, chlorki; nawadnianie pól ściekami i osadami itp.) oraz rozwojem innych form działalności gospodarczej (metale ciężkie).

Cała strefa rolnicza gminy ulega systematycznemu zmniejszeniu na skutek zachodzących intensywnych procesów urbanizacyjnych. Zanieczyszczenia pochodzące z tego sektora gospodarki będą miały znaczenie marginalne.

Związki metali ciężkich dostają się do wód wraz ze ściekami, odpadami wyniku spływu z pól, a także w wyniku przenikania z powietrza w strefie intensywnego ruchu komunikacyjnego.

Wody podziemne, w rejonie gminy, zawierają ponadnormatywną zawartość związków żelaza. Pozostałe składniki odpowiadają normom stawianym dla wody pitnej.

Ochrona powietrza atmosferycznego

Na terenie gminy Suchy Las nie występują ponadnormatywne zanieczyszczenia. Nie występują tu emitery punktowe – wysokie z energetyki zawodowej i dużych zakładów przemysłowych.

Zanieczyszczenie powietrza w gminie związane jest z powierzchniowym odprowadzaniem substancji zanieczyszczających:

- zorganizowane, powodujące tzw. emisje niskie pochodzące z rozproszonych małych źródeł punktowych – z różnych urządzeń technologicznych i wentylacyjnych, małych zakładów, paleniska domowe,
- niezorganizowane, czyli składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków, przeładunek i transport materiałów sypkich lub substancji lotnych, przeładunek materiałów, zabiegi agrotechniczne, pojazdy samochodowe i inne. Gmina Suchy Las jest szczególnie narażona na zanieczyszczenie powietrza pochodzące z Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu. Wpływ na zanieczyszczenie atmosfery ma nie tylko emisja niezorganizowana mas substancji zapachowo - czynnych, pochodzących z ZZO, ale i rozwiewanie śmieci w chwili wyładunku kontenerów, zawierających odpady.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych punktów pomiaru zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Hałas komunikacyjny

Ważnym problemem jest zagrożenie środowiska hałasem, szczególnie komunikacyjnym. Głównym źródłem hałasu na terenie gminy Suchy Las jest transport samochodowy, przede wszystkim na drodze krajowej nr 11. Droga nr 11 obciążona jest w zwiększającą się ilością pojazdów na dobę. Duża liczba samochodów niesie za sobą także zanieczyszczenie powietrza.

Azbest

Gmina Suchy Las wraz ze Starostwem Poznańskim i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska prowadzi corocznie akcję dofinansowania usuwania azbestu. W latach 2006 – 2012 z terenu gminy Suchy Las w ramach programu usunięto 400 ton materiałów zawierających azbest (przede wszystkim eternitu) z ponad 150 nieruchomości.

2.10. Wielkość i struktura budżetu gminy Suchy Las

2.10.1 Polityka finansowa gminy Suchy Las

Finanse gminy są integralną częścią publicznego systemu finansowego, obejmującego procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz z ich rozdysponowaniem. Gospodarka finansowa gminy Suchy Las oparta jest na corocznie opracowywanym i uchwalanym przez Radę Gminy budżecie zawierającym zestawienie prognozowanych dochodów, planowanych wydatków oraz przychodów i rozchodów. Przygotowanie i opracowanie budżetu odbywa się zgodnie z określonymi przepisami gminnymi – przede wszystkim uchwałami Rady Gminy w sprawie uchwalenia budżetu gminy. Podstawowym aktem prawnym określającym zasady opracowania budżetu, jego uchwalanie oraz wykonywanie jest ustawa o finansach publicznych¹¹.

Tabela 34 Kształtowanie się wyników finansowych samorządu w latach 2007-2011 [w zł]

	2008	09/08 (%)	2009	10/09 (%)	2010	11/10 (%)	2011
Dochody Ogółem	89 068 738,78	95,71%	85 250 536,49	108,09%	92 143 330,96	97,77%	90 083 931,37
Wydatki ogółem	81 710 256,53	98,76%	80 698 156,00	123,25%	99 460 670,02	121,84%	121 183 226,92
Wynik Finansowy	7 358 482,25		4 552 380,49		-7 317 339,06		-31 099 295,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

Różnica między dochodami ogółem budżetu JST a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio *nadwyżkę*¹² *budżetu* (gdy różnica jest wartością dodatnią) lub *deficyt budżetu* (gdy różnica jest wartością ujemną). Z kolei wynik różnicy między dochodami bieżącymi budżetu i wydatkami bieżącymi jest tzw. *wynikiem operacyjnym*. Wynik ten może przyjąć wartość dodatnią lub ujemną.

W przypadku gdy wynik ten ma wartość dodatnią, wówczas mówimy o *nadwyżce operacyjnej*.

Pożądana nadwyżka operacyjna, jest bardzo ważnym aspektem wieloletniego planowania finansowego, bowiem jest to istotny element średniej przy obliczaniu indywidualnego dla gminy i dopuszczalnego od 2014 r. progu zadłużenia. Gmina Suchy Las w latach 2008 - 2009 wygenerowała nadwyżkę budżetową (odpowiednio 7 358 482,25 zł, 4 552 380,49 zł), natomiast lata 2010 i 2011 zamknęły się deficytem (odpowiednio — 7 317 339,06 zł, -31 099 295,55 zł).

¹¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 nr 157 poz. 1240).

¹² Art. 217 ust. 1 nowej ufp.

2.10.2 Struktura dochodów gminy Suchy Las

Gmina w celu realizacji zadań gromadzi dochody. Według zapisów ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008 r., Nr 88, poz. 539) na dochody gminy składają się trzy podstawowe elementy: dochody własne, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami gminy mogą być także: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Dochody gminy Suchy Las w 2011 r. wyniosły 90 083 931,37 zł. Były one wyższe o 1,14% niż w roku 2008.

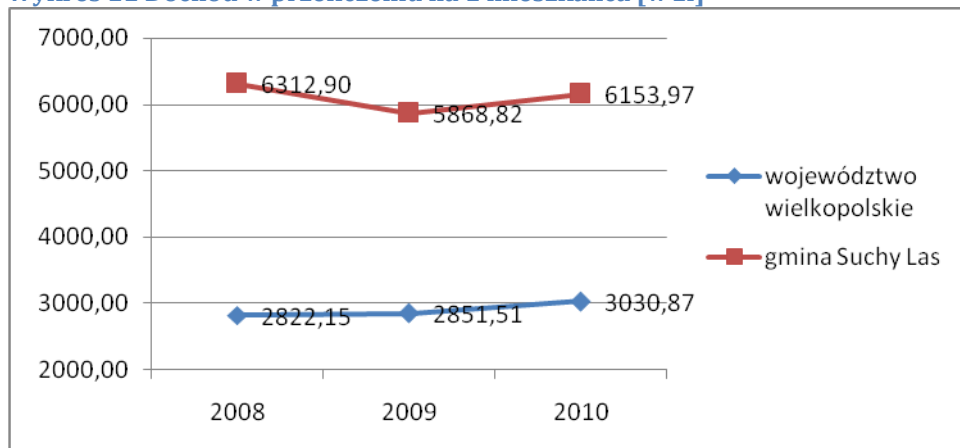
Tabela 35 Dochody budżetowe gminy Suchy Las [w zł]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Dochody ogółem	89 068 738,78	85 250 536,49	92 143 330,96	90 083 931,37
Dochody majątkowe ogółem	9 167 616,26	2 463 116,94	4 765 094,63	4 563 037,98
Dochody własne ogółem	76 710 301,63	73 801 219,94	79 325 224,56	74 610 450,94
dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	35 419 812,75	38 474 234,67	39 188 707,87	36 507 660,63
dochody podatkowe - podatek rolny	192 344,90	187 811,83	167 261,01	178 517,12
dochody podatkowe - podatek leśny	42 883,15	44 926,39	51 285,29	59 221,71
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	23 034 947,40	24 883 787,23	24 283 997,82	24 552 378,67
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	9 716 024,65	11 536 912,30	12 606 210,71	10 282 975,22
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	2 283 197,08	1 482 249,61	1 869 855,20	1 841 226,18
wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	1 746 466,02	1 804 867,44	1 107 201,53	1 411 998,53
wpływy z opłaty skarbowej	57 891,00	52 415,50	55 246,40	56 639,76
dochody z majątku	7 319 676,67	2 773 989,88	3 896 302,04	1 634 812,55
dochody z majątku - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	162 344,53	310 872,94	367 618,13	372 397,40
wpływy z usług	1 128 495,68	4 282 364,77	5 559 454,53	5 223 339,65
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem, w tym:	19 810 456,08	21 277 234,39	21 391 691,55	21 490 968,19
• udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	17 983 951,00	19 374 834,00	19 488 527,00	19 650 573,00
• udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	1 826 505,08	1 902 400,39	1 903 164,55	1 840 395,19
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł – razem, w tym:	0,00	77 243,52	0,00	324 603,53
• pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	324 603,53
Subwencja oświatowa razem	7 860 145,00	9 011 224,00	9 956 608,00	11 071 244,00
Dotacje				
ogółem	-	2 438 092,55	2 861 498,40	4 112 198,39
inwestycyjne	-	0,00	0,00	1 113 475,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

Obserwowany stały wzrost dochodów w budżecie gminy ma swoje odzwierciedlenie również w wielkości dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2010 r. dochód na 1 mieszkańca w gminie o blisko 50% przewyższał średnią dla województwa wielkopolskiego.

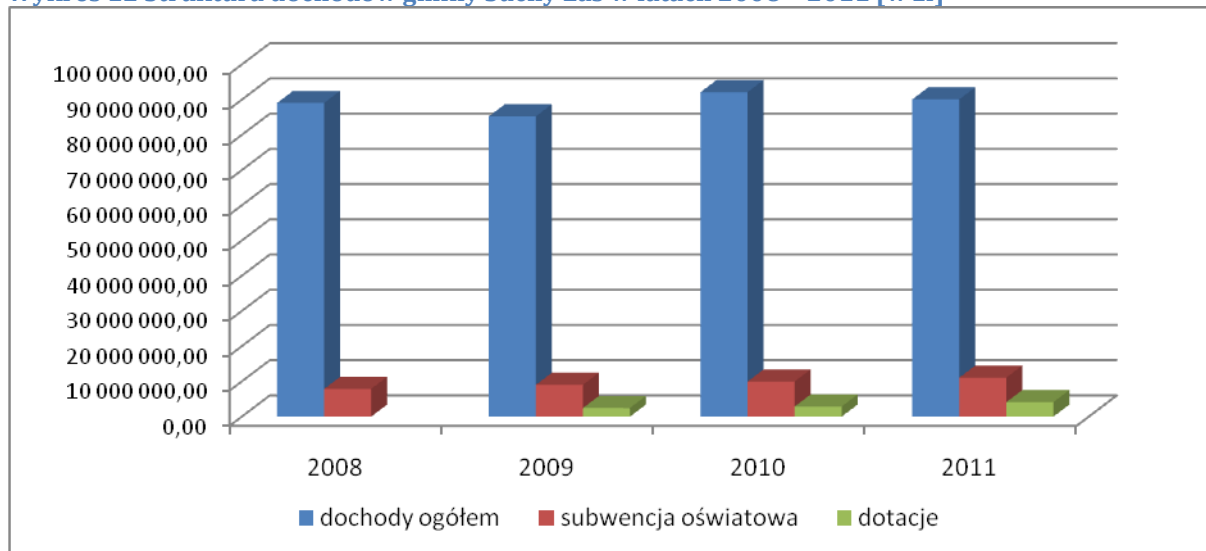
Wykres 11 Dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca [w zł]

Źródło: Opracowanie własne.

W strukturze dochodów w gminie Suchy Las dominują dochody własne. Stanowiły one w 2008 r. – 86,12%, w 2009 r.: 86,57%, w 2010 r.: 86,09%, w 2011 r.: 82,82% całkowitych dochodów gminy.

Wykres 12 Struktura dochodów gminy Suchy Las w latach 2008 – 2011 [w zł]

Źródło: Opracowanie własne.

Podatki i opłaty lokalne to znaczące i zarazem stabilne źródło dochodów gminy. Największy udział w dochodach gminy mają:

- dochody podatkowe – ustalane i pobierane na podstawie odrębnych przepisów; dochody z tego tytułu stanowiły w latach 2008-2011 odpowiednio: 39,77%, 45,13%, 42,53 i 40,53% dochodów gminy,

- dochody z tytułu podatku od nieruchomości; dochody z tego podatku stanowiły w latach 2008 - 2011 odpowiednio 25,86%, 29,19%, 26,35%, 27,26% dochodów gminy.

Dotacje w budżecie gminy stanowiły w 2011 r. 4,56% (w roku 2010: 3,11%) dochodów gminy ogółem.

Największy udział miały dotacje celowe (3,46% w roku 2010 i 4,40% w roku 2011 dochodów ogółem).

Dochody z tytułu subwencji oświatowej wyniosły 8,43% w roku 2008 i 12,29% w roku 2011 dochodów ogółem.

Udziały w dochodach budżetu państwa obejmują:

- udział w dochodach z tytułu podatku od osób prawnych (CIT),
- udział w dochodach z tytułu podatku od osób fizycznych (PIT).

Wprowadzone w 2004 r. zmiany w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dla budżetu gminy Suchy Las oznaczały wzrost wpływów z udziałów w wyżej wymienionych podatkach.

W 2003 r. wpływy te stanowiły 22,13% wszystkich dochodów budżetowych, podczas gdy w 2011 r. – 23,22%. Wpływy z tytułu udziałów w PIT i CIT należą do tych dochodów budżetu gminy, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. Wspomniane zmiany ustawowe a także korzystna sytuacja na rynku gospodarczym przyczyniały się do systematycznego wzrostu wpływów z tego źródła.

Gmina prowadząc racjonalną politykę podatkową, czuwając nad prawidłowym wymiarem oraz osiągalnością może kształtować wpływy do budżetu, które umożliwiają jej rozwój.

W 2011 r. do budżetu gminy z tytułu udziału w PIT wpłynęło o 162 046,00 zł więcej niż w roku poprzednim. Natomiast w 2011 r. zanotowano niższe o 62769,36 zł niż w 2010 r. wpływy z tytułu udziałów w podatku od osób prawnych (CIT).

2.10.3 Struktura wydatków gminy Suchy Las

Wydatki gminy Suchy Las ogółem w 2011 r. wyniosły 121 183 226,92 zł (wzrost o 24,24% w porównaniu z 2008 r.).

Tabela 36 Wydatki budżetowe gminy Suchy Las [w zł]

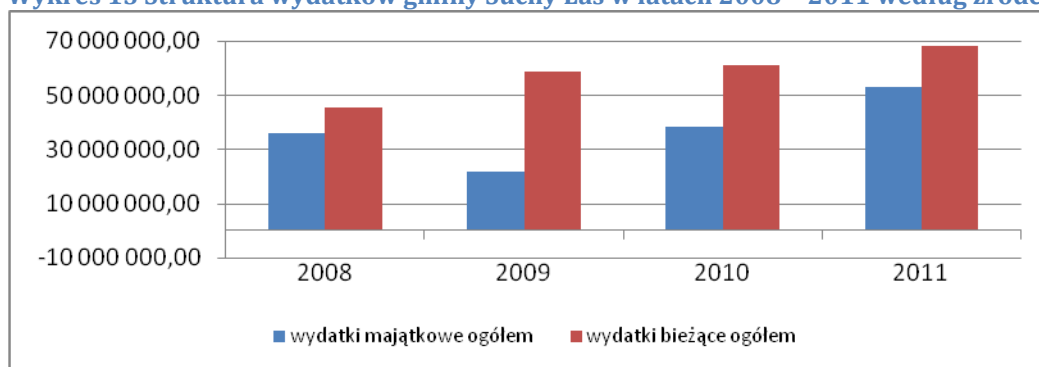
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Ogółem	81 710 256,53	80 698 156,00	99 460 670,02	121 183 226,92
wydatki majątkowe ogółem	36 067 038,09	21 856 162,28	38 423 649,06	53 071 610,38
wydatki bieżące ogółem	45643218,44	58 841993,72	61 037020,96	68 111616,54
wydatki bieżące na wynagrodzenia	11427798,77	13951819,28	16467014,34	18212538,98
wydatki bieżące na pochodne od wynagrodzeń	2027681,73	2598652,64	2843908,62	3174480,81
wydatki bieżące na zakup materiałów i usług	12540679,01	18202505,08	20309720,34	21649161,68
dotacje ogółem	5 021 363,92	5 708 759,74	5 449 922,79	7 468 841

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych	295 605,00	461 043,00	593 352,00	-
świadczenia na rzecz osób fizycznych	3 207 865,04	3 340 292,24	3 631 628,09	3 771 476,09
obsługa długu publicznego	1 562 711,09	1 120 258,60	611 948,11	1 307 384,57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

Główną pozycją wydatków gminy w podziale według rodzajów były wydatki majątkowe, które stanowiły w 2011 r. 56,21% wydatków ogółem wobec 55,86% w roku 2008. Spośród wydatków bieżących najwięcej, bo 31,40% w roku 2011 wobec 29,48% w roku 2008, przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Wykres 13 Struktura wydatków gminy Suchy Las w latach 2008 – 2011 według źródeł [w zł]

Źródło: Opracowanie własne.

Udział wydatków majątkowych w wydatkach budżetowych gminy w latach 2008 - 2011 wynosił odpowiednio: 44,14%, 27,08%, 38,63% i 43,79%.

Tabela 37 Wydatki gminy Suchy Las według działów wydatkowania w latach 2008 – 2011 [w zł]

Wyszczególnienie	2008 rok	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Wydatki budżetu gminy ogółem [w zł], w tym na:	81 710 256,53	80 698 156,00	99 460 670,02	121 183 226,92
gospodarkę mieszkaniową	8 398 343,21	10 305 758,44	11 848 752,30	10 020 220,16
administrację publiczną	6 654 774,66	7 891 779,63	8 259 875,96	12 201 504,30
oświatę i wychowanie	15 422 690,80	18 139 989,51	20 169 075,20	24 079 556,60
ochronę zdrowia	223 396,23	360 706,53	406 052,52	431 489,55
opiekę społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 143 871,08	3 305 728,62	3 625 641,77	3 837 064,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

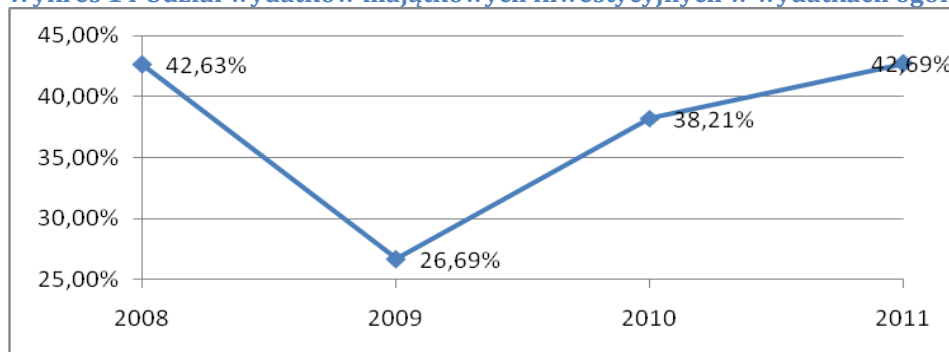
W strukturze wydatków gminy największą część stanowią wydatki na finansowanie edukacji i nauki. W 2008 r. wydatki na oświatę wyniosły 15 422 690,80zł (18,87% wydatków ogółem), w 2011 r. – 24 079 556,60zł (19,87% wydatków gminy). W znaczącej mierze wzrost wydatków wynika z przeprowadzonych prac remontowych w budynkach szkolnych, wydatków na utrzymanie szkół oraz wysokości dotacji przekazywanych na edukację.

Poważny udział w wydatkach budżetu gminy mają wydatki związane z gospodarką mieszkaniową. W 2008 r. w tej sferze wyniosły 8 398 343,21 zł, a w 2011 r. – 10 020 220,16 zł, stanowiąc kolejno 10,28% i 8,27% wydatków ogółem. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową w roku 2011 dotyczyły przede wszystkim zagospodarowania terenu RYGA, wykupu gruntów pod drogi oraz inne cele publiczne.

2.10.4 Działalność inwestycyjna

Realizacja konkretnych zadań inwestycyjnych przez gminę Suchy Las odbywa się na podstawie Wieloletniego Planu Finansowego. Ważność inwestycji wynika z oczekiwań społecznych, postępu cywilizacyjnego, starzenia i zużywania się istniejącej infrastruktury, konieczności poprawy bezpieczeństwa, zmieniającego się uwarunkowania prawnego, a także wizji i strategii rozwoju. W ostatnich latach największe nakłady przeznaczane są na drogi i kanalizację oraz oświatę.

Wykres 14 Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem [zł]

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 38 Wydatki majątkowe w roku 2011 według działów [zł]

Lp.	Wydatki według sfer	2011
1.	Rolnictwo i łowiectwo	8 118 961,75
2.	Transport i łączność	22 221 501,12
3.	Gospodarka mieszkaniowa	8 929 370,76
4.	Administracja publiczna	2 635 175,73
5.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	179 977,41
6.	Oświata i wychowanie	2 224 870,73
7.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 117 698,15
8.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 594 106,27
9.	Kultura fizyczna	714 948,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

W 2011 roku w gminie Suchy Las wydatki majątkowe wyniosły 51 736 610,38 zł na przedsięwzięcia inwestycyjne, w tym na kontynuację zadań rozpoczętych w latach poprzednich.

3. Analiza benchmarkingowa – szybkość rozwoju gminy Suchy Las wśród gmin powiatu poznańskiego

W celu przeprowadzenia analizy porównawczej i określenia miejsca gminy wiejskiej Suchy Las wśród gmin powiatu poznańskiego dokonano budowy grupy odniesienia. Do analizy benchmarkingowej zakwalifikowano następujące gminy: Rokietnica, Tarnowo Podgórne, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Czerwonak, Suchy Las. Są to gminy wiejskie, z analizy wyłączono gminy miejskie i miejsko – wiejskie. Zawężenia tego dokonano z uwagi na potrzebę przeprowadzenia badania w grupie gmin charakteryzującej się podobnym potencjałem rozwojowym, zarówno społecznym, jak i gospodarczym.

Benchmarking przeprowadzono dla następujących obszarów: rozwój społeczny, rozwój gospodarczy, rozwój przestrzenny i rozwój turystyczny w oparciu o odpowiednie mierniki i wykorzystując zbiór danych statystycznych gromadzonych przez GUS.

Przy analizie porównawczej posłużono się zmiennymi, określając jednocześnie ich typ:

- stymulanty (wskaźniki pozytywne) – zmienne, których rosnąca wartość świadczy o wzroście poziomu badanego zjawiska, rosnącym wartościom tych wskaźników przyporządkowane są rosnące oceny, wartością najkorzystniejszą stymulanty jest wartość maksymalna, najmniej korzystną – wartość minimalna,
- destymulanty – zmienne, których malejąca wartość świadczy o wzroście poziomu badanego zjawiska, rosnącym wartościom tych wskaźników przyporządkowane są malejące oceny, wartością najkorzystniejszą destymulanty jest wartość minimalna, najmniej korzystną – wartość maksymalna.

W celu dokonania analizy benchmarkingowej posłużono się wskaźnikiem standaryzowanym w taki sposób, aby możliwe stało się porównanie pozycji konkurencyjnej w różnych obszarach potencjału gminy Suchy Las. W tym celu posłużono się wzorem:

$$W_s = \frac{M_{GX} - M_{GB\min}}{M_{GB\max} - M_{GB\min}}$$

, gdzie:

W_s – wartość wskaźnika standaryzowanego,

MGX – wartość miernika w analizowanej gminie,

$MGB_{\min}$ – wartość miernika w gminie najslabszej z grupy przyjętej do porównania,

$MGB_{\max}$ – wartość miernika w gminie najsilniejszej z grupy przyjętej do porównania.

Niezależnie od tego w jakich jednostkach podawany jest miernik wyjściowy, wartość wskaźnika standaryzowanego może przybierać wartości z przedziału od 0 do 1. Im wartość W_s bliższa 1, tym większy potencjał danej gminy w analizowanym obszarze względem benchmarku.

Ponadto określono rozwój netto gminy, określany jako dystans pomiędzy procesami rozwojowymi w gminie Suchy Las oraz gminach przyjętych jako punkty odniesienia w ocenie. Uzyskanie wartości wskaźników rozwoju netto pozwoli na określenie kierunku oraz skali zmian w gminie Suchy Las względem zmian w gminach traktowanych jako benchmark. Wskaźniki rozwoju gminy Suchy Las oraz gmin traktowanych jako benchmark wyliczony został na podstawie wartości mierników w różnych okresach (rok 2005 i rok 2010).

Wzór na wartość wskaźnika rozwoju przyjmuje następującą postać:

$$W_{GXRN} = \frac{W_{Si+n}}{W_{Si}} * 100\%$$

, gdzie:

W_{GXRN} – wartość wskaźnika rozwoju netto gminy,

W_{Si} – wskaźnik standaryzowany dla roku 2005 ($i = 2005$ r.)

W_{Si+n} – wskaźnik standaryzowany dla roku 2010 ($n = 5$ lat, $i+n = 2010$ r.).

Jeśli $W_{GXRN} > 100\%$, to gmina rozwija się szybciej niż konkurencyjne. Jeżeli natomiast $W_{GXRN} < 100\%$, to mówi się o rozwoju wolniejszym.

W wyniku przeprowadzonej analizy uzyskano ocenę bieżącego potencjału rozwojowego poprzez określenie pozycji konkurencyjnej gminy Suchy Las względem przyjętych benchmarków.

Miernik rozwoju społecznego

Pomiar rozwoju społecznego dotyczy ochrony zdrowia, edukacji i wychowania, kultury i sztuki, a także warunków życia w gminie i demografii. W efekcie miernik ma za zadanie wskazać relatywny, tj. ograniczony odniesieniem do porównywanych gmin, poziom zapewnienia warunków dla zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców poszczególnych gmin, a także obecny poziom rozwoju społecznego samych mieszkańców, mierzony ich aktywnością w poszczególnych obszarach.

Tabela 39 Zmienne składowe miernika rozwoju społecznego

Nr	Nazwa zmiennej diagnostycznej
X1	Przyrost naturalny na 1 000 osób
X2	Saldo migracji na 1 000 osób
X3	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności [liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym]
X4	Liczba oddziałów przedszkolnych ogółem na 10 tys. mieszkańców
X5	Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych
X6	Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika
X7	Wskaźnik zatrudnienia ogółem
X8	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
X9	Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla przeprowadzenia oszacowania miernika rozwoju społecznego posłużono się dziewięcioma wskaźnikami. W zakresie ochrony zdrowia skorzystano ze wskaźnika liczby zakładów opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców. Edukacja i wychowanie reprezentowane są poprzez liczbę oddziałów przedszkolnych na 10 tys. mieszkańców oraz liczbę uczniów przypadającą na komputer w pracowni informatycznej w szkole podstawowej.

Wskaźniki udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, zatrudnienia ogółem, oraz średniego wypożyczenia księgozbioru na czytelnika obrazują poziom rozwoju gmin i ich mieszkańców w obszarze kultury i jakości życia. Zagadnienia demograficzne odzwierciedlone są w mierniku rozwoju społecznego poprzez wskaźnik migracji, przyrostu naturalnego oraz obciążenia ekonomicznego.

W poniższych tabelach zaprezentowano wartości wybranych do analizy benchmarkingowej w sferze społecznej zmiennych dla poszczególnych gmin dla roku 2005 i 2010.

Tabela 40 Zmienne składowe miernika rozwoju społecznego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych

Zmienna	Miara	Stym.[s] /Dest/[d]	Gmina						
			Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Przyrost naturalny na 1 000 osób	-	s	2,6	3,90	4,40	5,40	5,10	6,10	7,70
X2 Saldo migracji na 1 000 osób	%	s	51,2	25,00	56,61	17,43	44,02	27,37	42,77
X3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności	osoba	d	52,6	50,50	51,70	55,30	50,6	43,00	44,40
X4 Liczba oddziałów przedszkolnych ogółem na 10 tys. Mieszkańców	ilość	s	3	5,42	6,69	1,00	5,00	6,43	5,42
X5 Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych	ilość	s	37,15	19,86	25,22	45,64	15,29	20,21	52,29
X6 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika	wolumen	s	3	17,20	27,10	20,6	14,1	17,7	16,1
X7 Wskaźnik zatrudnienia ogółem	wsk.	s	23,4	113,2	34,4	19,6	52,1	31,7	42,8
X8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	d	5	4	5,1	5,5	4,4	4,8	3,5
X9 Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	ilość	s	0,54	0,32	0,3	0,19	0,14	0,21	0,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 41 Zmienne składowe miernika rozwoju społecznego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych

Zmienna	Miara	Stym.[s] /Dest/[d]	Gmina						
			Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Przyrost naturalny na 1 000 osób	-	s	11,3	6,2	10,1	12	12,7	7,2	7
X2 Saldo migracji na 1 000 osób	%	s	46,1	30,05	44,15	37,34	49,78	11,37	19,23
X3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności	osoba	d	52,8	52,1	51,5	55,8	51,2	43,3	49,4
X4 Liczba oddziałów przedszkolnych ogółem na 10 tys. Mieszkańców	ilość	s	4	6,87	5,54	4	5,66	6,18	7,27
X5 Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych	ilość	s	18,38	10,4	10,29	42,75	14,25	14,89	28,56
X6 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika	wolumen	s	34,9	18	27,1	22,0	17,8	13,7	14,0
X7 Wskaźnik zatrudnienia ogółem	wsk.	s	21,91	85,86	32,22	17,57	67,91	34,46	56,8
X8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	d	1,9	2	2,2	2,3	1,9	2,1	2,0
X9 Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	ilość	s	0,16	0,64	0,55	0,31	0,15	0,36	0,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Po kalkulacji wartości znormalizowanych poszczególnych zmiennych w grupie zmiennych dla porównywanych gmin, poszczególne wartości w przedziale od 0 do 1 charakteryzują miejsce wartości opisywanego zjawiska w przedziale ograniczonym najniższą i najwyższą wartością wśród analizowanej grupy.

Poniższe tabele prezentują wartość standaryzowaną wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] w rozbiciu na poszczególne lata badawcze:

Tabela 42 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2005

Zmienna	Gmina						
	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Przyrost naturalny na 1 000 osób	0,000	0,255	0,353	0,549	0,490	0,686	1,000
X2 Saldo migracji na 1 000 osób	0,862	0,193	1,000	0,000	0,679	0,254	0,647
X3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności	0,220	0,390	0,293	0,000	0,382	1,000	0,886
X4 Liczba oddziałów przedszkolnych ogółem na 10 tys. mieszkańców	0,351	0,777	1,000	0,000	0,703	0,954	0,777
X5 Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych	0,462	0,097	0,210	0,642	0,000	0,104	0,782
X6 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika	0,000	0,589	1,000	0,730	0,461	0,610	0,544
X7 Wskaźnik zatrudnienia ogółem	0,040	1,000	0,158	0,000	0,347	0,129	0,248
X8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	0,250	0,750	0,200	0,000	0,550	0,350	1,000
X9 Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	1,000	0,450	0,400	0,125	0,000	0,175	0,800

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 43 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2010

Zmienna	Gmina						
	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Przyrost naturalny na 1 000 osób	0,785	0,000	0,600	0,892	1,000	0,154	0,123
X2 Saldo migracji na 1 000 osób	0,904	0,486	0,853	0,676	1,000	0,000	0,205
X3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności	0,240	0,296	0,344	0,000	0,368	1,000	0,512
X4 Liczba oddziałów przedszkolnych ogółem na 10 tys. mieszkańców	0,000	0,878	0,471	0,000	0,508	0,667	1,000
X5 Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych	0,249	0,003	0,000	1,000	0,122	0,142	0,563
X6 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika	1,000	0,203	0,632	0,392	0,193	0,000	0,014
X7 Wskaźnik zatrudnienia ogółem	0,064	1,000	0,215	0,000	0,737	0,247	0,574
X8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	1,000	0,750	0,250	0,000	1,000	0,500	0,750
X9 Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	0,020	1,000	0,816	0,327	0,000	0,429	0,776

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie wybranych zmiennych i przyjętej metodologii oszacowano poszczególne mierniki rozwoju społecznego dla poszczególnych gmin, których wartości zaprezentowano poniżej.

Tabela 44 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych $[W_{GXRN}]$

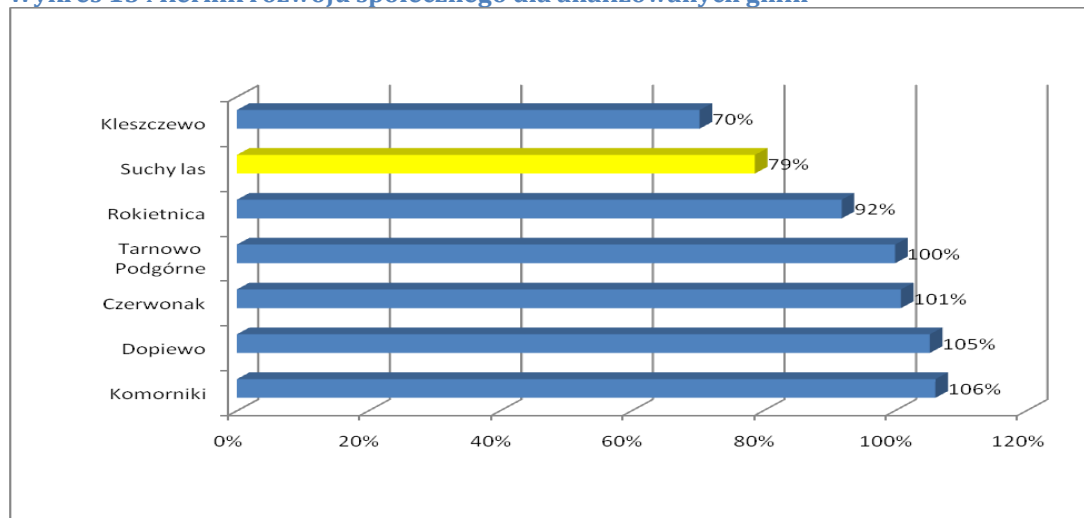
Zmienna	Gmina						
	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Przyrost naturalny na 1 000 osób	0,00%	0,00%	170,00%	162,53%	204,00%	22,42%	12,31%
X2 Saldo migracji na 1 000 osób	104,90%	251,71%	85,34%	0,00%	147,35%	0,00%	31,64%
X3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności	109,33%	75,85%	117,53%	0,00%	96,31%	100,00%	57,78%
X4 Liczba oddziałów przedszkolnych ogółem na 10 tys. mieszkańców	0,00%	112,99%	47,09%	0,00%	72,21%	69,86%	128,73%
X5 Uczniowie przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych	53,92%	3,51%	0,00%	155,82%	0,00%	136,21%	71,94%
X6 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika	0,00%	34,42%	63,21%	53,61%	41,99%	0,00%	2,60%
X7 Wskaźnik zatrudnienia ogółem	157,35%	100,00%	135,93%	0,00%	212,15%	192,41%	231,84%
X8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	400,00%	100,00%	125,00%	0,00%	181,82%	142,86%	75,00%
X9 Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	2,04%	222,22%	204,08%	261,22%	0,00%	244,90%	96,94%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obliczone mierniki rozwoju społecznego analizowanych gmin pozwalają na stworzenie relatywnego rankingu ich rozwoju w analizowanej sferze.

Na podstawie przyjętych założeń syntetyczny miernik rozwoju społecznego pokazuje korzystną sytuację w gminie i sytuuje gminę Suchy Las na szóstej pozycji wśród 7 analizowanych gmin z wynikiem na poziomie 79%. Gmina Komorniki, Dopiewo, Czerwonak i Tarnowo Podgórne osiągnęły wskaźnik przekraczający 100%.

Wykres 15 Miernik rozwoju społecznego dla analizowanych gmin

Źródło: Opracowanie własne.

Miernik rozwoju gospodarczego

Pomiar rozwoju gospodarczego dotyczy obszarów struktury branżowej gospodarki, działalności inwestycyjnej oraz potencjału strategicznego gminy w obszarze polityki budżetowej gminy. W efekcie miernik ma za zadanie wskazać relatywny, tj. ograniczony odniesieniem do porównywanych gmin, poziom rozwoju gospodarczego oraz atrakcyjności inwestycyjnej mierzonej czynnikami konkurencji lokalnej, która może przyczynić się do rozwoju w latach następnych.

Tabela 45Zmienne składowe miernika rozwoju gospodarczego

X1	Liczba podmiotów gospodarczych ogółem
X2	Poziom przedsiębiorczości w gminie
X3	Dochody budżetu gminy ogółem
X4	Dochody własne JST na mieszkańca
X5	Wydatki JST majątkowe inwestycyjne
X6	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Strukturę branżową gospodarki zobrazowana została poprzez wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej oraz poziomu przedsiębiorczości, określający liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych względem liczby mieszkańców.

Potencjał strategiczny i inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego w sferze polityki budżetowej określają mierniki dochodu budżetu gminy, dochodu własnego JST na mieszkańca, a także wydatki JST majątkowe inwestycyjne oraz wydatki majątkowe na 1 mieszkańca.

W poniższych tabelach zaprezentowano wartości wybranych do analizy benchmarkingowej w sferze gospodarczej zmiennych dla poszczególnych gmin dla roku 2005 i 2010.

Tabela 46 Zmienne składowe miernika rozwoju gospodarczego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych

Gmina									
Zmienna	Miara	Stym.[s]/ Dest/[d]	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Poziom przedsiębiorczości w gminie	jedn.gosp.	s	1 058	2 972	1 406	366	1 697	2 612	2 173
X2 Dochody budżetu gminy ogółem	jedn.gosp.	s	115	161	104	69	121	111	168
X3 Dochody własne JST na mieszkańca	zł	s	17 635 502,0	76 309 356,0	27 396 367,0	13 599 993,0	29 467 797,0	51 788 571,0	52 603 621,0
X4 Wydatki JST majątkowe inwestycyjne	zł	s	1 975,5	3 461,9	1 364,4	1 089,5	1 496,0	1 464,5	3 563,4
X5 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	zł	s	5 697 375,0	32 584 946,0	13 354 454,0	4 472 626,0	10 448 715,0	11 181 802,0	28 707 470,0
X6 Poziom przedsiębiorczości w gminie	zł	s	618,0	1 767,0	992,0	1 437,0	746,8	476,2	2 224,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 47 Zmienne składowe miernika rozwoju gospodarczego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych

Gmina									
Zmienna	Miara	Stym.[s] /Dest/[d]	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Poziom przedsiębiorczości w gminie	jedn. gosp.	s	1 698	4 172	2 586	611	3 090	3 143	2 932
X2 Dochody budżetu gminy ogółem	jedn. gosp.	s	137	191	143	97	159	121	193
X3 Dochody własne JST na mieszkańca	zł	s	31 080 768,0	127 267 996,2	55 139 087,6	17 694 090,4	58 933 843,8	72 837 177,1	92 143 331,0
X4 Wydatki JST majątkowe inwestycyjne	zł	s	2 585,5	4 680,5	2 330,9	1 709,5	2 509,4	2 126,8	5 297,9
X5 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	zł	s	6 486 113,83	53 319 275,4	22 363 102,5	7 582 827,7	27 941 766,2	10 463 611,0	38 003 649,1
X6 Poziom przedsiębiorczości w gminie	zł	s	523,1	2 442,0	1 238,0	1 201,0	1 438,4	404,6	2 511,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Po kalkulacji wartości znormalizowanych poszczególnych zmiennych w grupie zmiennych dla porównywanych gmin, poszczególne wartości w przedziale od 0 do 1 charakteryzują miejsce wartości opisywanego zjawiska w przedziale ograniczonym najniższą i najwyższą wartością wśród analizowanej grupy.

Poniższe tabele prezentują wartość standaryzowaną wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] w rozbiciu na poszczególne lata badawcze.

Tabela 48 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2005

Gmina							
Zmienna	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Poziom przedsiębiorczości w gminie	0,266	1,000	0,399	0,000	0,511	0,862	0,693
X2 Dochody budżetu gminy ogółem	0,465	0,929	0,354	0,000	0,525	0,424	1,000
X3 Dochody własne JST na mieszkańca	0,064	1,000	0,220	0,000	0,253	0,609	0,622
X4 Wydatki JST majątkowe inwestycyjne	0,358	0,959	0,111	0,000	0,164	0,152	1,000
X5 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	0,044	1,000	0,316	0,000	0,213	0,239	0,862
X6 Poziom przedsiębiorczości w gminie	0,081	0,738	0,295	0,550	0,155	0,000	1,000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 49 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2010

Gmina							
Zmienna	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Poziom przedsiębiorczości w gminie	0,305	1,000	0,555	0,000	0,696	0,711	0,652
X2 Dochody budżetu gminy ogółem	0,417	0,979	0,479	0,000	0,646	0,250	1,000
X3 Dochody własne JST na mieszkańca	0,122	1,000	0,342	0,000	0,376	0,503	0,679
X4 Wydatki JST majątkowe inwestycyjne	0,244	0,828	0,173	0,000	0,223	0,116	1,000
X5 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	0,000	1,000	0,339	0,023	0,458	0,085	0,673
X6 Poziom przedsiębiorczości w gminie	0,056	0,967	0,396	0,378	0,491	0,000	1,000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie wybranych zmiennych i przyjętej metodologii dokonano oszacowania poszczególnych mierników rozwoju gospodarczego dla poszczególnych gmin, których wartości zaprezentowano w tabeli 50.

Tabela 50 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W_{GXRN}]

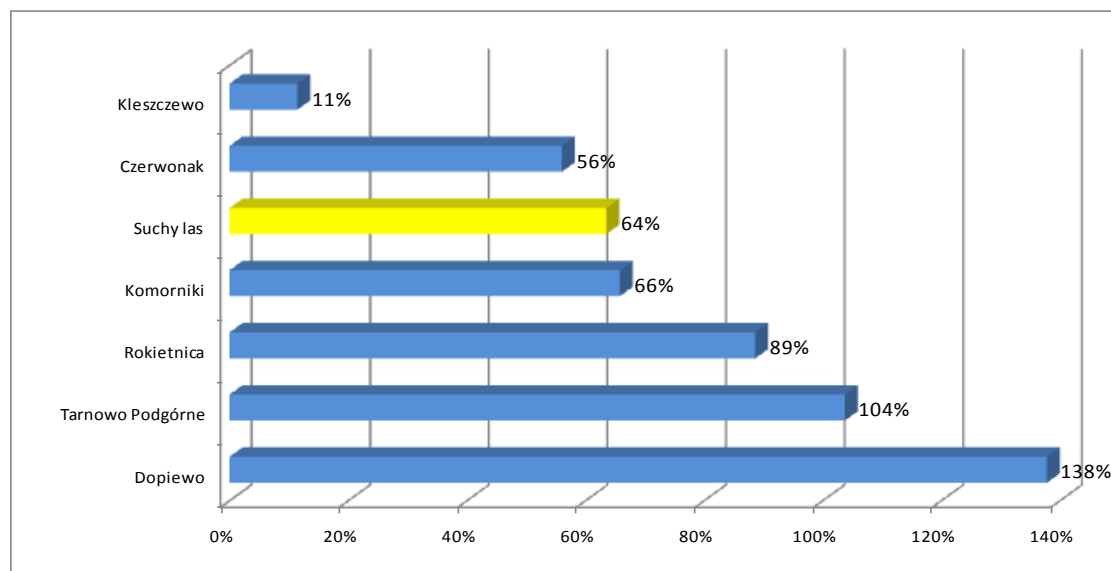
Gmina							
Zmienna	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Poziom przedsiębiorczości w gminie	115%	100%	139%	0%	136%	83%	94%
X2 Dochody budżetu gminy ogółem	90%	105%	136%	0%	123%	59%	0%
X3 Dochody własne JST na mieszkańca	190%	100%	155%	0%	0%	83%	109%
X4 Wydatki JST majątkowe inwestycyjne	68%	86%	156%	0%	136%	77%	0%
X5 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	0%	100%	107%	0%	0%	36%	78%
X6 Poziom przedsiębiorczości w gminie	69%	131%	134%	69%	0%	0%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obliczone mierniki rozwoju gospodarczego analizowanych gmin pozwalają na stworzenie relatywnego rankingu ich rozwoju w analizowanej sferze.

Na podstawie przyjętych założeń syntetyczny miernik rozwoju gospodarczego sytuuje gminę Suchy Las na czwartej pozycji z wynikiem na poziomie 64% jako gminę rozwijającą się wolniej niż gmina Dopiewo, Tarnowo Podgórne, Rokietnica. Najwyższy wskaźnik rozwoju gospodarczego uzyskała gmina Dopiewo kształtujący się na poziomie 138%.

Wykres 16 Miernik rozwoju gospodarczego dla analizowanych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miernik rozwoju przestrzennego

Analiza obszarów rozwoju przestrzennego została oparta o zasoby mieszkaniowe i infrastrukturę techniczną. Celem badania tej sfery jest porównanie gmin w aspekcie rozwoju przestrzennego, wyrażającego techniczne warunki zamieszkiwania.

Tabela 51 Zmienne składowe miernika rozwoju przestrzennego

Nr	Nazwa zmiennej diagnostycznej
X1	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - wodociąg
X2	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja
X3	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - gaz
X4	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zakresie dostępu do infrastruktury technicznej uwzględniono odsetki osób korzystających z sieci wodnej, kanalizacyjnej i gazowej.

Wśród proponowanych zmiennych diagnostycznych zastosowano także powierzchnię użytkową mieszkań przypadającą na 1 mieszkańca celem rozszerzenia analizy dotyczącej warunków zamieszkania.

W poniższych tabelach zaprezentowano wartości wybranych do analizy benchmarkingowej w sferze gospodarczej zmiennych dla poszczególnych gmin dla roku 2005 i 2010.

Tabela 52 Zmienne składowe miernika rozwoju przestrzennego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych

Zmienna	Miara	Gmina							
		Stym.[s] /Dest/[d]	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - wodociągi	%	s	91,3	93,9	94,7	87,0	93,9	91,7	95,2
X2 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja	%	s	40,6	44,6	38,5	26,2	43,4	67,1	60,0
X3 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - gaz	%	s	26,4	70,6	59,5	37,8	64,6	64,3	49,5
X4 Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca	m ²	s	29,8	34,9	31,7	25,5	28,1	22,3	32,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 53 Zmienne składowe miernika rozwoju przestrzennego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych

Zmienna	Miara	Gmina							
		Stym.[s] /Dest/[d]	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - wodociągi	%	s	94,9	94,8	95,2	91,6	95,6	93,2	95,7
X2 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja	%	s	55	60,5	49,5	30,7	52,1	68,4	64,1
X3 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - gaz	%	s	66,2	91,2	83,6	65,4	97,0	61,6	70,8
X4 Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca	m ²	s	34,5	37,9	36,5	27,9	33,1	24,4	35,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Po kalkulacji wartości znormalizowanych poszczególnych zmiennych w grupie zmiennych dla porównywanych gmin, poszczególne wartości w przedziale od 0 do 1 charakteryzują miejsce wartości opisywanego zjawiska w przedziale ograniczonym najniższą i najwyższą wartością wśród analizowanej grupy.

Poniższe tabele prezentują wartość standaryzowaną wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] w rozbiciu na poszczególne lata badawcze.

Tabela 54 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2005

Gmina							
Zmienna	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - wodociągi	0,524	0,841	0,939	0,000	0,841	0,573	1,000
X2 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja	0,352	0,450	0,301	0,000	0,421	1,000	0,826
X3 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - gaz	0,000	1,000	0,749	0,258	0,864	0,857	0,523
X4 Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca	0,595	1,000	0,746	0,254	0,460	0,000	0,833

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 55 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2010

Gmina							
Zmienna	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - wodociągi	0,805	0,780	0,878	0,000	0,976	0,390	1,000
X2 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja	0,645	0,790	0,499	0,000	0,568	1,000	0,886
X3 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - gaz	0,130	0,836	0,621	0,107	1,000	0,000	0,260
X4 Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca	0,748	1,000	0,896	0,259	0,644	0,000	0,830

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie wybranych zmiennych i przyjętej metodologii dokonano oszacowania poszczególnych mierników rozwoju przestrzennego dla poszczególnych gmin, których wartości zaprezentowano poniżej.

Tabela 56 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W_{GXRN}]

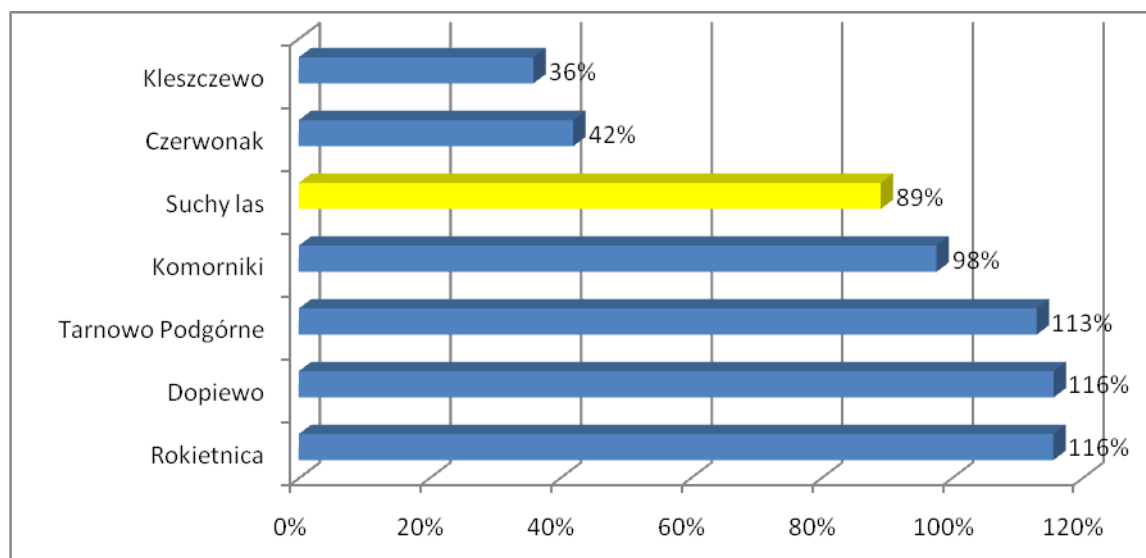
Gmina							
Zmienna	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - wodociągi	153%	93%	94%	0%	0%	68%	100%
X2 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja	183%	176%	166%	0%	135%	100%	107%
X3 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - gaz	0%	84%	83%	42%	116%	0%	50%
X4 Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca	126%	100%	120%	102%	140%	0%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obliczone mierniki rozwoju przestrzennego analizowanych gmin pozwalają na stworzenie relatywnego rankingu ich rozwoju w analizowanej sferze.

Na podstawie przyjętych założeń syntetyczny miernik rozwoju przestrzennego sytuuje gminę Suchy Las na trzeciej pozycji wśród 7 analizowanych gmin z wynikiem na poziomie 89%. Wartość ta wskazuje na wysoki poziom rozwoju gminy Suchy Las w sferze przestrzennej. Najniższy wskaźnik osiągnęła gmina Kleszczewo z wynikiem 36%.

Wykres 17 Miernik rozwoju przestrzennego dla analizowanych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miernik rozwoju turystycznego

Objęte analizą obszary rozwoju turystycznego to baza noclegowa, wyrażona liczbą obiektów i miejsc noclegowych oraz udzielonych noclegów. W efekcie miernik ma za zadanie wskazać relatywny, tj. ograniczony odniesieniem do porównywanych gmin, poziom rozwoju turystycznego, wyrażający stopień zagospodarowania turystycznego.

Tabela 57 Zmienne składowe miernika rozwoju turystycznego

Nr	Nazwa zmiennej diagnostycznej
X1	Liczba obiektów turystycznych
X2	Liczba miejsc noclegowych ogółem
X3	Liczba osób korzystających z noclegów ogółem
X4	Liczba udzielonych noclegów ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W poniższych tabelach zaprezentowano wartości wybranych do analizy benchmarkingowej w sferze turystycznej zmiennych dla poszczególnych gmin dla roku 2005 i 2010.

Tabela 58 Zmienne składowe miernika rozwoju turystycznego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych

Zmienna	Gmina								
	Miara	Stym.[s] /Dest/[d]	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Liczba miejsc noclegowych ogółem	ob.	s	0	10	0	0	1	0	2
X2 Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	msc	s	0	928	0	0	84	0	60
X3 Liczba udzielonych noclegów ogółem	osoba	s	0	26 562	0	0	5 436	0	4 672
X4 Liczba miejsc noclegowych ogółem	msc	s	0	51 550	0	0	8 610	0	7 946

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (zaktualizowane przez Urząd Gminy w Suchym Lesie).

Tabela 59 Zmienne składowe miernika rozwoju turystycznego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych

Zmienna	Gmina								
	Miara	Stym.[s] /Dest/[d]	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Liczba miejsc noclegowych ogółem	ob.	s	0	13	0	0	3	3	3
X2 Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	msc	s	0	1 152	0	0	154	107	150
X3 Liczba udzielonych noclegów ogółem	osoba	s	0	42 416	0	0	10 785	5 232	10 250
X4 Liczba miejsc noclegowych ogółem	msc	s	0	85 118	0	0	14 196	8 374	13 555

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (zaktualizowane przez Urząd Gminy w Suchym Lesie).

Po kalkulacji wartości znormalizowanych poszczególnych zmiennych w grupie zmiennych dla porównywanych gmin, poszczególne wartości w przedziale od 0 do 1 charakteryzują miejsce wartości opisywanego zjawiska w przedziale ograniczonym najniższą i najwyższą wartością wśród analizowanej grupy.

Poniższe tabele prezentują wartość standaryzowaną wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] w rozbiciu na poszczególne lata badawcze.

Tabela 60 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2005

Zmienna	Gmina						
	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Liczba miejsc noclegowych ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,11
X2 Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,09	0,00	0,07
X3 Liczba udzielonych noclegów ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,20	0,00	0,18
X4 Liczba miejsc noclegowych ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,17	0,00	0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 61 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W_s] – rok 2010

Zmienna	Gmina						
	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Liczba miejsc noclegowych ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,23	0,23	0,23
X2 Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,13	0,09	0,13
X3 Liczba udzielonych noclegów ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,25	0,12	0,24
X4 Liczba miejsc noclegowych ogółem	0,00	1,00	0,00	0,00	0,17	0,10	0,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie wybranych zmiennych i przyjętej metodologii dokonano oszacowania poszczególnych mierników rozwoju turystycznego dla poszczególnych gmin, których wartości zaprezentowano w tabeli 62.

Tabela 62 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W_{GXRN}]

Zmienna	Gmina						
	Rokietnica	Tarnowo Podgórne	Dopiewo	Kleszczewo	Komorniki	Czerwonak	Suchy Las
X1 Liczba miejsc noclegowych ogółem	0%	100%	0%	0%	48%	0%	48%
X2 Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	0%	100%	0%	0%	68%	0%	53%
X3 Liczba udzielonych noclegów ogółem	0%	100%	0%	0%	80%	0%	73%
X4 Liczba miejsc noclegowych ogółem	0%	100%	0%	0%	100%	0%	97%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obliczone mierniki rozwoju turystycznego analizowanych gmin pozwalają na stworzenie relatywnego rankingu ich rozwoju w analizowanej sferze.

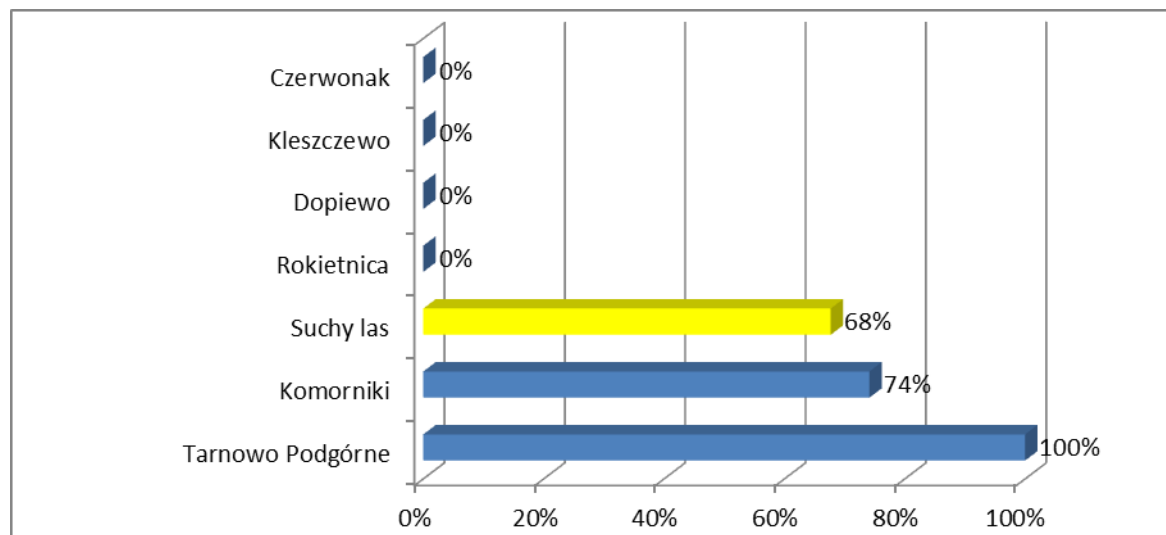
Na podstawie przyjętych założeń syntetyczny miernik rozwoju turystycznego najwyżej sytuuje gminę Tarnowo Podgórne z wynikiem na poziomie 100%.

Poziom rozwoju turystycznego równy 100 % klasyfikuje gminę jako rozwijającą się w sferze turystycznej szybciej niż gminy przyjęte jako benchmarki.

Gmina Suchy Las również plasuje się na wysokim poziomie pod względem rozwoju turystycznego, osiągając wskaźnik równy 68%.

Badanie to pokazało, iż o poziomie rozwoju turystycznego wśród gmin wiejskich powiatu poznańskiego można mówić tylko w przypadku trzech z siedmiu badanych gmin, gdyż w pozostałych gminach wskaźniki utrzymywały się na poziomie 0%.

Wykres 18 Miernik rozwoju turystycznego dla analizowanych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik syntetyczny

W celu uzyskania maksymalnie syntetycznego wskazania rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Suchy Las i gmin wskazanych jako banchmarki dokonano oszacowania mierników syntetycznych wykorzystujących zmienne i wskaźniki ze wszystkich sfer, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzennej i turystycznej.

Analizy dokonano w oparciu o 22 zmienne dobrane do mierników syntetycznych rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i turystycznego.

Wyniki syntetycznej analizy benchmarkingowej zaprezentowano poniżej:

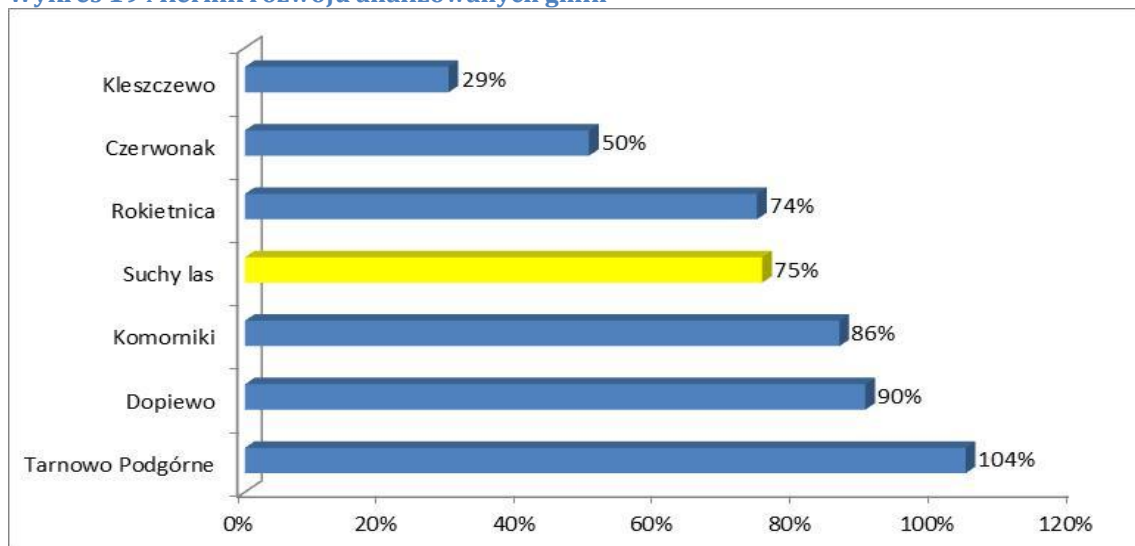
Tabela 63 Wartość syntetycznego rozwoju (społeczno – gospodarczego) gmin w oparciu o 22 zmienne

Gmina	Miernik rozwoju społecznego	Miernik rozwoju gospodarczego	Miernik rozwoju przestrzennego	Miernik rozwoju turystycznego	Wskaźnik syntetycznego rozwoju
Tarnowo Podgórne	100%	104%	113%	100%	104%
Dopiewo	105%	138%	116%	0%	90%

Gmina	Miernik rozwoju społecznego	Miernik rozwoju gospodarczego	Miernik rozwoju przestrzennego	Miernik rozwoju turystycznego	Wskaźnik syntetycznego rozwoju
Komorniki	106%	66%	98%	74%	86%
Suchy Las	79%	64%	89%	68%	75%
Rokietnica	92%	89%	116%	0%	74%
Czerwonak	101%	56%	42%	0%	50%
Kleszczewo	70%	11%	36%	0%	29%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 19 Miernik rozwoju analizowanych gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku syntetycznego miernika rozwoju, tj. obejmującego sfery społeczną, gospodarczą przestrzenną i turystyczną **gmina Suchy Las uzyskała wskaźnik na poziomie 75%**. Osiągnięcie wskaźnika rozwoju poniżej 100%, oznacza wolniejszy rozwój społeczno – gospodarczy gminy w porównaniu z gminą Tarnowo Podgórne, która osiągnęła wskaźnik równy 104%.

Wśród badanych jednostek tylko gmina Tarnowo Podgórne osiągnęła wskaźnik powyżej 100%.

Należy mieć na uwadze, że gmina Suchy Las jest jedną z najlepiej rozwijających się gmin w Polsce. Gmina Suchy Las w rankingach gmin w kraju plasuje się zawsze w czołówce. Doceniany jest przede wszystkim klimat dla przedsiębiorców, polityka podatkowa i umiejętność zarządzania władz budżetem gminnym.

W Rankingu Zrównoważonego Rozwoju, obejmującego trzy obszary rozwoju: gospodarczy, społeczny oraz ochrony środowiska, gmina Suchy Las znalazła się w czołówce 10 najlepszych gmin wiejskich.

Gmina Suchy Las została także wyróżniona przez instytucje, badające atrakcyjność firm i samorządów. Gmina uzyskała V miejsce w rankingu tygodnika FORBES jako gmina najbardziej atrakcyjna dla biznesu w kategorii miejscowości do 50 000 mieszkańców. Gmina charakteryzuje się jednym z wyższych wskaźników przedsiębiorczości na tle gmin aglomeracji poznańskiej.

W rankingu „Rzeczpospolitej”, w którym badano gminy pod względem dynamiki wzrostu wydatków majątkowych, otrzymanych środków unijnych, zadłużenia w stosunku do dochodów, relację nakładów inwestycyjnych, udział wydatków na promocję gminy w wydatkach ogólnych, liczbę nowopowstałych podmiotów gospodarczych, stopę bezrobocia czy wyniki testów szóstoklasistów i gimnazjalistów, gmina Suchy Las uplasowała się na 7 miejscu.

Gmina Suchy Las jest gminą prężnie rozwijającą się, promującą aktywność gospodarczą, innowacyjność oraz wysoki poziom oferowanych usług.

Analiza benchmarkingowa gmin wiejskich powiatu poznańskiego wykazała pozycję w różnych obszarach potencjału gminy Suchy Las. Gmina Suchy Las rozwija się wolniej od trzech gmin powiatu poznańskiego (Komorniki, Dopiewo, Tarnowo Podgórne) oraz szybciej od trzech gmin (Czerwonak, Rokietnica i Kleszczewo).

Rozwój gminy Suchy Las netto, określany jako dystans pomiędzy procesami rozwojowymi w gminie Suchy Las oraz gminach przyjętych jako punkty odniesienia w ocenie, klasyfikuje gminę na czwartej pozycji wśród gmin wiejskich powiatu poznańskiego. Na przestrzeni ostatnich 5 lat gmina Suchy Las (oraz 3 pozostałe gminy o najwyższym wskaźniku benchmarkingowym) rozwijała się szybciej niż pozostałe gminy w obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i turystycznym.

Spis tabel

Tabela 1 Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej	5
Tabela 2 Akty prawne i dokumenty strategiczno – planistyczne odnoszące się do rozwoju społeczno - gospodarczego – obecnie obowiązujące w Polsce.....	5
Tabela 3 Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w województwie wielkopolskim oraz powiecie poznańskim	8
Tabela 4 Miejscowe akty prawne dotyczące rozwoju społeczno – gospodarczego obowiązujące w gminie Suchy Las	9
Tabela 5 Struktura administracyjno – terytorialna gminy Suchy Las - stan na dzień 25.06.2012 r.....	11
Tabela 6 Sposób użytkowania gruntów w gminie Suchy Las – według stanu na 01.01.2011 r.	21
Tabela 7 Struktura własności gruntów w gminie Suchy Las – stan na 01.01.2012 r.	24
Tabela 8 Lokale mieszkalne komunalne wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy Suchy Las – stan na 12.12.2011 r.	26
Tabela 9 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno – sanitarne – według stanu na 31.12.2010 r.	27
Tabela 10 Wykaz dróg powiatowych w gminie Suchy Las.....	28
Tabela 11 Sieć wodociągowa w gminie Suchy Las	30
Tabela 12 Sieć kanalizacyjna w gminie Suchy Las	31
Tabela 13 Wykaz linii energetycznych na terenie gminy Suchy Las	33
Tabela 14 Sieć gazowa w gminie Suchy Las.....	33
Tabela 15 Podmioty gospodarcze na terenie gminy Suchy Las.....	37
Tabela 16 Podmioty według klas wielkości	38
Tabela 17 Podmioty według sekcji PKD 2007	39
Tabela 18 Szlaki rowerowe na terenie gminy Suchy Las	42
Tabela 19 Wykaz obiektów sportowych i placów zabaw na terenie gminy Suchy Las – według stanu na dzień 17.08.2012 r.	45
Tabela 20 Liczba ludności w jednostkach pomocniczych gminy – stan na 31.12.2011 r.	47
Tabela 21 Stan i ruch naturalny ludności w gminie Suchy Las	48
Tabela 22 Bezrobocie zarejestrowane w gminie Suchy Las	52
Tabela 23 Powody przyznania pomocy	53
Tabela 24 Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy Suchy Las	55
Tabela 25 Przedszkola na terenie gminy Suchy Las – według stanu na dzień 17.08.2012 r.	57
Tabela 26 Szkoły podstawowe na terenie gminy Suchy Las – – według stanu na dzień 17.08.2012 r.	58
Tabela 27 Gimnazja na terenie gminy Suchy Las	58
Tabela 28 Obiekty o wartościach historyczno - kulturowych.....	62
Tabela 29 Obiekty zabytkowe gminy Suchy Las ujęte w ewidencji konserwatorskiej	63
Tabela 30 Zabytkowe cmentarze	64
Tabela 31 Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Suchy Las	65
Tabela 32 Charakterystyka biblioteki – według stanu na 31.12.2010 r.	67
Tabela 33 Pomniki przyrody na terenie gminy Suchy Las	77
Tabela 34 Kształtowanie się wyników finansowych samorządu w latach 2007-2011 [w zł]	81
Tabela 35 Dochody budżetowe gminy Suchy Las [w zł]	82
Tabela 36 Wydatki budżetowe gminy Suchy Las [w zł]	84
Tabela 37 Wydatki gminy Suchy Las według działów wydatkowania w latach 2008 – 2011 [w zł]	85
Tabela 38 Wydatki majątkowe w roku 2011 według działów [zł]	86
Tabela 39 Zmienne składowe miernika rozwoju społecznego	89
Tabela 40 Zmienne składowe miernika rozwoju społecznego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych	90
Tabela 41 Zmienne składowe miernika rozwoju społecznego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych	90
Tabela 42 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _S] – rok 2005	91
Tabela 43 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _S] – rok 2010	91
Tabela 44 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W _{GXRN}]	92
Tabela 45 Zmienne składowe miernika rozwoju gospodarczego.....	93
Tabela 46 Zmienne składowe miernika rozwoju gospodarczego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych.....	94

Tabela 47 Zmienne składowe miernika rozwoju gospodarczego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych.....	94
Tabela 48 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _s] – rok 2005	95
Tabela 49 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _s] – rok 2010	95
Tabela 50 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W _{GXRN}]	96
Tabela 51 Zmienne składowe miernika rozwoju przestrzennego	97
Tabela 52 Zmienne składowe miernika rozwoju przestrzennego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych.....	98
Tabela 53 Zmienne składowe miernika rozwoju przestrzennego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych.....	98
Tabela 54 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _s] – rok 2005	99
Tabela 55 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _s] – rok 2010	99
Tabela 56 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W _{GXRN}]	99
Tabela 57 Zmienne składowe miernika rozwoju turystycznego	101
Tabela 58 Zmienne składowe miernika rozwoju turystycznego – wartości w roku 2005 dla gmin porównywanych	101
Tabela 59 Zmienne składowe miernika rozwoju turystycznego – wartości w roku 2010 dla gmin porównywanych	102
Tabela 60 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _s] – rok 2005	102
Tabela 61 Wartość standaryzowana wskaźnika potencjału konkurencyjnego [W _s] – rok 2010	103
Tabela 62 Wartość wskaźnika rozwoju netto gminy liczonego na podstawie wskaźników standaryzowanych [W _{GXRN}]	103
Tabela 63 Wartość syntetycznego rozwoju (społeczno – gospodarczego) gmin w oparciu o 22 zmienne	104

Spis wykresów

Wykres 1 Struktura użytkowania gruntów w gminie	22
Wykres 2 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych i wyrejestrowanych w gminie Suchy Las w latach 2009 – 2011.....	38
Wykres 3 Ludność gminy Suchy Las na przestrzeni lat 2002 - 2011.....	47
Wykres 4 Struktura ekonomiczna ludności.....	48
Wykres 5 Stopa bezrobocia (w %) w okresie od XII.2006 – XII. 2011 r.	50
Wykres 6 Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem oraz w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2009- 2011.....	51
Wykres 7 Struktura procentowa osób posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem w latach 2009 - 2011	51
Wykres 8 Struktura procentowa bezrobocia według płci w latach 2009 - 2010.....	52
Wykres 9 Podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie na tle liczby mieszkańców gminy.....	54
Wykres 10 Struktura popełnionych przestępstw na terenie gminy Suchy Las – stan na 31.12.2011 r.....	55
Wykres 11 Dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca [w zł]	83
Wykres 12 Struktura dochodów gminy Suchy Las w latach 2008 – 2011 [w zł].....	83
Wykres 13 Struktura wydatków gminy Suchy Las w latach 2008 – 2011 według źródeł [w zł]	85
Wykres 14 Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem [zł]	86
Wykres 15 Miernik rozwoju społecznego dla analizowanych gmin	93
Wykres 16 Miernik rozwoju gospodarczego dla analizowanych gmin	97
Wykres 17 Miernik rozwoju przestrzennego dla analizowanych gmin	100
Wykres 18 Miernik rozwoju turystycznego dla analizowanych gmin	104
Wykres 19 Miernik rozwoju analizowanych gmin.....	105

Spis map

Mapa 1 Rozmieszczenie zespołów stanowisk archeologicznych na terenie gminy Suchy Las	64
--	----

Spis rysunków

Rysunek 1 Obszar gminy Suchy Las	12
--	----

Bibliografia

1. Chruszczewski R., Zarys historii gminy Suchy Las i jej mieszkańców, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2010.
2. Chruszczewski R., Album promujący walory gminy Suchy Las, Urząd Gminy Suchy Las 2011.
3. Dane źródłowe Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.
4. Gazeta Sucholeska, Wydawca Urząd Gminy Suchy Las.
5. Główny Urząd Statystyczny (GUS), Bank Danych Regionalnych.
6. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Suchy Las na lata 2011 – 2016, Suchy Las 2011.
7. Program rewitalizacji obszarów powojkowych w miejscowości Biedrusko na lata 2010 – 2018, Agencja Wspierania Inicjatyw Lokalnych S.A., Poznań 2009.
8. Sprawozdania MPiPS – 03 Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie za lata 2009 – 2011.
9. Strategia rozwoju oświaty w Gminie Suchy Las na lata 2011 – 2020, Behaviour Pracownia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poznań 2011.
10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las, BDK – INPLUS Sp. z o.o., Olsztyn 2011.
11. Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Suchy Las, Suchy Las 2009.
12. www.suchylas.pl.
13. Źródła własne Urzędu Gminy Suchy Las.